МІНІСТЕРСТВО ОСВІТИ І НАУКИ УКРАЇНИ
ЗАПОРІЗЬКИЙ НАЦІОНАЛЬНИЙ УНІВЕРСИТЕТ
ЕКОНОМІЧНИЙ ФАКУЛЬТЕТ

Кафедра фінансів, банківської справи, страхування та фондового ринку

Кваліфікаційна робота

магістра

на тему «Управління фінансовою стійкістю ПрАТ «Запоріжвогнетрив»»

Виконала: студентка 2 курсу, групи 8.0724-фк-з
спеціальності 072 Фінанси, банківська справа, страхування та фондовий ринок
освітньої програми Фінанси і кредит
П. В. Дядюренко

Керівник д.е.н., професор Болдуєва О. В.
Рецензент к.е.н., доцент Лепьохін О.В.

Запоріжжя
2025

МІНІСТЕРСТВО ОСВІТИ І НАУКИ УКРАЇНИ
ЗАПОРІЗЬКИЙ НАЦІОНАЛЬНИЙ УНІВЕРСИТЕТ

Факультет економічний
Кафедра фінансів, банківської справи, страхування та фондового ринку
Рівень вищої освіти другий (магістерський)
Спеціальність 072 Фінанси, банківська справа, страхування та фондовий ринок
Освітня програма Фінанси і кредит

ЗАТВЕРДЖУЮ

Завідувач кафедри _____А.В. Череп

«____»_____2025 року

З А В Д А Н Н Я
НА КВАЛІФІКАЦІЙНУ РОБОТУ СТУДЕНТЦІ

Дядюренко Поліні Василівні

1. Тема роботи: «Управління фінансовою стійкістю ПрАТ «Запоріжвогнетрив»»
керівник роботи: Болдуєва Оксана Валеріївна, д.е.н., професор
затверджені наказом ЗНУ від 25 березня 2025 р. № 440-с.

2. Строк подання студентом роботи: 03 листопада 2025 р.

3. Вихідні дані до роботи: Фінансова звітність ПрАТ «Запоріжвогнетрив» за 2020-2024 роки, квартальні звіти за 2025 рік, галузеві стандарти (ISO 9001:2015, ISO 50001:2018, ISO 45001:2018), статистичні дані з офіційних джерел, законодавчі акти України, а також монографічні дослідження та наукові статті вітчизняних і зарубіжних авторів.

4. Зміст розрахунково-пояснювальної записки (перелік питань, які потрібно розробити): проаналізувати теоретичні засади управління фінансовою стійкістю, включаючи сутність, структуру, завдання, функції та методи оцінки; охарактеризувати організаційно-економічний стан ПрАТ «Запоріжвогнетрив» та провести комплексну оцінку його фінансового стану як індикатора стійкості; оцінити фінансову стійкість підприємства; обґрунтувати напрями удосконалення методики оцінювання фінансового стану та шляхи попередження кризового розвитку фінансовою службою.

5. Перелік графічного матеріалу (з точним зазначенням обов'язкових креслень): кваліфікаційна робота містить 16 рис., 15 табл.
6. Консультанти розділів роботи

Розділ	Прізвище, ініціали та посада консультанта	Підпис, дата	
		завдання видав	завдання прийняв
1	Болдуєва О. В., професор	16.05.2025 р.	16.05.2025 р.
2	Болдуєва О. В., професор	17.06.2025 р.	17.06.2025 р.
3	Болдуєва О. В., професор	01.08.2025 р.	01.08.2025 р.

7. Дата видачі завдання: 02 квітня 2025 року

КАЛЕНДАРНИЙ ПЛАН

№ з/п	Назва етапів кваліфікаційної роботи	Строк виконання етапів роботи	Примітка
1.	Складання бібліографії та вивчення літературних джерел	02.04.2025 р. – 07.05.2025 р.	виконано
2.	Виконання вступу	08.05.2025 р. – 15.05.2025 р.	виконано
3.	Виконання розділу 1	16.05.2025 р. – 16.06.2025 р.	виконано
4.	Виконання розділу 2	17.06.2025 р. – 31.07.2025 р.	виконано
5.	Виконання розділу 3	01.08.2025 р. – 15.09.2025 р.	виконано
6.	Формулювання висновків	16.09.2025 р. – 30.09.2025 р.	виконано
7.	Оформлення роботи, одержання відгуку та рецензії	01.10.2025 р. – 02.11.2025 р.	виконано
8.	Подання роботи на кафедру	03.11.2025 р.	виконано

Студент _____ П. В. Дядюренко
(підпис) (ініціали та прізвище)

Керівник роботи _____ О. В. Болдуєва
(підпис) (ініціали та прізвище)

Нормоконтроль пройдено
Нормоконтролер _____ І.О. Щебликіна
(підпис) (ініціали та прізвище)

РЕФЕРАТ

Кваліфікаційна робота: 118 с., 16 рис., 15 табл., 82 джерела, 12 додатків.

Об’єктом дослідження є фінансова діяльність та процеси забезпечення стійкості промислового підприємства в умовах економічної нестабільності.

Предметом дослідження є система управління фінансовою стійкістю ПрАТ «Запоріжвогнетрив» як механізм антикризового регулювання.

Метою роботи є розробка теоретичних і практичних рекомендацій щодо удосконалення управління фінансовою стійкістю на основі аналізу фінансового стану ПрАТ «Запоріжвогнетрив» з використанням антикризових підходів для забезпечення сталого розвитку підприємства.

Завдання: 1) оцінити фінансову стійкість підприємства на основі системи показників банкрутства; 2) обґрунтувати напрями удосконалення методики оцінювання фінансового стану; 3) розробити систему заходів щодо підвищення фінансової стійкості на засадах антикризового управління.

Методи досліджень: аналіз і синтез; порівняльний аналіз; факторний аналіз; моделювання; графічні методи; статистичні методи; якісні методи. Опрацювання даних проводилося з використанням математичної статистики та програмних інструментів для фінансового аналізу.

Одержані результати та їх новизна: розробка адаптованої методики комплексної оцінки фінансової стійкості для підприємств вогнетривкої промисловості в умовах воєнного стану; запропоновано нову систему заходів щодо підвищення стійкості на основі сценарного аналізу ризиків.

Практичне значення одержаних результатів. Результати можуть бути застосовані ПрАТ «Запоріжвогнетрив» для оптимізації структури капіталу, покращення ліквідності та впровадження антикризових стратегій, що дозволить знизити ризик банкрутства.

ФІНАНСОВА КРИЗА, ФІНАНСОВА СЛУЖБА, АНТИКРИЗОВЕ УПРАВЛІННЯ, ФІНАНСОВА ДІЯЛЬНІСТЬ, ПЛАНУВАННЯ, КОНТРОЛЬ, ДІАГНОСТИКА БАНКРУТСТВА

SUMMARY

Qualifying work: 118 p., 16 fig., 15 tab., 82 references, 12 annexes.

The object is the financial activity and processes of ensuring the stability of an industrial enterprise under conditions of economic instability.

The subject of research is the financial stability management system of PJSC «Zaporizhvognetryv» as a mechanism of crisis regulation.

The purpose of the work is to develop theoretical and practical recommendations for improving financial stability management based on the analysis of the financial condition of PJSC «Zaporizhvognetryv» using anti-crisis approaches to ensure sustainable development of the enterprise.

Tasks: 1) assess the financial stability of the enterprise based on a system of bankruptcy indicators, using Altman, Taffler, Springate, Tereshchenko models and the methodology of the Ministry of Finance of Ukraine; 2) substantiate directions for improving the methodology of financial condition assessment and ways to prevent crisis development by the financial service; 3) develop a system of measures to enhance financial stability based on anti-crisis management principles.

Methods of research: analysis and synthesis – for generalizing theoretical foundations of financial stability; comparative analysis – for assessing the dynamics of enterprise financial indicators; factor analysis – for identifying factors influencing financial condition; modeling (Altman, Taffler, Springate, Tereshchenko models) – for assessing bankruptcy probability; graphical methods – for visualizing financial flow structure and indicator dynamics; statistical methods (correlation, regression analysis) – for processing quantitative financial reporting data; qualitative methods (expert assessment) – for developing anti-crisis management recommendations. Data processing was conducted using mathematical statistics and software tools for financial analysis.

The results obtained and their novelty: development of an adapted methodology for comprehensive assessment of financial stability for refractory industry enterprises under martial law conditions, integrating traditional bankruptcy models with anti-crisis

tools, considering industry characteristics (capital intensity, demand cyclicality); proposed a new system of measures for enhancing stability based on risk scenario analysis, which differs from previous research through integration of digital technologies (artificial intelligence for forecasting) and ESG principles for sustainable development.

Practical results can be applied by PJSC «Zaporizhvognetryv» for optimizing capital structure, improving liquidity and implementing anti-crisis strategies, which will reduce bankruptcy risk and increase investment attractiveness. Recommendations are useful for other industrial enterprises of Ukraine, financial services and government agencies for developing business support policies under crisis conditions. The developed system of measures can serve as a basis for corporate financial recovery programs.

FINANCIAL CRISIS, FINANCIAL SERVICE, ANTI-CRISIS MANAGEMENT, FINANCIAL ACTIVITY, PLANNING, CONTROL, BANKRUPTCY DIAGNOSTICS.

ЗМІСТ

ЗМІСТ 7
ВСТУП 8
1 ТЕОРЕТИЧНІ ЗАСАДИ УПРАВЛІННЯ ФІНАНСОВОЮ СТІЙКІСТЮ НА ПІДПРИЄМСТВАХ 12
1.1 Сутність фінансової стійкості підприємства 12
1.2 Управління фінансовою стійкістю підприємства 22
1.3 Методи оцінки фінансової стійкістї як інструмент забезпечення ефективної діяльності підприємства 32
2 КОМПЛЕКСНЕ ОЦІНЮВАННЯ ФІНАНСОВОГО СТАНУ ПрАТ «Запоріжвогнетрив» 46
2.1 Організаційно-економічна характеристика ПрАТ «Запоріжвогнетрив» 46
2.2 Аналіз фінансового стану як індикатору рівня фінансової стійкості на підприємстві 54
2.3 Оцінювання фінансової стійкості ПрАТ «Запоріжвогнетрив» на основі системи показників його банкрутства 64
3 НАПРЯМИ УДОСКОНАЛЕННЯ УПРАВЛІННЯ ФІНАНСОВОЮ СТІЙКІСТЮ НА ПІДПРИЄМСТВІ НА ЗАСАДАХ АНТИКРИЗОВОГО УПРАВЛІННЯ 81
3.1 Удосконалення методики оцінювання фінансового стану підприємства 81
3.2 Шляхи попередження фінансовою службою кризового розвитку підприємства на засадах антикризового управління 86
3.3 Розробка системи заходів щодо підвищення фінансової стійкості 92
ВИСНОВКИ 101
СПИСОК ВИКОРИСТАНИХ ДЖЕРЕЛ 109
ДОДАТКИ 119
Декларація академічної доброчесності здобувача ступеня вищої освіти ЗНУ . 162

ВСТУП

Актуальність теми. В сучасних умовах глобальної економічної нестабільності, посиленої геополітичними ризиками, пандемічними наслідками та воєнним станом в Україні, управління фінансовою стійкістю підприємств набуває критичного значення для забезпечення їхньої життєздатності та конкурентоспроможності. Фінансова стійкість як багаторівневий економічний феномен характеризує здатність суб'єкта господарювання підтримувати фінансову рівновагу, ефективно протистояти зовнішнім шокам та забезпечувати стале функціонування в довгостроковій перспективі. Актуальність дослідження цієї проблеми зумовлена соціальною значущістю, оскільки фінансова стійкість безпосередньо впливає на зайнятість, інвестиційну привабливість та внесок підприємств у розвиток національної економіки, особливо в галузях важкої промисловості, таких як виробництво вогнетривкої продукції.

Критичний аналіз наукових праць свідчить про значний внесок у вивчення фінансової стійкості класичної школи фінансового аналізу, представленої А. Шереметом, Р. Сайфуліном та Е. Негашевим, які акцентували увагу на оптимальному співвідношенні власного та позикового капіталу для мінімізації ризиків. Сучасні дослідники, зокрема В. Ковальов, Л. Донцова та М. Баканов, пропонують комплексне трактування стійкості як інтегральної характеристики, що включає баланс фінансових потоків, ліквідність, платоспроможність та адаптацію до зовнішнього середовища. Вітчизняні вчені І. Бланк, А. Поддєрьогін, Л. Лігоненко та О. Терещенко адаптували ці концепції до специфіки української економіки, враховуючи макроекономічну нестабільність, валютні ризики та трансформаційні процеси. Однак, попри значні досягнення, недостатньо вивченими залишаються практичні сторони управління фінансовою стійкістю в умовах кризи для конкретних підприємств капіталомістких галузей, таких як вогнетривка промисловість. Зокрема, бракує інтегрованих підходів до оцінки стійкості з урахуванням галузевих особливостей, антикризових стратегій та сучасних інструментів, як-от моделі банкрутства та цифровізація фінансового

менеджменту. Це зумовлює необхідність додаткового дослідження для розробки рекомендацій, адаптованих до реалій українських промислових підприємств, що функціонують в умовах воєнного стану та економічної невизначеності.

Мета і завдання дослідження. Метою кваліфікаційної роботи є розробка теоретичних і практичних рекомендацій щодо удосконалення управління фінансовою стійкістю на основі аналізу фінансового стану ПрАТ «Запоріжвогнетрив» з використанням антикризових підходів для забезпечення сталого розвитку підприємства.

Для досягнення мети поставлено такі завдання:

– Проаналізувати теоретичні засади управління фінансовою стійкістю, включаючи сутність, структуру, завдання, функції та методи оцінки;

– Охарактеризувати організаційно-економічний стан ПрАТ «Запоріжвогнетрив» та провести комплексну оцінку його фінансового стану як індикатора стійкості;

– Оцінити фінансову стійкість підприємства на основі системи показників банкрутства, використовуючи моделі Альтмана, Таффлера, Спрінгейта, Терещенка та методику Міністерства фінансів України;

– Обґрунтувати напрями удосконалення методики оцінювання фінансового стану та шляхи попередження кризового розвитку фінансовою службою;

– Розробити систему заходів щодо підвищення фінансової стійкості на засадах антикризового управління.

Об'єкт дослідження – фінансова діяльність та процеси забезпечення стійкості промислового підприємства в умовах економічної нестабільності.

Предмет дослідження – система управління фінансовою стійкістю ПрАТ «Запоріжвогнетрив» як механізм антикризового регулювання.

Методи дослідження. Для досягнення мети та вирішення завдань використано комплекс методів на теоретичному та емпіричному рівнях:

– аналіз і синтез – для узагальнення теоретичних засад фінансової стійкості;

– порівняльний аналіз – для оцінки динаміки фінансових показників підприємства;

– факторний аналіз – для виявлення факторів впливу на фінансовий стан;

– моделювання (моделі Альтмана, Таффлера, Спрінгейта, Терещенка) – для оцінювання ймовірності банкрутства;

– графічні методи – для візуалізації структури фінансових потоків і динаміки показників;

– статистичні методи (кореляційний, регресійний аналіз) – для обробки кількісних даних фінансової звітності;

– якісні методи (експертна оцінка) – для розробки рекомендацій щодо антикризового управління.

Опрацювання даних проводилося з використанням математичної статистики та програмних інструментів для фінансового аналізу.

Використані законодавчо-нормативні та теоретичні джерела (інформаційна база). Дослідження базується на законодавчих актах України, зокрема Законах «Про акціонерні товариства», «Про бухгалтерський облік та фінансову звітність в Україні», «Про запобігання та протидію легалізації (відмиванню) доходів, одержаних злочинним шляхом», а також нормативних документах Міністерства фінансів України щодо оцінки фінансового стану. Теоретичною базою слугували праці вітчизняних і зарубіжних вчених: І. Бланка, А. Поддєрьогіна, Л. Лігоненко, О. Терещенка, В. Ковальова, Л. Донцової, М. Баканова, А. Шеремета, Р. Сайфуліна, Е. Негашева, Ю. Брігхема, Л. Гапенскі, Р. Брейлі та С. Майерса. Емпірична база включає фінансову звітність ПрАТ «Запоріжвогнетрив» за 2020-2024 роки, квартальні звіти за 2025 рік, галузеві стандарти (ISO 9001:2015, ISO 50001:2018, ISO 45001:2018) та статистичні дані з офіційних джерел.

Наукова новизна. Новизна полягає в розробці адаптованої методики комплексної оцінки фінансової стійкості для підприємств вогнетривкої промисловості в умовах воєнного стану, що інтегрує традиційні моделі

банкрутства з антикризовими інструментами, враховуючи галузеві особливості (капіталомісткість, циклічність попиту). Запропоновано нову систему заходів щодо підвищення стійкості на основі сценарного аналізу ризиків, яка відрізняється від попередніх досліджень інтеграцією цифрових технологій (штучний інтелект для прогнозування) та ESG-принципів для сталого розвитку.

Практичне значення одержаних результатів. Результати можуть бути застосовані ПрАТ «Запоріжвогнетрив» для оптимізації структури капіталу, покращення ліквідності та впровадження антикризових стратегій, що дозволить знизити ризик банкрутства та підвищити інвестиційну привабливість. Рекомендації корисні для інших промислових підприємств України, фінансових служб та державних органів для розробки політики підтримки бізнесу в кризових умовах. Розроблена система заходів може слугувати основою для корпоративних програм фінансового оздоровлення.

1 ТЕОРЕТИЧНІ ЗАСАДИ УПРАВЛІННЯ ФІНАНСОВОЮ СТІЙКІСТЮ НА ПІДПРИЄМСТВАХ

1.1 Сутність фінансової стійкості підприємства

Фінансова стійкість підприємства являє собою складний багаторівневий економічний феномен, що характеризує здатність суб'єкта господарювання забезпечувати стабільне функціонування у довгостроковій перспективі, ефективно протистояти негативним впливам зовнішнього середовища та зберігати фінансову рівновагу навіть в умовах економічної нестабільності. Дослідження теоретичних складових фінансової стійкості набуває особливої актуальності в сучасних умовах глобальної економічної невизначеності, коли підприємства потребують надійних інструментів для оцінювання та забезпечення власної фінансової безпеки. Актуальність цієї проблематики посилюється тим фактом, що фінансова стійкість виступає не лише індикатором поточного стану підприємства, але й детермінантою його майбутніх можливостей розвитку, інвестиційної привабливості та конкурентоспроможності на ринку.

У сучасній економічній науці відсутнє єдине загальноприйняте визначення поняття фінансової стійкості підприємства, що свідчить про багатогранність та складність цього економічного явища, а також про різноманітність підходів до його дослідження. Різні автори акцентують увагу на окремих елементах фінансової стійкості, формуючи власні концептуальні підходи до її розуміння та інтерпретації. Така різноманітність підходів обумовлена не лише теоретичними розбіжностями в економічній науці, але й практичними потребами різних користувачів фінансової інформації, включаючи власників, менеджерів, кредиторів, інвесторів та державні органи регулювання. Кожна з цих груп стейкхолдерів має специфічні інтереси та критерії оцінки фінансової стійкості, що призводить до формування різноманітних концептуальних моделей цього явища.

Представники класичної школи фінансового аналізу, зокрема такі відомі дослідники як А. Шеремет, Р. Сайфулін та Е. Негашев, розглядають фінансову стійкість переважно через призму оптимального співвідношення власного та позикового капіталу, акцентуючи увагу на структурних характеристиках джерел фінансування підприємства. Згідно з цією концепцією, фінансово стійким вважається підприємство, яке має раціональну структуру джерел фінансування, забезпечуючи при цьому мінімізацію фінансових ризиків та оптимізацію вартості капіталу. Проте такий підхід видається дещо обмеженим у контексті сучасних реалій бізнесу, оскільки не враховує динамічний характер фінансових процесів, взаємодію підприємства з зовнішнім середовищем, а також якісні сторони управління фінансовими ресурсами [3, с. 45-67].

Сучасні дослідники, включаючи В. Ковальова, Л. Донцову, М. Баканова та інших, пропонують більш комплексне та багатовимірне розуміння фінансової стійкості, визначаючи її як інтегральну характеристику фінансового стану підприємства, що відображає його здатність підтримувати збалансованість фінансових потоків, забезпечувати платоспроможність та ліквідність в короткостроковому та довгостроковому періодах, ефективно використовувати фінансові ресурси для досягнення стратегічних цілей розвитку та створення доданої вартості для стейкхолдерів. Такий системний підхід дозволяє врахувати як внутрішні фінансові параметри підприємства, так і його адаптаційні можливості в умовах мінливого зовнішнього середовища, включаючи здатність до інновацій, диверсифікації ризиків та стратегічного позиціонування на ринку. Особливо необхідним є врахування часового виміру фінансової стійкості, оскільки підприємство може демонструвати стабільність у короткостроковій перспективі, але мати серйозні проблеми з довгостроковою фінансовою стійкістю через неефективну стратегію розвитку або неадекватну систему управління ризиками [4, с. 112-135; 5, с. 78-92].

Значний внесок у розвиток теорії фінансової стійкості зробили вітчизняні економісти, зокрема І. Бланк, А. Поддєрьогін, Л. Лігоненко, О. Терещенко та інші, які адаптували зарубіжні концепції до специфіки української економіки та

особливостей функціонування підприємств в умовах трансформаційних процесів.

Їхні дослідження показують, що фінансова стійкість підприємства має розглядатися не як статичний показник фінансового стану, а як динамічна характеристика, що постійно змінюється під впливом внутрішніх та зовнішніх факторів, включаючи макроекономічну ситуацію, галузеві тенденції, конкурентне середовище та управлінські рішення. Особливо значущим для вітчизняних підприємств є врахування макроекономічної нестабільності, валютних ризиків, інфляційних процесів та інституційних факторів, характерних для перехідних економік. Крім того, специфіка української економіки вимагає особливої уваги до питань корпоративного управління, транспарентності фінансової звітності та ефективності системи захисту прав кредиторів та інвесторів [6, с. 234-256; 7, с. 145-167; 8, с. 89-104; 9, с. 178-195].

Структурний аналіз фінансової стійкості дозволяє виділити її основні компоненти та дослідити складні взаємозв'язки між ними, що є необхідним для розуміння механізмів формування та підтримання фінансової стабільності підприємства. Традиційно в економічній літературі виокремлюють кілька основних рівнів фінансової стійкості: абсолютну фінансову стійкість, нормальну фінансову стійкість, нестійку фінансову стійкість та критичну фінансову стійкість. Кожен з цих рівнів характеризується специфічними параметрами структури капіталу, особливостями фінансування поточної діяльності підприємства та різним ступенем фінансового ризику. Важливо підкреслити, що ця класифікація не є статичною і може модифікуватися залежно від галузевих особливостей, розміру підприємства, стадії його життєвого циклу та стратегічних цілей розвитку.

Абсолютна фінансова стійкість представляє найвищий рівень фінансової стабільності та характеризується повним забезпеченням запасів та витрат власними оборотними коштами, що свідчить про високий рівень фінансової незалежності підприємства від зовнішніх джерел фінансування та мінімальний рівень фінансового ризику. За такого стану підприємство має значні резерви

фінансової стійкості і може легко протистояти несприятливим змінам ринкової кон'юнктури або тимчасовим фінансовим труднощам. Проте досягнення такого стану не завжди є доцільним з точки зору ефективності використання фінансових ресурсів, оскільки може призводити до зниження рентабельності капіталу через недостатнє використання ефекту фінансового левериджу та упущені можливості для прискорення темпів розвитку за рахунок залучення додаткових інвестиційних ресурсів.

Нормальна фінансова стійкість передбачає забезпечення запасів та витрат за рахунок власних оборотних коштів та довгострокових позикових коштів, включаючи довгострокові кредити банків, облігаційні позики та інші форми довгострокового боргового фінансування. Цей стан вважається оптимальним для більшості підприємств, оскільки дозволяє поєднати достатній рівень фінансової стабільності з ефективним використанням позикового капіталу для підвищення прибутковості діяльності та забезпечення сталого розвитку. За нормальної фінансової стійкості підприємство має можливість використовувати переваги фінансового левериджу для збільшення рентабельності власного капіталу, водночас зберігаючи прийнятний рівень фінансового ризику та достатню гнучкість у прийнятті стратегічних рішень. Такий стан також забезпечує оптимальну структуру капіталу з точки зору мінімізації середньозваженої вартості капіталу та максимізації ринкової вартості підприємства.

Нестійка фінансова стійкість характеризується необхідністю залучення короткострокових кредитів та позик для фінансування запасів і витрат, що створює додаткові фінансові ризики та вимагає більш активного управління ліквідністю та грошовими потоками. За такого стану підприємство знаходиться в зоні підвищеного фінансового ризику і потребує постійного моніторингу за станом розрахунків з кредиторами, ефективного управління грошовими потоками для забезпечення своєчасного виконання фінансових зобов'язань та розробки планів фінансового оздоровлення. Нестійка фінансова стійкість може бути прийнятною для підприємств на певних стадіях розвитку або в специфічних

галузевих умовах, але вимагає посиленої уваги менеджменту до питань фінансового планування та ризик-менеджменту.

Критична фінансова стійкість означає, що підприємство не може повністю забезпечити фінансування своїх поточних потреб навіть за рахунок усіх доступних джерел фінансування, включаючи власні кошти, довгострокові та короткострокові позики. Такий стан свідчить про серйозну загрозу фінансовій безпеці підприємства та потребує негайного вжиття кардинальних заходів щодо фінансової реструктуризації, включаючи можливе залучення додаткового власного капіталу, реструктуризацію боргових зобов'язань, оптимізацію операційної діяльності та продаж непрофільних активів. За критичної фінансової стійкості підприємство має обмежені можливості для стратегічного розвитку і потребує концентрації зусиль на стабілізації поточної діяльності та поверненні до прийнятного рівня фінансової стійкості.

Основним елементом структурного аналізу фінансової стійкості є комплексне дослідження факторів, що впливають на її формування та зміну в часі, оскільки розуміння цих факторів дозволяє розробляти ефективні стратегії управління фінансовою стійкістю та прогнозувати її майбутню динаміку. Внутрішні фактори включають ефективність операційної діяльності, яка визначається рівнем рентабельності продажів, оборотністю активів та здатністю генерувати стабільні грошові потоки від основної діяльності. Значний вплив на фінансову стійкість має якість корпоративного управління, включаючи компетентність менеджменту, ефективність системи внутрішнього контролю, прозорість прийняття рішень та здатність до стратегічного планування. Структура активів та пасивів підприємства також відіграє основне значення у формуванні фінансової стійкості, оскільки визначає ліквідність активів, термінову структуру зобов'язань та можливості для мобілізації додаткових фінансових ресурсів у разі необхідності.

Зовнішні фактори фінансової стійкості охоплюють широкий спектр макроекономічних, галузевих та ринкових чинників, що формують умови функціонування підприємства та визначають можливості й обмеження для його

розвитку. Макроекономічна ситуація, включаючи темпи економічного зростання, рівень інфляції, валютні курси, процентні ставки та фіскальну політику держави, створює загальні умови ведення бізнесу та впливає на доступність і вартість фінансових ресурсів. Галузеві особливості, такі як циклічність попиту, інтенсивність конкуренції, бар'єри входу на ринок та специфіка технологічних процесів, визначають специфічні ризики та можливості для підприємств певного сектора економіки. Конкурентне середовище впливає на цінову політику, маржинальність та ринкові позиції підприємства, що безпосередньо позначається на його здатності генерувати прибуток та підтримувати фінансову стабільність.

Особливої уваги заслуговує дослідження складного багаторівневого взаємозв'язку фінансової стійкості з іншими основними характеристиками фінансового стану підприємства, оскільки цей взаємозв'язок визначає цілісність та системність фінансового аналізу. Фінансова стійкість тісно корелює з показниками ліквідності та платоспроможності, оскільки всі ці характеристики відображають різні чинники здатності підприємства виконувати свої фінансові зобов'язання, але з різних часових перспектив та з урахуванням різних факторів ризику. Взаємозв'язок з прибутковістю є особливо необхідним, оскільки стабільна генерація прибутку створює основу для самофінансування розвитку та формування внутрішніх резервів фінансової стійкості, водночас надмірне зосередження на короткостроковій прибутковості може загрожувати довгостроковій фінансовій стабільності. Показники ділової активності, що характеризують ефективність використання активів та швидкість обороту капіталу, також тісно пов'язані з фінансовою стійкістю, оскільки визначають здатність підприємства генерувати достатні грошові потоки для покриття поточних витрат та обслуговування боргових зобов'язань.

Проте важливо підкреслити, що цей взаємозв'язок не є лінійним і може значно змінюватися залежно від специфіки діяльності підприємства, галузевих особливостей, стадії життєвого циклу та умов зовнішнього середовища, що вимагає індивідуального підходу до аналізу кожної конкретної ситуації.

Сучасні глобальні тенденції розвитку світової економіки кардинально змінюють бізнес-середовище та вимагають перегляду традиційних підходів до розуміння та оцінки фінансової стійкості підприємства, адаптації існуючих концепцій до нових реалій ведення бізнесу. Процеси цифровізації та автоматизації бізнес-процесів створюють нові можливості для оптимізації операційної діяльності, покращення якості фінансового планування та контролю, але водночас вимагають значних інвестицій у технологічне оновлення та підвищення кваліфікації персоналу. Зростання ролі нематеріальних активів у формуванні конкурентних переваг підприємств ускладнює традиційні методи оцінки вартості активів та може призводити до неадекватної оцінки фінансової стійкості за допомогою класичних коефіцієнтів, що базуються на балансовій вартості активів.

Посилення екологічних вимог та зростаючі очікування щодо соціальної відповідальності бізнесу створюють нові виклики для підтримання фінансової стабільності підприємств, оскільки вимагають додаткових інвестицій у екологічні технології, соціальні програми та корпоративну відповідальність, що може тимчасово знижувати прибутковість, але є головним для довгострокової стійкості та репутації підприємства на ринку.

Інтеграція підприємств у глобальні ланцюги вартості та міжнародні мережі кооперації також кардинально впливає на розуміння фінансової стійкості, оскільки створює нові можливості для диверсифікації ризиків, доступу до міжнародних ринків капіталу та технологій, але водночас значно збільшує залежність від зовнішніх факторів, включаючи політичну стабільність у країнах-партнерах, валютні коливання та міжнародне регулювання. У таких умовах фінансова стійкість має розглядатися як здатність підприємства адаптуватися до швидких змін у глобальному економічному середовищі, ефективно управляти міжнародними ризиками та використовувати переваги глобальної інтеграції для зміцнення своїх конкурентних позицій. Особливо необхідним стає врахування геополітичних ризиків, торгових воєн, санкційних режимів та інших факторів,

що можуть суттєво впливати на діяльність підприємств, інтегрованих у міжнародні ланцюги створення вартості.

Методологічні підходи до оцінки фінансової стійкості також зазнають суттєвих трансформацій під впливом сучасних технологічних та економічних тенденцій, що вимагає розробки нових аналітичних інструментів та критеріїв оцінки. Поряд з традиційними фінансовими коефіцієнтами, такими як коефіцієнти автономії, фінансової залежності, забезпеченості власними оборотними коштами та покриття процентних платежів, дедалі більше використовуються інтегральні показники та комплексні рейтингові системи, що враховують різноманітні сторони діяльності підприємства, включаючи операційну ефективність, ринкові позиції, інноваційний потенціал та якість корпоративного управління.

Розвиток сучасних інформаційних технологій, включаючи штучний інтелект, машинне навчання та великі дані, дозволяє застосовувати складні математичні моделі для прогнозування фінансової стійкості та моделювання різних сценаріїв розвитку подій, що значно підвищує точність та надійність фінансового аналізу і планування.

Головним та перспективним напрямом сучасних досліджень є детальне вивчення галузевих особливостей фінансової стійкості, оскільки різні види економічної діяльності характеризуються кардинально відмінними параметрами операційного циклу, структури активів, джерел фінансування, рівня капіталомісткості та ризикових характеристик, що суттєво впливає на критерії оцінки та специфічні методи забезпечення фінансової стійкості. Наприклад, для капіталомістких галузей, таких як енергетика, металургія або хімічна промисловість, характерними є висока частка основних засобів у структурі активів, значні потреби у довгостроковому фінансуванні та відносно стабільні грошові потоки, що вимагає специфічних підходів до оцінки структури капіталу та боргового навантаження. На противагу цьому, високотехнологічні галузі характеризуються високою часткою нематеріальних активів, значною волатильністю доходів та потребою в постійних інноваційних інвестиціях, що

створює специфічні виклики для підтримання фінансової стабільності та вимагає особливих підходів до управління ризиками.

Роль фінансової стійкості у забезпеченні сталого розвитку підприємства набуває дедалі більшого стратегічного значення в контексті сучасної концепції корпоративної соціальної відповідальності та ESG-принципів (Environmental, Social, Governance), що відображають зростаючі очікування стейкхолдерів щодо відповідальної бізнес-поведінки. Фінансово стійкі підприємства мають більші можливості та ресурси для довгострокових інвестицій у соціальні та екологічні проекти, розвиток персоналу, впровадження інноваційних технологій та підтримку місцевих громад, що сприяє підвищенню їхньої репутації, зміцненню відносин зі стейкхолдерами та формуванню довгострокових конкурентних переваг на ринку. Водночас інвестиції у сталий розвиток можуть тимчасово знижувати фінансові показники підприємства, що вимагає збалансованого підходу до управління фінансовою стійкістю та стратегічного планування розвитку.

Теоретичний аналіз сучасних наукових досліджень та практичного досвіду провідних компаній світу переконливо показує, що фінансова стійкість підприємства являє собою складне багатовимірне економічне поняття, що включає структурні, динамічні, адаптаційні та стратегічні характеристики функціонування підприємства в умовах невизначеності та ризику. Її забезпечення та підтримання вимагає комплексного системного підходу, що враховує як внутрішні можливості та обмеження підприємства, так і особливості зовнішнього середовища його функціонування, включаючи макроекономічні, галузеві, конкурентні та регулятивні фактори. Особливо необхідним є розуміння того, що фінансова стійкість не є самоціллю, а виступає інструментом забезпечення сталого розвитку підприємства та створення довгострокової вартості для всіх груп стейкхолдерів.

Подальший розвиток теорії фінансової стійкості має бути спрямований на створення інтегрованих міждисциплінарних концепцій, що органічно поєднують традиційні фінансові підходи з сучасними вимогами динамічного бізнес-

середовища, включаючи цифровізацію економіки, глобалізацію бізнес-процесів, посилення ролі інтелектуального капіталу та зростаючі вимоги до корпоративної соціальної відповідальності. Особливої уваги потребує розробка теоретичних та методологічних основ оцінки та забезпечення фінансової стійкості в умовах цифрової трансформації економіки, що передбачає врахування нових типів активів, ризиків та можливостей, пов'язаних з використанням сучасних інформаційних технологій та цифрових бізнес-моделей.

Перспективні напрями майбутніх досліджень також включають розробку динамічних моделей фінансової стійкості, що дозволяють врахувати часовий чинник та взаємозв'язки між різними факторами впливу, створення галузево-специфічних методик оцінки та управління фінансовою стійкістю, а також дослідження впливу поведінкових факторів та когнітивних упереджень на процеси прийняття фінансових рішень керівництвом підприємств [10, с. 456-478; 11, с. 345-367].

Узагальнюючи результати проведеного теоретичного аналізу, можна констатувати, що фінансова стійкість підприємства являє собою комплексну багаторівневу характеристику його здатності підтримувати фінансову рівновагу в динамічних умовах ринкового середовища, забезпечувати ефективне та раціональне використання фінансових ресурсів для досягнення стратегічних цілей розвитку та успішно адаптуватися до постійних змін зовнішнього середовища, зберігаючи при цьому фінансову стабільність та інвестиційну привабливість. Структура фінансової стійкості включає взаємопов'язані та взаємозалежні компоненти, що характеризують різні сторони фінансового стану підприємства та його здатність до сталого довгострокового розвитку в умовах невизначеності та конкуренції. Теоретичне осмислення сутності та структури фінансової стійкості створює необхідне концептуальне підґрунтя для подальшого поглибленого емпіричного дослідження сучасних методів її оцінки та практичного забезпечення в реальній господарській діяльності підприємств різних галузей, форм власності та розмірів, що дозволить розробити ефективні

рекомендації щодо підвищення фінансової стійкості та забезпечення сталого розвитку українських підприємств в умовах сучасних викликів та можливостей.

1.2 Управління фінансовою стійкістю підприємства

Управління фінансовою стійкістю підприємства представляє собою комплексну систему цілеспрямованих управлінських дій, що охоплює планування, організацію, координацію, контроль та регулювання фінансових процесів з метою забезпечення стабільного функціонування підприємства у довгостроковій перспективі. Ця система управління є невід'ємною частиною загальної системи фінансового менеджменту підприємства, але має свою специфіку, обумовлену особливістю об'єкта управління та стратегічним характером поставлених завдань. Актуальність ефективного управління фінансовою стійкістю особливо зросла в умовах сучасної економічної нестабільності, коли підприємства стикаються з множинними викликами, включаючи волатильність ринків, зміни регулятивного середовища, технологічні disruptions та геополітичні ризики.

Концептуальні основи управління фінансовою стійкістю базуються на фундаментальних принципах сучасного фінансового менеджменту, але мають свою специфіку, пов'язану з необхідністю забезпечення довгострокової стабільності та адаптивності підприємства до змін зовнішнього середовища. Провідні теоретики фінансового управління, зокрема Ю. Брігхем, Л. Гапенскі, Р. Брейлі, С. Майерс та інші, підкреслюють, що ефективне управління фінансовою стійкістю вимагає інтеграції стратегічного планування з оперативним управлінням фінансовими ресурсами, врахування множинних цілей та інтересів різних груп стейкхолдерів, а також здатності до швидкої адаптації управлінських рішень у відповідь на зміни внутрішнього та зовнішнього середовища. Особливо значущим є розуміння того, що управління фінансовою стійкістю не може розглядатися як ізольована функція, а має бути інтегрованою в усі сторони

діяльності підприємства, від операційного управління до стратегічного планування та корпоративного розвитку.

Система завдань управління фінансовою стійкістю характеризується ієрархічною структурою та взаємопов'язаністю різнорівневих цілей, що відображає складність та багатоаспектність процесів забезпечення фінансової стабільності підприємства. На стратегічному рівні основним завданням є формування довгострокової фінансової політики підприємства, що забезпечує оптимальне співвідношення між фінансовою стабільністю та можливостями для зростання і розвитку. Це завдання включає визначення цільових параметрів структури капіталу, розробку стратегії управління фінансовими ризиками, планування інвестиційної діяльності та формування дивідендної політики. Стратегічне планування фінансової стійкості також передбачає аналіз та прогнозування довгострокових тенденцій розвитку галузі та макроекономічного середовища, оцінку впливу технологічних змін на фінансові потреби підприємства та розробку сценаріїв адаптації до можливих змін ринкових умов [1, с. 45-47].

Тактичний рівень управління фінансовою стійкістю охоплює завдання середньострокового планування та забезпечення поточної фінансової стабільності підприємства. Головним завданням на цьому рівні є підтримання оптимального співвідношення між ліквідністю та прибутковістю, забезпечення достатнього рівня оборотних коштів для безперебійного функціонування операційної діяльності, ефективне управління дебіторською та кредиторською заборгованістю. Тактичне управління також включає оптимізацію структури активів підприємства, забезпечення ефективного використання основних засобів та нематеріальних активів, управління запасами та моніторинг основних показників фінансової стійкості. Важливою складовою тактичного рівня є розробка та реалізація заходів щодо підвищення операційної ефективності, зниження собівартості продукції та оптимізації витратної структури підприємства.

Оперативний рівень управління фінансовою стійкістю зосереджений на вирішенні поточних завдань забезпечення платоспроможності та ліквідності підприємства. Основними завданнями цього рівня є щоденне управління грошовими потоками, забезпечення своєчасного виконання фінансових зобов'язань, оптимізація касових залишків та управління короткостроковими фінансовими вкладеннями. Оперативне управління також включає моніторинг поточного фінансового стану підприємства, виявлення відхилень від планових показників та вжиття корегувальних заходів для усунення негативних тенденцій. Особливої уваги на оперативному рівні потребує управління ризиками ліквідності, включаючи підтримання адекватних резервів ліквідності та забезпечення доступу до додаткових джерел фінансування у разі необхідності.

Функціональна структура управління фінансовою стійкістю відображає основні напрями діяльності, необхідні для досягнення поставлених завдань та забезпечення ефективного функціонування всієї системи фінансового управління підприємства. Планування як базова функція управління фінансовою стійкістю охоплює розробку комплексних планів та прогнозів фінансового розвитку підприємства на різних часових горизонтах. Стратегічне фінансове планування передбачає визначення довгострокових фінансових цілей підприємства, розробку фінансової стратегії та політики, планування структури капіталу та джерел фінансування майбутнього розвитку. Тактичне планування включає складання річних та квартальних фінансових планів, бюджетування операційної та інвестиційної діяльності, планування потреб у фінансових ресурсах та джерел їх покриття. Оперативне планування охоплює складання короткострокових планів руху грошових коштів, планування поточних платежів та надходжень, оптимізацію касових залишків та управління короткостроковою ліквідністю.

Організаційна функція управління фінансовою стійкістю полягає у створенні ефективної організаційної структури фінансового управління, розподілі повноважень та відповідальності між різними рівнями управління, формуванні системи внутрішньої звітності та інформаційного забезпечення

прийняття фінансових рішень. Ефективна організація управління фінансовою стійкістю вимагає чіткого визначення ролей та обов'язків фінансових менеджерів різних рівнів, створення системи делегування повноважень та контролю за їх виконанням, формування ефективних комунікаційних каналів між різними підрозділами підприємства. Організаційна функція також включає розробку внутрішніх регламентів та процедур фінансового управління, створення системи мотивації персоналу, відповідального за управління фінансовою стійкістю, та забезпечення необхідного рівня кваліфікації фінансових фахівців.

Координаційна функція управління фінансовою стійкістю забезпечує узгодженість дій різних підрозділів підприємства у процесі реалізації фінансових планів та досягнення цільових показників фінансової стабільності. Ефективна координація вимагає створення механізмів взаємодії між фінансовою службою та іншими функціональними підрозділами підприємства, включаючи виробничі, маркетингові, логістичні та кадрові служби. Координаційна функція також передбачає синхронізацію фінансових планів з операційними та інвестиційними планами підприємства, забезпечення узгодженості цілей різних рівнів управління та інтеграцію фінансових елементів у загальну систему стратегічного управління підприємством. Особливо важливою є координація взаємодії з зовнішніми стейкхолдерами, включаючи банки, інвесторів, постачальників та клієнтів, для забезпечення стабільних фінансових відносин та доступу до необхідних фінансових ресурсів [2, с. 307-310].

Контрольна функція управління фінансовою стійкістю охоплює систематичний моніторинг виконання фінансових планів, оцінку ефективності використання фінансових ресурсів та своєчасне виявлення відхилень від цільових параметрів фінансової стабільності. Система фінансового контролю включає поточний контроль за виконанням бюджетів та фінансових планів, періодичний аналіз головних показників фінансової стійкості, оцінку ефективності фінансових рішень та їх впливу на загальний фінансовий стан підприємства. Контрольна функція також передбачає створення системи раннього попередження про потенційні загрози фінансовій стабільності,

розробку індикаторів фінансових ризиків та механізмів їх моніторингу. Важливою складовою контролю є внутрішній аудит фінансової діяльності, що забезпечує незалежну оцінку ефективності системи управління фінансовою стійкістю та відповідності фінансових процедур встановленим стандартам та регламентам.

Регулятивна функція управління фінансовою стійкістю полягає у своєчасному вжитті коригувальних заходів для усунення виявлених відхилень від планових показників та подолання негативних тенденцій у фінансовому стані підприємства. Ефективне регулювання вимагає розробки системи альтернативних управлінських рішень для різних сценаріїв розвитку подій, створення механізмів швидкого реагування на зміни внутрішнього та зовнішнього середовища, формування резервів та буферних механізмів для забезпечення фінансової стабільності в умовах невизначеності. Регулятивна функція також включає адаптацію фінансових планів та стратегій до змінених умов функціонування, оптимізацію структури капіталу у відповідь на зміни вартості фінансових ресурсів, регулювання інвестиційної активності залежно від наявних можливостей та обмежень.

Аналітична функція управління фінансовою стійкістю забезпечує інформаційне підґрунтя для прийняття ефективних управлінських рішень через комплексний аналіз фінансового стану підприємства, оцінку факторів, що впливають на фінансову стабільність, та прогнозування майбутніх тенденцій розвитку. Аналітична діяльність включає горизонтальний та вертикальний аналіз фінансової звітності, розрахунок та інтерпретацію системи показників фінансової стійкості, факторний аналіз причин змін головних фінансових параметрів. Сучасна аналітична функція також передбачає використання статистичних методів, економетричного моделювання та інших кількісних інструментів для поглибленого дослідження фінансових процесів та підвищення точності прогнозів. Особливої уваги заслуговує порівняльний аналіз фінансової стійкості підприємства з галузевими стандартами та показниками конкурентів,

що дозволяє об'єктивно оцінити конкурентні позиції та виявити резерви покращення фінансових результатів [11, с. 234-245].

Прогностична функція управління фінансовою стійкістю спрямована на передбачення майбутніх змін фінансового стану підприємства та розробку обґрунтованих сценаріїв його розвитку в умовах різних варіантів зовнішнього середовища. Ефективне прогнозування вимагає використання сучасних методів фінансового моделювання, включаючи детерміновані та стохастичні моделі, імітаційне моделювання та методи штучного інтелекту. Прогностична функція включає розробку довгострокових фінансових прогнозів розвитку підприємства, оцінку впливу різних факторів на майбутню фінансову стійкість, моделювання альтернативних сценаріїв розвитку та їх фінансових наслідків. Особливо необхідним є прогнозування потреб у фінансових ресурсах для реалізації стратегічних планів розвитку, оцінка майбутніх грошових потоків та їх стабільності, прогнозування змін у структурі капіталу та їх впливу на фінансову стійкість підприємства.

Ризик-менеджмент як спеціалізована функція управління фінансовою стійкістю охоплює ідентифікацію, оцінку та управління фінансовими ризиками, що можуть загрожувати стабільності підприємства. Система управління фінансовими ризиками включає кредитні ризики, пов'язані з можливими втратами від неплатоспроможності дебіторів, ринкові ризики, що виникають через зміни цін, процентних ставок та валютних курсів, операційні ризики, пов'язані з недосконалістю внутрішніх процесів та систем управління. Ефективний ризик-менеджмент передбачає розробку політики управління ризиками, створення системи лімітів та обмежень, використання різноманітних інструментів хеджування та диверсифікації ризиків. Особливої уваги потребує управління ризиком ліквідності, що включає планування та контроль грошових потоків, підтримання адекватних резервів ліквідності та забезпечення доступу до додаткових джерел фінансування у кризових ситуаціях [12, с. 589-595].

Інвестиційне планування як функція управління фінансовою стійкістю забезпечує оптимальний розподіл фінансових ресурсів між різними напрямами

використання з урахуванням їх впливу на довгострокову фінансову стабільність підприємства. Ефективне інвестиційне планування вимагає комплексної оцінки інвестиційних проектів не лише з точки зору їх прибутковості, але й з урахуванням їх впливу на ризиковий профіль підприємства, структуру активів та потреби у фінансуванні. Інвестиційна функція включає розробку інвестиційної стратегії підприємства, відбір та оцінку інвестиційних проектів, планування джерел фінансування інвестицій та контроль за ефективністю їх реалізації. Основним є забезпечення збалансованості між короткостроковими та довгостроковими інвестиціями, розподіл інвестиційних ресурсів між підтримуючими, зростаючими та інноваційними проектами відповідно до стратегічних цілей підприємства [18, с. 184-188].

Функція управління структурою капіталу спрямована на оптимізацію співвідношення власного та позикового капіталу з метою мінімізації середньозваженої вартості капіталу при збереженні прийнятного рівня фінансових ризиків. Ефективне управління структурою капіталу вимагає постійного моніторингу ринкових умов, оцінки вартості різних джерел фінансування, аналізу впливу структури капіталу на фінансові показники підприємства. Ця функція включає планування емісійної діяльності, управління борговими зобов'язаннями, оптимізацію дивідендної політики та реінвестування прибутку. Важливою складовою є також управління відносинами з різними групами інвесторів та кредиторів, забезпечення прозорості фінансової інформації та підтримання високого рівня корпоративного управління для забезпечення доступу до капіталу на сприятливих умовах [13, с. 295-302].

Функція управління оборотним капіталом забезпечує оптимізацію структури та обсягу поточних активів і зобов'язань підприємства з метою підтримання необхідного рівня ліквідності при мінімізації витрат на фінансування оборотних коштів. Ефективне управління оборотним капіталом включає оптимізацію рівня запасів з урахуванням особливостей виробничого процесу та коливань попиту, управління дебіторською заборгованістю для забезпечення швидкого обороту коштів при мінімізації кредитних ризиків,

планування кредиторської заборгованості для використання безкоштовного торгового кредиту без погіршення відносин з постачальниками. Особливої уваги потребує синхронізація операційних циклів різних видів діяльності підприємства для оптимізації загальної потреби в оборотних коштах та забезпечення стабільності грошових потоків [14, с. 220-223].

Бюджетування та фінансове планування як комплексна функція управління фінансовою стійкістю забезпечує координацію всіх сторін фінансової діяльності підприємства через систему взаємопов'язаних бюджетів та фінансових планів. Ефективна система бюджетування включає операційні бюджети, що деталізують планові показники основної діяльності, інвестиційні бюджети, що відображають плани капітальних вкладень та їх фінансування, фінансові бюджети, що консолідують всі грошові потоки підприємства. Процес бюджетування також передбачає розробку гнучких бюджетів для різних сценаріїв розвитку подій, створення системи контролю за виконанням бюджетних показників та механізмів коригування планів у разі суттєвих відхилень від прогнозованих параметрів. Важливою складовою є інтеграція процесу бюджетування з системою управлінського обліку та звітності для забезпечення оперативного контролю та аналізу фінансових результатів [19, с. 7-12].

Інформаційно-аналітичне забезпечення управління фінансовою стійкістю включає створення та підтримання ефективної системи збору, обробки та аналізу фінансової інформації, необхідної для прийняття обґрунтованих управлінських рішень. Сучасні інформаційні системи дозволяють автоматизувати більшість рутинних процедур фінансового аналізу, забезпечити оперативний доступ до актуальної фінансової інформації, створити інтегровані дашборди для моніторингу основних показників фінансової стійкості. Інформаційно-аналітичне забезпечення також включає розробку системи внутрішньої управлінської звітності, що відповідає потребам різних рівнів управління, створення баз даних для зберігання та аналізу історичної фінансової інформації,

інтеграцію внутрішніх інформаційних систем з зовнішніми джерелами даних для отримання комплексної картини ринкового середовища [15, с. 25-28].

Комунікаційна функція управління фінансовою стійкістю забезпечує ефективну взаємодію з різними групами стейкхолдерів для підтримання довіри та забезпечення доступу до необхідних фінансових ресурсів. Ефективна комунікація з інвесторами включає регулярне надання прозорої та достовірної інформації про фінансовий стан та перспективи розвитку підприємства, проведення презентацій та зустрічей з аналітиками, участь у інвестиційних конференціях та форумах. Взаємодія з кредиторами передбачає підтримання довірчих відносин з банками та іншими фінансовими інституціями, своєчасне надання необхідної фінансової звітності, дотримання кредитних угод та ковенантів. Внутрішня комунікація включає регулярне інформування керівництва та співробітників про фінансовий стан підприємства, роз'яснення фінансової політики та її впливу на діяльність різних підрозділів.

Функція стратегічного розвитку фінансового потенціалу спрямована на довгострокове зміцнення фінансових можливостей підприємства через розвиток внутрішніх компетенцій, диверсифікацію джерел доходів та створення стійких конкурентних переваг. Ця функція включає розробку стратегій нарощування фінансового потенціалу через органічне зростання та зовнішні придбання, планування розвитку нових продуктів та ринків з урахуванням їх впливу на фінансову стійкість, створення системи управління інтелектуальним капіталом як основи майбутнього зростання вартості підприємства. Стратегічний розвиток також передбачає формування культури фінансової дисципліни в організації, розвиток фінансових компетенцій персоналу, створення систем мотивації, орієнтованих на довгострокові фінансові результати [16, с. 12-18].

Інтеграційна функція управління фінансовою стійкістю забезпечує узгодження фінансових елементів з іншими функціональними областями діяльності підприємства та їх синергетичну взаємодію для досягнення загальних стратегічних цілей. Ефективна інтеграція вимагає тісної співпраці фінансових менеджерів з керівниками операційних підрозділів для забезпечення фінансової

обґрунтованості операційних рішень, координації з маркетинговою службою для оцінки фінансової ефективності маркетингових програм, взаємодії з службою управління персоналом для оптимізації витрат на персонал при збереженні його мотивації та продуктивності. Інтеграційна функція також включає координацію фінансового управління з системами якості, екологічного менеджменту та корпоративної соціальної відповідальності для забезпечення сталого розвитку підприємства [20, с. 217-220].

Адаптивна функція управління фінансовою стійкістю забезпечує здатність підприємства швидко пристосовуватися до змін зовнішнього середовища через гнучкість фінансових механізмів та готовність до реалізації альтернативних сценаріїв розвитку. Ефективна адаптація вимагає створення системи раннього попередження про зміни в зовнішньому середовищі, розробки набору альтернативних стратегій для різних умов функціонування, формування резервів та буферних механізмів для забезпечення фінансової стабільності в перехідних періодах. Адаптивна функція також передбачає розвиток організаційних здібностей до швидкого навчання та впровадження інновацій в фінансовому управлінні, створення гнучких організаційних структур, здатних ефективно функціонувати в умовах невизначеності та мінливості зовнішнього середовища [17, с. 233-238].

Узагальнюючи аналіз основних завдань та функцій управління фінансовою стійкістю, можна констатувати, що ця система являє собою комплексний механізм, що інтегрує стратегічні, тактичні та оперативні сторони фінансового управління для забезпечення довгострокової стабільності та розвитку підприємства. Ефективне функціонування цієї системи вимагає професійного виконання всіх зазначених функцій у їх взаємозв'язку та взаємозалежності, постійного удосконалення методів та інструментів фінансового управління, адаптації до змін зовнішнього середовища та специфічних потреб конкретного підприємства. Успішна реалізація завдань управління фінансовою стійкістю створює надійне підґрунтя для сталого розвитку підприємства, підвищення його інвестиційної привабливості та зміцнення конкурентних позицій на ринку, що є

головним в умовах сучасної динамічної бізнес-середовища та зростаючих вимог стейкхолдерів до якості корпоративного управління.

1.3 Методи оцінки фінансової стійкістї як інструмент забезпечення ефективної діяльності підприємства

Методи оцінки фінансової стійкості підприємства являють собою сукупність аналітичних інструментів та процедур, що дозволяють кількісно та якісно оцінити здатність суб'єкта господарювання підтримувати стабільне функціонування в умовах мінливого зовнішнього середовища та внутрішніх викликів. Розвиток методологічних підходів до оцінки фінансової стійкості відображає еволюцію економічної думки та практичних потреб бізнесу, демонструючи поступовий перехід від простих коефіцієнтних методів до складних інтегральних моделей, що враховують множинні фактори впливу та динамічну природу фінансових процесів. Сучасна методологія оцінки фінансової стійкості характеризується міждисциплінарним підходом, що поєднує традиційні методи фінансового аналізу з досягненнями статистики, економетрики, теорії ризиків та інформаційних технологій, формуючи комплексний інструментарій для всебічного дослідження фінансового стану підприємства.

Коефіцієнтний метод оцінки фінансової стійкості залишається одним з найбільш поширених та практично значущих підходів завдяки своїй простоті, наочності та можливості порівняння різних підприємств за уніфікованими критеріями. Система коефіцієнтів фінансової стійкості включає показники структури капіталу, такі як коефіцієнт автономії, що відображає частку власного капіталу в загальній сумі джерел фінансування, коефіцієнт фінансової залежності, що характеризує співвідношення позикового та власного капіталу, коефіцієнт довгострокової фінансової незалежності, що показує частку власного капіталу та довгострокових зобов'язань у фінансуванні активів. Показники забезпеченості власними оборотними коштами дозволяють оцінити здатність

підприємства фінансувати поточну діяльність за рахунок власних ресурсів, включаючи коефіцієнт забезпеченості власними оборотними коштами, коефіцієнт маневреності власного капіталу та коефіцієнт структури покриття довгострокових вкладень. Коефіцієнти покриття та обслуговування боргових зобов'язань характеризують здатність підприємства виконувати свої фінансові зобов'язання, включаючи коефіцієнт покриття процентних платежів, коефіцієнт покриття боргу грошовими потоками та коефіцієнт обслуговування боргу [11, с. 456-467].

Трикомпонентна модель оцінки фінансової стійкості, розроблена вітчизняними економістами, базується на аналізі джерел фінансування запасів та затрат підприємства і дозволяє класифікувати його фінансовий стан за чотирма типами стійкості. Абсолютна фінансова стійкість характеризується повним покриттям запасів власними оборотними коштами, що свідчить про високий рівень фінансової безпеки, але може вказувати на неефективне використання фінансового левериджу. Нормальна фінансова стійкість передбачає фінансування запасів за рахунок власних оборотних коштів та довгострокових кредитів, що вважається оптимальним з точки зору поєднання стабільності та ефективності. Нестійка фінансова стійкість виникає, коли підприємство змушене використовувати короткострокові кредити для фінансування запасів, що створює додаткові ризики ліквідності та вимагає посиленого управління грошовими потоками. Критична фінансова стійкість означає неможливість повного покриття запасів навіть за рахунок всіх доступних джерел фінансування, що сигналізує про серйозні фінансові проблеми та необхідність термінового вжиття заходів щодо фінансового оздоровлення [12, с. 589-595].

Інтегральні методи оцінки фінансової стійкості дозволяють об'єднати множину часткових показників в єдину комплексну оцінку, що спрощує інтерпретацію результатів аналізу та забезпечує можливість ранжування підприємств за рівнем фінансової стабільності. Модель Z-рахунку Альтмана, незважаючи на свій почтенний вік, залишається одним з найбільш відомих та широко використовуваних інструментів прогнозування ймовірності

банкрутства, базуючись на дискримінантному аналізі п'яти основних фінансових коефіцієнтів. Сучасні модифікації моделі Альтмана враховують галузеві особливості, різні типи підприємств та специфіку національних економік, підвищуючи точність прогнозування та розширюючи сферу застосування. Модель Спрінгейта використовує чотири фінансові коефіцієнти для оцінки ймовірності банкрутства та демонструє високу точність прогнозування на горизонті до двох років, особливо для промислових підприємств. Модель Бівера базується на аналізі динаміки окремих фінансових показників протягом п'яти років до настання фінансових труднощів та дозволяє виявити ранні сигнали погіршення фінансового стану [13, с. 295-301].

Методи рейтингової оцінки фінансової стійкості передбачають комплексну оцінку множини показників з подальшим визначенням інтегрального рейтингу, що характеризує загальний рівень фінансової стабільності підприємства. Система рейтингової оцінки включає групи показників ліквідності та платоспроможності, фінансової стійкості та структури капіталу, прибутковості та рентабельності, ділової активності та ефективності використання активів. Кожна група показників має певну вагу в загальній оцінці, що визначається експертним шляхом або на основі статистичного аналізу їх впливу на фінансові результати. Рейтингова методика дозволяє не лише оцінити поточний стан фінансової стійкості, але й відстежувати її динаміку в часі, порівнювати підприємства між собою та з галузевими стандартами. Перевагами рейтингових методів є їх комплексність, гнучкість настройки вагових коефіцієнтів відповідно до специфіки діяльності та можливість адаптації до різних цілей аналізу [14, с. 220-225].

Статистичні методи оцінки фінансової стійкості використовують математичний апарат для виявлення закономірностей у фінансових даних та прогнозування майбутніх тенденцій. Кореляційний аналіз дозволяє виявити взаємозв'язки між різними показниками фінансової стійкості та зовнішніми факторами, що сприяє кращому розумінню механізмів впливу та побудові причинно-наслідкових моделей. Регресійний аналіз використовується для

моделювання залежності показників фінансової стійкості від комплексу факторів та прогнозування їх майбутніх значень за різних сценаріїв розвитку подій. Факторний аналіз дозволяє зменшити розмірність простору показників та виділити основні фактори, що визначають фінансовий стан підприємства, спрощуючи інтерпретацію результатів та підвищуючи ефективність управління. Кластерний аналіз використовується для групування підприємств за схожістю фінансових характеристик, що дозволяє виявити типові моделі фінансової поведінки та розробити диференційовані підходи до управління фінансовою стійкістю.

Економетричні методи представляють собою сучасний інструментарій для глибокого аналізу фінансової стійкості, що поєднує економічну теорію з математичним моделюванням та статистичним аналізом даних. Панельні дані дозволяють враховувати як часовий, так і просторовий чинник фінансових процесів, підвищуючи якість оцінок та надійність прогнозів. Моделі векторної авторегресії дозволяють досліджувати динамічні взаємозв'язки між показниками фінансової стійкості та макроекономічними факторами, виявляючи механізми передачі шоків між різними рівнями економічної системи. Коінтеграційний аналіз використовується для дослідження довгострокових рівноважних співвідношень між фінансовими показниками та виявлення відхилень від рівноваги, що можуть сигналізувати про потенційні проблеми. GARCH-моделі дозволяють моделювати волатільність фінансових показників та оцінювати ризики, пов'язані з непостійністю фінансових результатів [15, с. 25-30].

Імітаційне моделювання методом Монте-Карло представляє потужний інструмент для аналізу фінансової стійкості в умовах невизначеності, дозволяючи генерувати тисячі можливих сценаріїв розвитку подій та оцінювати ймовірності різних результатів. Цей метод особливо корисний для стрес-тестування фінансової стійкості підприємства, дозволяючи оцінити його поведінку в екстремальних умовах та виявити критичні точки, за яких може відбутися різке погіршення фінансового стану. Імітаційні моделі можуть включати складні взаємозв'язки між різними факторами ризику, нелінійні

залежності та часові лаги, що забезпечує більш реалістичне моделювання фінансових процесів. Результати імітаційного моделювання представляються у вигляді розподілів ймовірностей можливих значень показників фінансової стійкості, що дозволяє кількісно оцінити ризики та розробити адекватні стратегії управління [16, с. 112-118].

Нейромережеві методи та методи машинного навчання відкривають нові можливості для аналізу фінансової стійкості, дозволяючи виявляти складні нелінійні закономірності у великих масивах фінансових даних. Штучні нейронні мережі здатні навчатися на історичних даних та розпізнавати патерни, що передують погіршенню фінансового стану, забезпечуючи раннє попередження про потенційні проблеми. Методи опорних векторів демонструють високу ефективність у задачах класифікації підприємств за рівнем фінансового ризику, особливо за наявності складних та нелінійних залежностей між показниками. Ансамблі алгоритмів, такі як випадковий ліс та градієнтний бустинг, дозволяють підвищити точність прогнозування за рахунок комбінування результатів множини простих моделей. Алгоритми глибокого навчання можуть автоматично виявляти ієрархічні структури у фінансових даних та будувати складні прогностичні моделі без необхідності ручного конструювання ознак [18, с. 78-85].

Методи експертної оцінки відіграють важливу роль у комплексному аналізі фінансової стійкості, особливо у випадках, коли кількісні методи не можуть повною мірою врахувати якісні фактори та специфічні обставини діяльності підприємства. Метод Дельфі дозволяє отримати узгоджену думку групи експертів щодо перспектив фінансової стійкості підприємства, мінімізуючи вплив групового мислення та забезпечуючи об'єктивність оцінок. Методи багатокритеріального аналізу, такі як аналітичний ієрархічний процес, дозволяють структурувати складну проблему оцінки фінансової стійкості та врахувати множинні критерії та альтернативи. Експертні системи поєднують формалізовані знання у галузі фінансового аналізу з досвідом практиків,

створюючи інтелектуальні інструменти підтримки прийняття рішень у сфері управління фінансовою стійкістю.

Порівняльний аналіз представляє основний метод оцінки фінансової стійкості, що базується на зіставленні показників досліджуваного підприємства з показниками конкурентів, галузевими стандартами та кращими практиками. Бенчмаркінг фінансових показників дозволяє виявити сильні та слабкі сторони підприємства, визначити резерви покращення фінансових результатів та сформулювати цільові орієнтири для розвитку. Галузевий аналіз фінансової стійкості враховує специфічні особливості сектору економіки, включаючи циклічність діяльності, структуру активів, джерела фінансування та рівень конкуренції. Міжнародні порівняння дозволяють оцінити конкурентоспроможність підприємства на глобальному ринку та виявити можливості для виходу на нові ринки або залучення міжнародних інвестицій [19, с. 21-27].

Динамічний аналіз фінансової стійкості фокусується на дослідженні тенденцій змін показників у часі та виявленні циклічних та структурних зрушень у фінансовому стані підприємства. Трендовий аналіз дозволяє виявити довгострокові тенденції розвитку фінансової стійкості та екстраполювати їх на майбутнє, хоча слід враховувати обмеженість такого підходу в умовах структурних змін у бізнесі або зовнішньому середовищі. Аналіз сезонних коливань особливо значущий для підприємств з ярко вираженою сезонністю діяльності, дозволяючи планувати фінансові ресурси з урахуванням природних циклів бізнесу. Аналіз структурних зламів використовує статистичні тести для виявлення моментів кардинальних змін у фінансових трендах, що може сигналізувати про зміну бізнес-моделі, вплив зовнішніх шоків або ефективність управлінських рішень.

Стрес-тестування представляє спеціальний метод оцінки стійкості підприємства до несприятливих подій та кризових ситуацій, що дозволяє оцінити межі фінансової стабільності та розробити плани антикризового управління. Сценарний аналіз передбачає розробку альтернативних сценаріїв розвитку подій

та оцінку їх впливу на фінансову стійкість підприємства, включаючи базовий, оптимістичний та песимістичний сценарії. Аналіз чутливості досліджує реакцію показників фінансової стійкості на зміни окремих факторів, дозволяючи ідентифікувати критичні змінні та розробити стратегії хеджування ризиків. Стрес-тестування ліквідності оцінює здатність підприємства підтримувати платоспроможність в умовах різких змін грошових потоків, включаючи сценарії затримки платежів від дебіторів, дострокового погашення кредитів або неможливості рефінансування боргових зобов'язань.

Методи оцінки вартості підприємства тісно пов'язані з аналізом фінансової стійкості, оскільки фінансово стійкі підприємства, як правило, мають вищу ринкову вартість та більш стабільні грошові потоки. Дисконтування грошових потоків враховує ризики підприємства через ставку дисконтування, що відображає вимоги інвесторів до доходності з урахуванням рівня фінансового ризику. Порівняльний підхід до оцінки базується на мультиплікаторах аналогічних компаній, але вимагає коригування на відмінності у фінансовому ризику та структурі капіталу. Опціонні методи оцінки дозволяють врахувати гнучкість управлінських рішень та можливості адаптації до змін зовнішнього середовища, що особливо важливо для підприємств, що працюють у високоризикових галузях або мають значний потенціал зростання [20, с. 112-119].

Управління фінансовою стійкістю вимагає систематичного застосування комплексу методів та інструментів, що забезпечують планування, контроль та регулювання фінансових процесів для підтримання оптимального рівня фінансової стабільності. Стратегічне фінансове планування включає розробку довгострокової фінансової стратегії, визначення цільових параметрів структури капіталу, планування потреб у фінансуванні та джерел їх покриття. Бюджетування як інструмент управління фінансовою стійкістю забезпечує координацію всіх елементів фінансової діяльності підприємства через систему взаємопов'язаних бюджетів та планів. Гнучке бюджетування дозволяє адаптувати фінансові плани до змін зовнішнього середовища та внутрішніх умов

діяльності, забезпечуючи стабільність фінансових результатів навіть в умовах невизначеності.

Управління структурою капіталу являє собою головний інструмент забезпечення фінансової стійкості, що включає оптимізацію співвідношення власного та позикового капіталу з метою мінімізації вартості капіталу при збереженні прийнятного рівня фінансового ризику. Теорія структури капіталу Модільяні-Міллера в її модифікованих версіях враховує податкові переваги боргового фінансування, витрати фінансових труднощів та агентські витрати, створюючи теоретичну основу для визначення оптимальної структури капіталу. Практичні підходи до управління структурою капіталу включають аналіз галузевих стандартів, оцінку впливу різних рівнів левериджу на кредитний рейтинг та вартість залучення капіталу, моделювання фінансових коефіцієнтів при різних структурах фінансування. Динамічне управління структурою капіталу передбачає регулярний перегляд та коригування цільових параметрів відповідно до змін бізнес-стратегії, ринкових умов та фінансового стану підприємства.

Управління оборотним капіталом відіграє головне значення у забезпеченні поточної фінансової стійкості підприємства, впливаючи на його ліквідність, прибутковість та грошові потоки. Оптимізація рівня запасів вимагає балансу між витратами на зберігання та ризиками дефіциту, використовуючи сучасні методи управління запасами, такі як система "точно в час", ABC-аналіз та економічний розмір замовлення. Управління дебіторською заборгованістю включає розробку кредитної політики, процедур перевірки кредитоспроможності клієнтів, системи знижок за дострокову оплату та методів стягнення прострочених боргів. Управління кредиторською заборгованістю передбачає оптимізацію термінів та умов оплати постачальникам, використання торгового кредиту як джерела фінансування, підтримання довгострокових партнерських відносин з основними постачальниками.

Управління ризиками являє собою невід'ємну складову системи забезпечення фінансової стійкості, що включає ідентифікацію, оцінку та

мітигацію різноманітних ризиків, які можуть впливати на фінансовий стан підприємства. Кредитний ризик-менеджмент передбачає розробку політики надання кредитів клієнтам, процедур оцінки кредитоспроможності, систем моніторингу та резервування під очікувані втрати. Управління ринковими ризиками включає хеджування валютних, процентних та товарних ризиків за допомогою деривативних інструментів, диверсифікацію географії та структури продажів, створення природних хеджів через балансування активів та зобов'язань у різних валютах. Операційний ризик-менеджмент фокусується на мінімізації втрат від недосконалості внутрішніх процесів, систем управління та людського фактору через розробку процедур внутрішнього контролю, системи управління якістю та планів забезпечення безперервності бізнесу.

Управління ліквідністю забезпечує здатність підприємства своєчасно виконувати поточні фінансові зобов'язання та використовувати несподівані можливості для розвитку бізнесу. Планування грошових потоків включає прогнозування надходжень та платежів на різних часових горизонтах, ідентифікацію потенційних розривів ліквідності та розробку заходів щодо їх усунення. Управління касовою ліквідністю передбачає оптимізацію залишків грошових коштів на рахунках, використання інструментів короткострокового інвестування надлишкової ліквідності, створення кредитних ліній для покриття тимчасових потреб у фінансуванні. Управління банківськими відносинами включає диверсифікацію банків-партнерів для зменшення концентрації ризиків, підтримання довірчих відносин з фінансовими інституціями, регулярну оцінку умов банківського обслуговування та кредитування.

Інформаційні системи управління фінансовою стійкістю забезпечують збір, обробку та аналіз великих обсягів фінансової інформації, необхідної для прийняття обґрунтованих управлінських рішень. Системи управління ефективністю діяльності інтегрують фінансову та нефінансову інформацію, забезпечуючи комплексний погляд на результати діяльності підприємства. Системи бізнес-інтелекту дозволяють проводити багатовимірний аналіз фінансових даних, створювати інтерактивні звіти та дашборди для моніторингу

головних показників фінансової стійкості. Хмарні технології забезпечують масштабованість та доступність фінансових систем, дозволяючи малим та середнім підприємствам використовувати сучасні інструменти фінансового управління без значних капітальних інвестицій.

Контролінг як інструмент управління фінансовою стійкістю забезпечує координацію планування, контролю та інформаційного забезпечення управлінських рішень у сфері фінансів. Стратегічний контролінг фокусується на довгостроковій фінансовій стратегії підприємства, моніторингу досягнення стратегічних цілей та своєчасному виявленні потреби в коригуванні стратегії. Оперативний контролінг забезпечує регулярний моніторинг поточної фінансової діяльності, аналіз відхилень від планових показників та розробку заходів щодо усунення негативних тенденцій. Система збалансованих показників дозволяє інтегрувати фінансові та нефінансові напрямки діяльності підприємства, забезпечуючи комплексний погляд на фактори, що впливають на довгострокову фінансову стійкість.

Корпоративне управління відіграє важливу роль у забезпеченні ефективного управління фінансовою стійкістю через створення прозорих процедур прийняття рішень, розподіл повноважень та відповідальності, захист інтересів різних груп стейкхолдерів. Рада директорів через комітет з аудиту та ризиків здійснює нагляд за системою управління фінансовою стійкістю, затверджує ключові фінансові політики та стратегії, контролює їх виконання. Система внутрішнього контролю забезпечує достовірність фінансової звітності, ефективність операцій та дотримання законодавства, створюючи основу для довіри стейкхолдерів до фінансової інформації підприємства. Управління відносинами з інвесторами включає регулярне надання прозорої інформації про фінансовий стан та перспективи розвитку, проведення презентацій для аналітиків та інвесторів, підтримання діалогу з фінансовими ринками.

Антикризове управління як спеціальний інструмент забезпечення фінансової стійкості активується в ситуаціях значного погіршення фінансового стану підприємства та спрямовується на стабілізацію ситуації і відновлення

нормального функціонування. Діагностика кризового стану включає ранню ідентифікацію сигналів наближення кризи, комплексний аналіз причин фінансових труднощів, оцінку глибини кризи та потенціалу відновлення. Розробка антикризових програм передбачає формування комплексу заходів щодо оптимізації витрат, реструктуризації активів та зобов'язань, пошуку додаткових джерел фінансування, відновлення прибутковості діяльності. Реалізація антикризових заходів вимагає жорсткого контролю за виконанням планів, оперативного коригування стратегії відповідно до змін ситуації, ефективної комунікації зі стейкхолдерами для збереження їх підтримки.

Інноваційні підходи до управління фінансовою стійкістю відображають сучасні тенденції цифровізації економіки та розвитку фінансових технологій, що створюють нові можливості для підвищення ефективності фінансового управління та точності прогнозування. Блокчейн-технології забезпечують прозорість та незмінність фінансових записів, створюють можливості для автоматизації виконання контрактів через смарт-контракти, сприяють зниженню трансакційних витрат та підвищенню довіри між учасниками фінансових операцій. Штучний інтелект та машинне навчання дозволяють автоматизувати процеси фінансового аналізу, виявляти аномалії у фінансових даних, прогнозувати зміни фінансового стану з високою точністю, персоналізувати фінансові рішення відповідно до специфіки конкретного підприємства. Великі дані забезпечують доступ до величезних обсягів структурованої та неструктурованої інформації, що дозволяє виявляти приховані закономірності у фінансових процесах, враховувати макроекономічні тенденції та галузеві особливості при прийнятті фінансових рішень.

Розробка та впровадження комплексної системи управління фінансовою стійкістю вимагає системного підходу, що враховує специфіку діяльності підприємства, його розмір, галузеві особливості, стратегічні цілі розвитку та ресурсні можливості. Діагностичний етап включає комплексний аналіз поточного стану фінансової стійкості підприємства з використанням різноманітних методів оцінки, виявлення сильних та слабких сторін існуючої

системи фінансового управління, ідентифікацію головних ризиків та можливостей покращення. Проектувальний етап передбачає розробку концепції системи управління фінансовою стійкістю, визначення її структури, основних компонентів та взаємозв'язків, формування системи цільових показників та критеріїв оцінки ефективності. Етап впровадження включає поетапну реалізацію запроектованої системи з урахуванням організаційних можливостей підприємства, навчання персоналу, налаштування інформаційних систем, тестування процедур та регламентів.

Моніторинг ефективності системи управління фінансовою стійкістю забезпечує постійне відстеження результатів її функціонування, виявлення відхилень від запланованих показників, оцінку досягнення поставлених цілей та ідентифікацію можливостей для подальшого покращення. Система основних показників ефективності має включати як фінансові індикатори, що характеризують досягнуті результати у сфері фінансової стійкості, так і нефінансові показники, що відображають якість процесів управління, задоволеність стейкхолдерів, інноваційність підходів. Регулярний аудит системи управління фінансовою стійкістю дозволяє об'єктивно оцінити її ефективність, виявити недоліки та резерви покращення, сформулювати рекомендації щодо оптимізації структури та процедур управління. Бенчмаркінг порівнює ефективність системи управління фінансовою стійкістю підприємства з кращими практиками галузі або інших секторів економіки, забезпечуючи орієнтири для подальшого розвитку.

Адаптація системи управління фінансовою стійкістю до змін зовнішнього середовища та внутрішніх умов діяльності підприємства являє собою безперервний процес, що забезпечує її актуальність та ефективність у довгостроковій перспективі. Система раннього попередження дозволяє своєчасно ідентифікувати зміни у зовнішньому середовищі, що можуть вплинути на фінансову стійкість підприємства, включаючи макроекономічні тенденції, зміни в регулятивному середовищі, технологічні інновації, зміни у конкурентному ландшафті. Механізми адаптації включають процедури

перегляду та коригування фінансових планів, політик та стратегій, модифікацію методів оцінки та управління ризиками, оновлення інформаційних систем та аналітичних інструментів. Організаційне навчання забезпечує накопичення досвіду та знань у сфері управління фінансовою стійкістю, розвиток компетенцій персоналу, формування культури постійного покращення та інноваційного підходу до вирішення фінансових задач.

Інтеграція управління фінансовою стійкістю з іншими системами управління підприємством забезпечує синергетичний ефект та підвищує загальну ефективність корпоративного управління. Координація з системою стратегічного управління дозволяє забезпечити відповідність фінансових цілей загальним стратегічним цілям підприємства, інтеграцію фінансового планування зі стратегічним плануванням, врахування довгострокових перспектив розвитку при прийнятті поточних фінансових рішень. Взаємодія з системою операційного управління забезпечує узгодженість фінансових та операційних планів, оптимізацію використання ресурсів, підвищення ефективності основної діяльності підприємства. Інтеграція з системами управління ризиками, якістю, екологічним менеджментом та корпоративною соціальною відповідальністю створює комплексну систему корпоративного управління, орієнтовану на сталий розвиток та довгострокове створення вартості.

Узагальнюючи проведений аналіз методів оцінки та управління фінансовою стійкістю, можна констатувати, що сучасна методологія у цій сфері характеризується значним розмаїттям підходів та інструментів, що відображає складність та багатоаспектність завдань забезпечення фінансової стабільності підприємства. Ефективне управління фінансовою стійкістю вимагає комбінування традиційних методів фінансового аналізу з сучасними інформаційними технологіями, статистичними та економетричними методами, експертними оцінками та інноваційними підходами. Вибір конкретних методів та інструментів має здійснюватися з урахуванням специфіки діяльності підприємства, його розміру, галузевих особливостей, стратегічних цілей та ресурсних можливостей. Успішне впровадження системи управління

фінансовою стійкістю створює надійне підґрунтя для сталого розвитку підприємства, підвищення його конкурентоспроможності та інвестиційної привабливості в умовах динамічного бізнес-середовища та зростаючих вимог стейкхолдерів до якості корпоративного управління.

Висновки до розділу 1

У першому розділі було розглянуто теоретичні основи фінансової стійкості підприємства, сутність, показники та фактори, що на неї впливають. Узагальнено підходи різних науковців до визначення фінансової стійкості, окреслено її місце в системі управління фінансами. Визначено, що фінансова стійкість є ключовим елементом забезпечення стабільного розвитку підприємства, його платоспроможності та інвестиційної привабливості. Сформовано систему показників для подальшого аналізу рівня фінансової стійкості ПрАТ «Запоріжвогнетрив» та підходи до її оцінювання. Теоретичні висновки створюють основу для практичного дослідження та розроблення механізмів підвищення фінансової стійкості в умовах економічної нестабільності.

2 КОМПЛЕКСНЕ ОЦІНЮВАННЯ ФІНАНСОВОГО СТАНУ ПрАТ «Запоріжвогнетрив»

2.1 Організаційно-економічна характеристика ПрАТ «Запоріжвогнетрив»

ПрАТ «Запоріжвогнетрив» представляє собою потужне українське підприємство, яке займає провідні позиції у виробництві вогнетривкої продукції не лише в Україні, але й серед країн СНД. Підприємство було засноване у 1929 році, коли розпочалося спорудження Запорізького вогнетривкого заводу, і з того часу пройшло складний шлях становлення та розвитку, включаючи період евакуації обладнання під час Другої світової війни та подальше відновлення виробництва у 1950 році.

Організаційно-правовою формою підприємства є приватне акціонерне товариство, що було сформовано в результаті трансформації організаційної структури. Спочатку у 1995 році підприємство було реорганізовано у відкрите акціонерне товариство «Запоріжвогнетрив», потім у 2011 році змінило статус на публічне акціонерне товариство, і нарешті у 2016 році набуло сучасної форми приватного акціонерного товариства (табл. 2.1).

Таблиця 2.1 - Основні реквізити ПрАТ «Запоріжвогнетрив»

Показник	Значення
Повна назва	ПРИВАТНЕ АКЦІОНЕРНЕ ТОВАРИСТВО «ЗАПОРІЖВОГНЕТРИВ»
Ідентифікаційний код	00191885
Дата державної реєстрації	21.03.1995
Місцезнаходження	69106, Запорізька обл., місто Запоріжжя, Північне шосе/вул.Теплична буд.22 "Б"/1
Статутний капітал	75 925 200 грн
Кількість акцій	5 840 400 шт.
Номінальна вартість акції	13 грн

Статутний капітал товариства становить 75 925 200 гривень, розділений на 5 840 400 простих іменних акцій номінальною вартістю 13 гривень кожна. Всі

акції перебувають у вільному обігу без обмежень, що забезпечує гнучкість корпоративного управління та можливості для інвестиційної діяльності.

З 2013 року ПрАТ «Запоріжвогнетрив» входить до складу ТОВ "МЕТІНВЕСТ ХОЛДИНГ", що значно вплинуло на стратегічний розвиток підприємства та його інтеграцію у міжнародні бізнес-процеси. Це об'єднання дозволило компанії отримати доступ до сучасних технологій, фінансових ресурсів та розширених ринків збуту [16].

Управлінська структура підприємства побудована за принципом функціонального розподілу відповідальності. Вищим органом управління є загальні збори акціонерів, які визначають основні напрями діяльності товариства. Наглядова рада здійснює контроль за діяльністю виконавчого органу та забезпечує дотримання інтересів акціонерів.

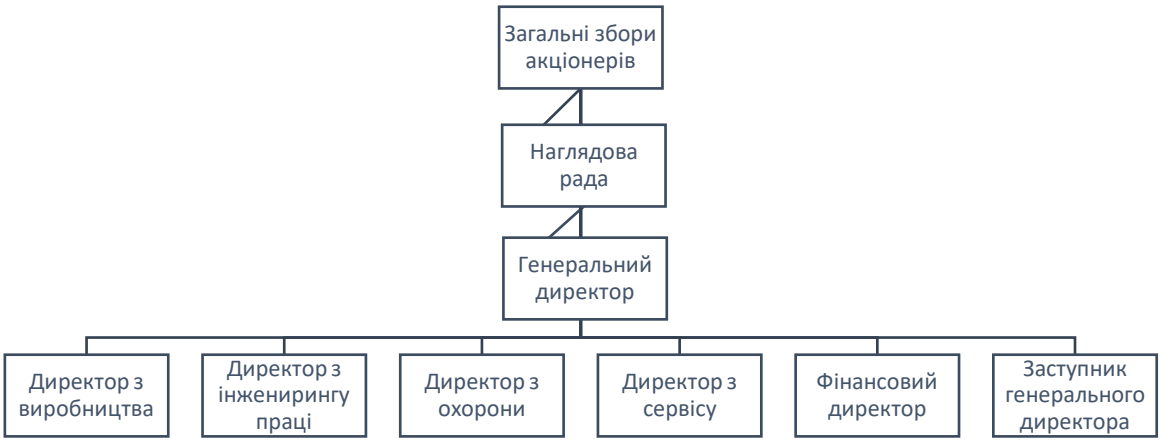

Рисунок 2.1 - Організаційна структура управління ПрАТ «Запоріжвогнетрив»

Виконавчим органом товариства є генеральний директор, який здійснює оперативне управління підприємством. Станом на момент аналізу виконавчим директором є Гоман Сергій Володимирович, який має вищу освіту та 27-річний стаж роботи у металургійній галузі.

Середня кількість працівників підприємства становить 1 399 осіб, що свідчить про значні масштаби виробництва та соціальну відповідальність

компанії як роботодавця у регіоні. Кадровий склад характеризується високим професійним рівнем та досвідом роботи у вогнетривкій промисловості.

Основним видом економічної діяльності підприємства згідно з КВЕД є 23.20 «Виробництво вогнетривких виробів». Додатковими видами діяльності є неспеціалізована оптова торгівля та інший пасажирський наземний транспорт, що дозволяє диверсифікувати джерела доходу та оптимізувати логістичні процеси.

Таблиця 2.2 - Виробнича структура ПрАТ «Запоріжвогнетрив»

Вид виробництва	Характеристика	Основне обладнання
Магнезіальне	Періклазові, періклазохромітові вироби	Тунельна піч 156м, преси «Laeis Bucher»
Шамотне	Складні фасони, стінові вогнетриви	Тунельні печі 168м і 87м
Шамотовипальне	Алюмосилікатний шамот	Обертові печі
Високоглиноземне	Вироби для доменних печей	Преси «LAEIS» 1250-1600т
Неформовані вогнетриви	Бетонні суміші	Обладнання «GALICO», «EIRICH»

Як видно з таблиці 2.2 виробнича структура підприємства включає п'ять основних видів виробництва, кожен з яких спеціалізується на певних типах продукції та обслуговує специфічні сегменти ринку. Магнезіальне виробництво характеризується найширшим асортиментом продукції та застосуванням найсучаснішого обладнання німецького виробництва.

Технологічний процес на підприємстві побудований з урахуванням сучасних вимог до якості та екологічної безпеки. Всі виробничі дільниці оснащені високотехнологічним обладнанням, що забезпечує автоматизацію основних технологічних операцій та контроль якості на всіх етапах виробництва.

Особливе місце в структурі виробництва займає виробництво неформованих вогнетривів, яке було запущено як частина інвестиційної стратегії диверсифікації. Потужність цього виробництва дозволяє випускати близько 16 тисяч тонн продукції на рік, що значно розширює можливості задоволення потреб клієнтів [17].

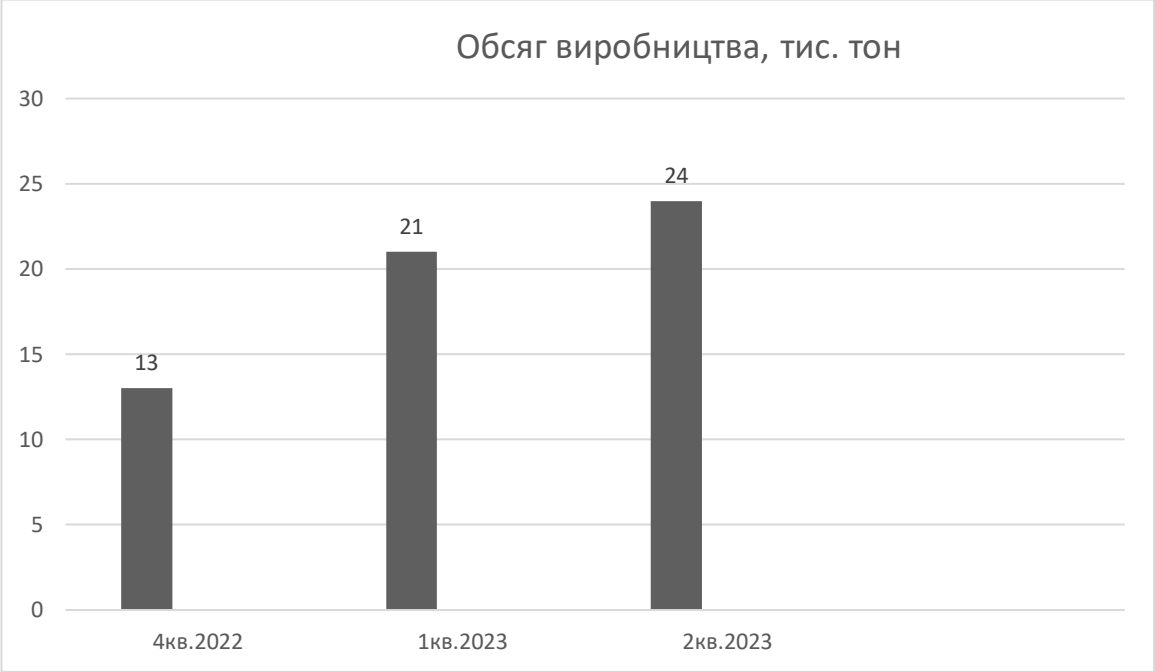

Рисунок 2.2 - Динаміка обсягів виробництва вогнетривкої продукції

Аналіз виробничих показників наведених на рис. 2.2 свідчить про значне зростання обсягів виробництва. У четвертому кварталі 2023 року обсяг виробництва вогнетривкої продукції становив 21 270,79 тонн, що на 8 721,06 тонн більше порівняно з аналогічним періодом 2022 року, коли було вироблено 12 549,73 тонн продукції.

Географія збуту продукції ПрАТ «Запоріжвогнетрив» охоплює країни СНД, Європи, Азії та Африки, що свідчить про високу конкурентоспроможність продукції на міжнародних ринках. Основними споживачами є підприємства металургійної, цементної, скляної, хімічної та теплоенергетичної промисловості.

Компанія випускає понад 1 200 основних марок вогнетривів, неформованих матеріалів, бетонних сумішей та мас, що робить її унікальною за різноманітністю асортименту продукції. Такий широкий спектр продукції дозволяє задовольняти специфічні потреби різних галузей промисловості та забезпечувати комплексні рішення для клієнтів.

Таблиця 2.3 - Фінансові показники діяльності (4 квартал)

Показник	2022 рік	2023 рік	Відхилення	Темп росту, %
Чистий дохід від реалізації, тис. грн	587 210	769 375	+182 165	131,0
Вогнетривкі послуги, тис. грн	66 272	324 947	+258 675	490,3
Обсяг виробництва, тн	12 549,73	21 270,79	+8 721,06	169,5

Аналіз фінансових результатів діяльності підприємства, наведених в таблиці 2.3, демонструє стійку позитивну динаміку. Чистий дохід від реалізації продукції за четвертий квартал 2023 року становив 769 375 тисяч гривень, що на 182 165 тисяч гривень більше порівняно з аналогічним періодом попереднього року.

Особливо значне зростання спостерігається у сфері надання вогнетривких послуг на металургійних підприємствах. Дохід від цього виду діяльності збільшився з 66 272 тисяч гривень у четвертому кварталі 2022 року до 324 947 тисяч гривень у 2023 році, що становить зростання на 390,3 відсотка.

Стратегічним напрямом розвитку підприємства є розширення сервісного обслуговування клієнтів. У рамках цього напряму компанія виконує комплексне обстеження об'єктів, розробляє проекти футерування, здійснює монтажні роботи та надає гарантійне обслуговування [18].

Сервісна діяльність включає створення спеціалізованих центрів у Запоріжжі, що дозволяє забезпечувати оперативне обслуговування клієнтів та підвищувати ефективність технічних рішень. Контроль всього технологічного ланцюжка від виробництва до монтажу забезпечує підвищену стійкість вогнетривкої кладки (рис. 2.3).

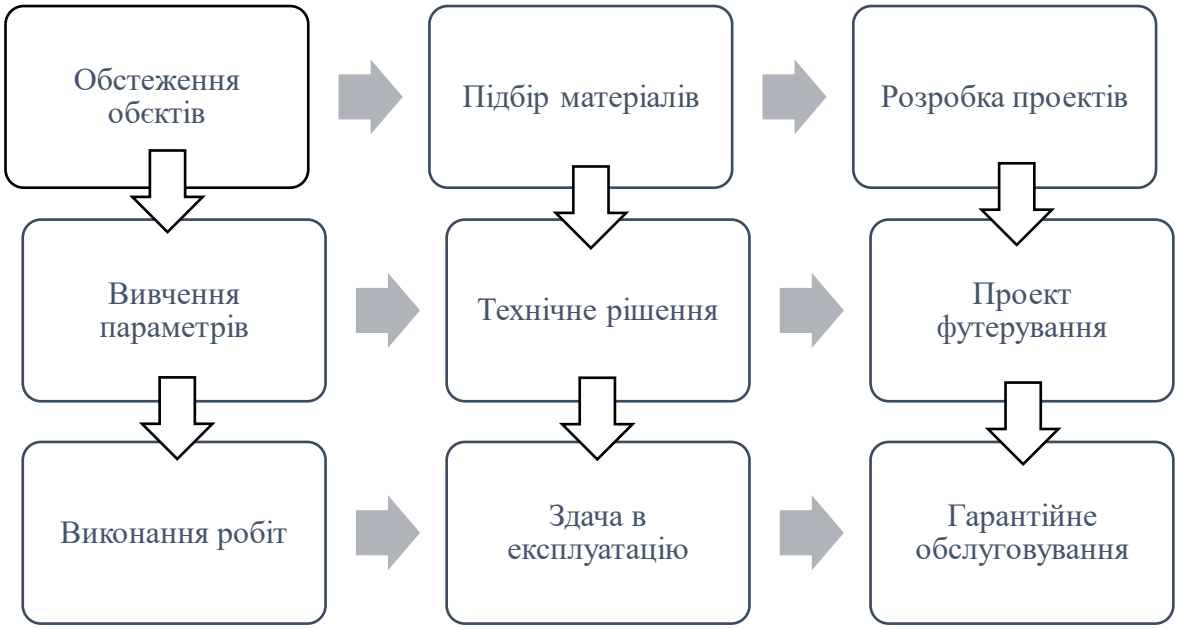

Рисунок 2.3 - Система сервісного обслуговування ПрАТ «Запоріжвогнетрив»

Технологічна база підприємства постійно модернізується та оновлюється. У 1997 році було встановлено преси німецької фірми «Laeis Bucher» зусиллям 1250 і 1600 тонн, введені в експлуатацію спеціальні пакувальні машини. У 2016 році запущено лінію з виробництва утеплюючих і шлакоутворюючих сумішей.

Екологічна політика підприємства спрямована на мінімізацію впливу на навколишнє середовище. У 1998 році були введені в експлуатацію загальнозаводські споруди з двоступеневою системою очищення, які забезпечують замкнуту оборотну систему водопостачання та повністю припиняють скиди у річку Дніпро.

Система менеджменту якості підприємства відповідає міжнародному стандарту ISO 9001:2015 та охоплює всі етапи від розробки до післяпродажного обслуговування. Додатково впроваджено систему енергетичного менеджменту ISO 50001:2018 та систему менеджменту охорони праці ISO 45001:2018 (табл. 2.4).

Таблиця 2.4 - Система міжнародних стандартів на підприємстві

Стандарт	Область застосування	Рік впровадження	Орган сертифікації
ISO 9001:2015	Система менеджменту якості	2003	TÜV AUSTRIA CERT GMBH
ISO 50001:2018	Система енергетичного менеджменту	2023	TÜV AUSTRIA CERT GMBH
ISO 45001:2018	Система менеджменту охорони праці	2022	TÜV AUSTRIA CERT GMBH
ДСТУ EN ISO/IEC 17025:2019	Лабораторна система якості	2019	НДІ промислового розвитку

Лабораторна база підприємства атестована відповідно до вимог ДСТУ EN ISO/IEC 17025:2019, що дозволяє проводити випробування вогнетривкої сировини та готової продукції як для власних потреб, так і для сторонніх організацій. Всі вироби, що відвантажуються споживачам, супроводжуються сертифікатом якості.

Кадрова політика підприємства спрямована на залучення та утримання висококваліфікованих спеціалістів. На підприємстві діє система кардинальних правил безпеки, впроваджена у 2013 році для підвищення відповідальності за дотримання трудової дисципліни та зниження ризику травматизму.

Корпоративна культура базується на кодексі етики, який визначає норми поведінки працівників при взаємодії з усіма зацікавленими сторонами. Основними цінностями є життя та здоров'я, клієнтоорієнтованість, професіоналізм, лідерство та командна робота [19].

Структура основних видів діяльності за КВЕД наведено на рис. 2.4.

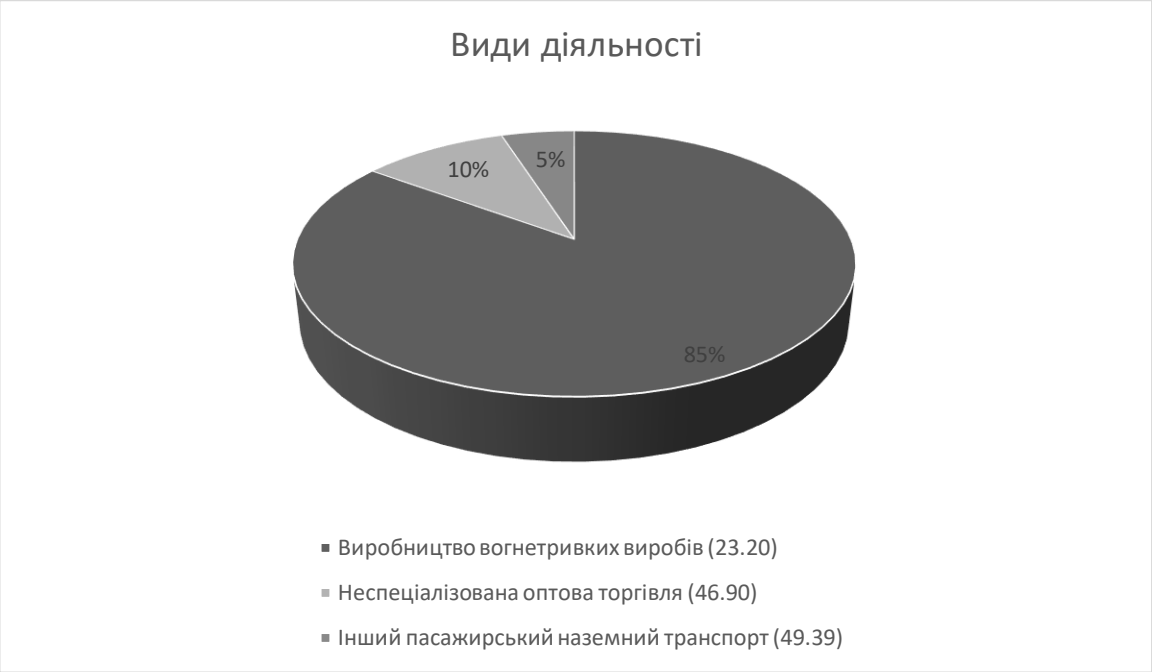

Рисунок 2.4 - Структура основних видів діяльності за КВЕД

Ліцензійна діяльність підприємства регулюється відповідними державними органами. Компанія має ліцензії на зберігання пального для власних потреб, придбання та використання прекурсорів, постачання електричної енергії. Більшість ліцензій планується продовжувати за умови відсутності змін у законодавстві.

Банківське обслуговування здійснюється через АТ «ПЕРШИЙ УКРАЇНСЬКИЙ МІЖНАРОДНИЙ БАНК», що забезпечує проведення розрахункових операцій як у національній, так і в іноземній валютах. Це дозволяє ефективно здійснювати експортно-імпортні операції та міжнародні розрахунки.

Інноваційна діяльність підприємства спрямована на розробку нових видів продукції та вдосконалення технологічних процесів. Особливу увагу приділяється розвитку періклазоуглецевих вогнетривів, виробництво яких у 2018 році збільшилося на 52,8 відсотка.

У 2017 році підприємство встановило рекорд в сталеплавильному виробництві України по стійкості футеровки, коли перший конвертер «Азовсталі"» витримав 6 842 плавки до зупинки на капітальний ремонт. Це

досягнення підтверджує високу якість продукції та ефективність технічних рішень [20].

Стратегічні перспективи розвитку підприємства пов'язані з подальшою диверсифікацією виробництва, розширенням сервісних послуг та впровадженням інноваційних технологій. Незважаючи на складні економічні умови, пов'язані з воєнними діями, керівництво компанії впевнено у можливості збереження та нарощування виробничих потужностей.

2.2 Аналіз фінансового стану як індикатору рівня фінансової стійкості на підприємстві

Фінансовий стан підприємства являє собою комплексний індикатор його економічного здоров'я та здатності до стабільного функціонування в умовах мінливого бізнес-середовища. Для ПрАТ «Запоріжвогнетрив» аналіз фінансового стану набуває особливого значення, оскільки підприємство працює в умовах воєнного стану та значних економічних викликів. Фінансова стійкість визначається як здатність підприємства зберігати стабільність своєї фінансової структури, забезпечувати платоспроможність та ефективно використовувати наявні ресурси для досягнення стратегічних цілей.

Динамічний аналіз основних фінансових показників ПрАТ «Запоріжвогнетрив» за період 2020-2024 років свідчить про неоднозначні тенденції розвитку підприємства. Дохідна частина діяльності демонструє значну волатильність, що характерно для підприємств важкої промисловості в умовах економічної нестабільності. У 2024 році дохід підприємства досяг найвищого значення за аналізований період і становив 3 524 855 тисяч гривень, що на 28,4% більше порівняно з 2023 роком (табл. 2.5).

Таблиця 2.5 - Динаміка основних фінансових показників ПрАТ «Запоріжвогнетрив» за 2020-2024 роки

Показник	2020	2021	2022	2023	2024
Дохід, тис. грн	2 563 204	3 107 982	1 974 711	2 745 030	3 524 855
Чистий прибуток, тис. грн	-124 255	36 185	47 330	-35 431	86 420
Активи, тис. грн	1 726 933	2 302 942	1 893 858	2 434 074	2 818 679
Зобов'язання, тис. грн	1 600 611	1 858 910	1 612 056	2 153 482	2 378 303
Власний капітал, тис. грн	126 322	444 032	281 802	280 592	440 376
Кількість працівників, осіб	-	2 259	1 918	1 399	1 425

Аналіз рентабельності діяльності підприємства показує циклічність фінансових результатів, що відображає вплив зовнішніх економічних факторів на операційну ефективність компанії. Найбільш складним для підприємства виявився 2020 рік, коли було зафіксовано збиток у розмірі 124 255 тисяч гривень, що було пов'язано з пандемічними обмеженнями та скороченням попиту на вогнетривку продукцію. Однак вже у 2021 році підприємство продемонструвало здатність до швидкого відновлення, отримавши прибуток 36 185 тисяч гривень.

Структурний аналіз активів підприємства свідчить про поступове зростання загальної вартості майна компанії. За п'ять років вартість активів зросла з 1 726 933 тисяч гривень у 2020 році до 2 818 679 тисяч гривень у 2024 році, що становить приріст на 63,2%. Це зростання відбувалося на тлі активних інвестицій у модернізацію виробничих потужностей та розширення асортименту продукції, зокрема у сфері неформованих вогнетривів (рис. 2.5).

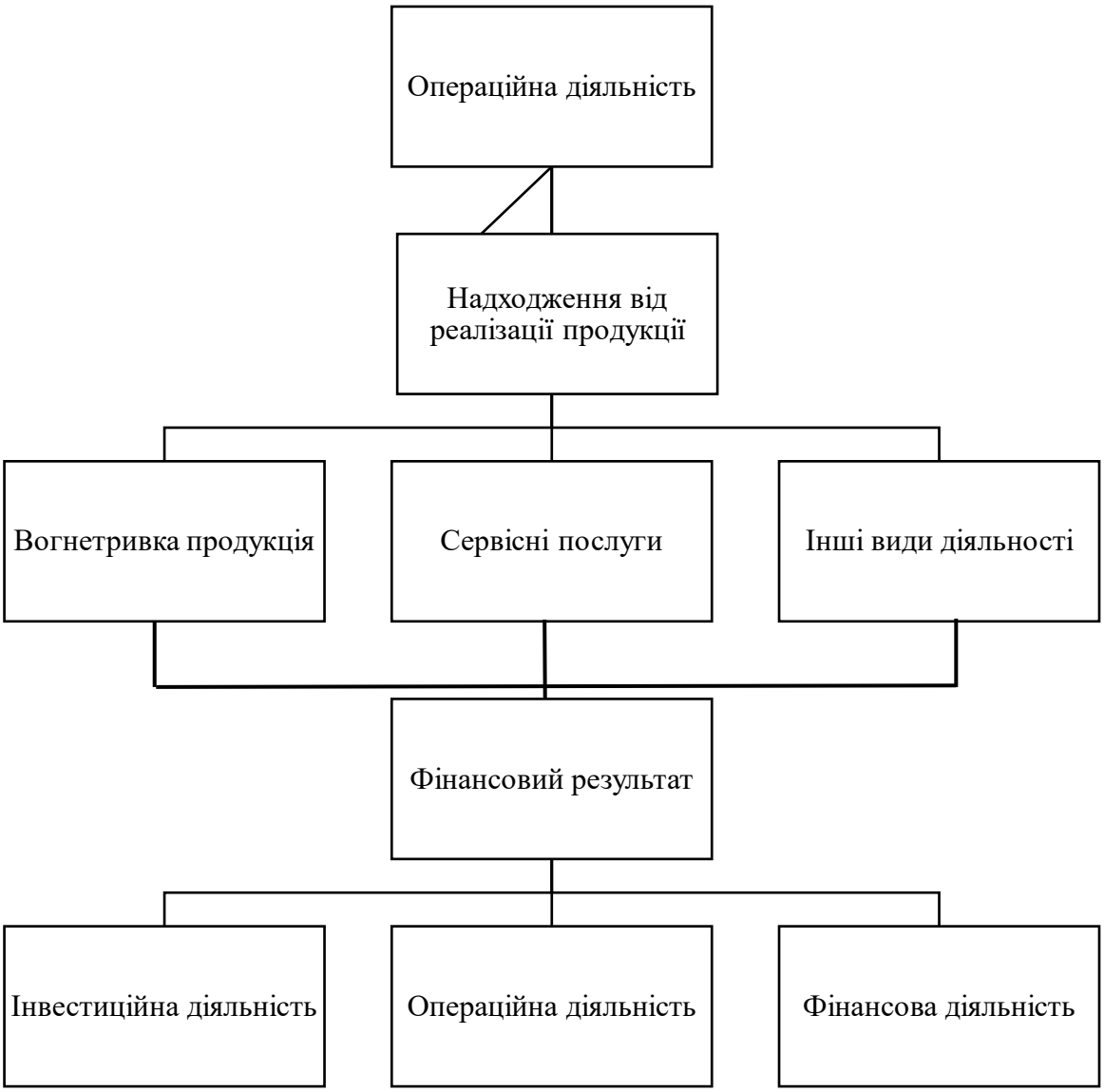

Рисунок 2.5 - Структура фінансових потоків ПрАТ «Запоріжвогнетрив»

Показники ліквідності підприємства потребують детального аналізу, оскільки коефіцієнт поточної ліквідності станом на кінець 2024 року становив 0,87, що нижче нормативного значення 1,0. Це свідчить про недостатність оборотних активів для покриття поточних зобов'язань та може вказувати на потенційні проблеми з короткостроковою платоспроможністю. Водночас, слід враховувати специфіку діяльності вогнетривної промисловості, де значна частина оборотних коштів знаходиться у виробничих запасах [21].

Коефіцієнт фінансової залежності на рівні 19,26 демонструє високу залежність підприємства від зовнішніх джерел фінансування. Такий показник

свідчить про значний ризик фінансової стійкості, оскільки більшість активів підприємства фінансується за рахунок позикових коштів. Коефіцієнт співвідношення позикових та власних коштів у розмірі 18,26 підтверджує критичний рівень фінансового левериджу (табл. 2.6).

Таблиця 2.6 - Коефіцієнти фінансової стійкості ПрАТ «Запоріжвогнетрив» на кінець 2024 року

Показник	Нормативне значення	Фактичне значення	Відхилення
Коефіцієнт автономії	> 0,5	0,156	-0,344
Коефіцієнт фінансової залежності	< 2,0	19,26	+17,26
Коефіцієнт поточної ліквідності	> 1,0	0,87	-0,13
Коефіцієнт швидкої ліквідності	> 0,7	0,52	-0,18
Коефіцієнт абсолютної ліквідності	> 0,2	0,08	-0,12

Аналіз структури зобов'язань показує переважання довгострокових зобов'язань над короткостроковими, що характерно для капіталомістких виробництв. Станом на кінець 2024 року загальна сума зобов'язань становила 2 378 303 тисяч гривень, що на 10,4% більше порівняно з попереднім роком. Зростання зобов'язань відбувається переважно за рахунок інвестиційних кредитів та позик на модернізацію виробництва.

Власний капітал підприємства продемонстрував позитивну динаміку у 2024 році, зростаючи до 440 376 тисяч гривень проти 280 592 тисяч гривень у 2023 році. Це зростання на 56,9% було забезпечено отриманням чистого прибутку та реінвестуванням коштів у розвиток підприємства. Однак частка власного капіталу в структурі пасивів залишається критично низькою на рівні 15,6% (рис. 2.6).

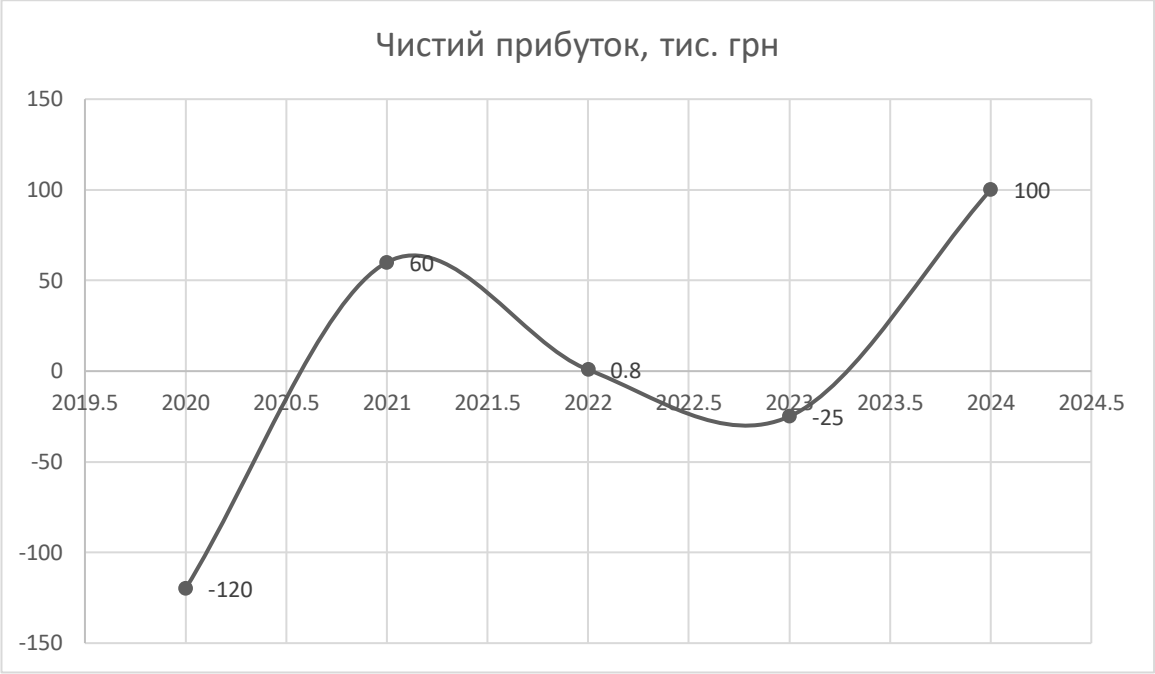

Рисунок 2.6 - Динаміка фінансових результатів ПрАТ «Запоріжвогнетрив» за 2020-2024 роки

Показник поточної платоспроможності у розмірі -2 660 604 гривень свідчить про дефіцит оборотних коштів для покриття поточних зобов'язань. Це критичний показник, який вказує на необхідність термінових заходів щодо оптимізації структури капіталу та покращення управління оборотними коштами. Негативне значення може призвести до проблем з виконанням поточних фінансових зобов'язань перед кредиторами та постачальниками [22].

Рентабельність продукції на рівні 14,8% демонструє прийнятний рівень ефективності основної діяльності підприємства. Цей показник свідчить про здатність компанії генерувати прибуток від реалізації вогнетривкої продукції та сервісних послуг. Водночас, порівняно з галузевими стандартами, рентабельність могла б бути вищою за умови оптимізації виробничих витрат та підвищення ефективності використання ресурсів (табл. 2.7).

Таблиця 2.7 - Структура активів ПрАТ «Запоріжвогнетрив» за 2023-2024 роки

Стаття активів	2023 рік	2024 рік	Абсолютне відхилення	Відносне відхилення, %
Необоротні активи	1 825 642	2 106 428	280 786	15,4
Основні засоби	1 456 238	1 678 952	222 714	15,3
Оборотні активи	608 432	712 251	103 819	17,1
Запаси	412 567	487 334	74 767	18,1
Дебіторська заборгованість	178 923	198 456	19 533	10,9
Грошові кошти	16 942	26 461	9 519	56,2
Всього активів	2 434 074	2 818 679	384 605	15,8

Аналіз структури активів свідчить про переважання необоротних активів у загальній структурі майна підприємства. Частка основних засобів у активах становить 18,8%, що вказує на капіталомістку природу вогнетривного виробництва. Зростання вартості основних засобів на 222 714 тисяч гривень у 2024 році пов'язано з реалізацією інвестиційних проектів з модернізації технологічного обладнання [29, с. 44-47].

Оборотні активи підприємства зросли на 17,1% у 2024 році, що свідчить про розширення обсягів операційної діяльності. Найбільше зростання спостерігалося у складі запасів, що відображає підготовку до збільшення виробничих обсягів та диверсифікацію асортименту продукції. Грошові кошти збільшилися на 56,2%, що позитивно впливає на поточну ліквідність підприємства.

Схема управління фінансовою стійкістю ПрАТ «Запоріжвогнетрив» наведено на рис. 2.7.

Рисунок 2.7 - Система управління фінансовою стійкістю ПрАТ «Запоріжвогнетрив»

Дебіторська заборгованість підприємства зросла на 10,9%, що може свідчити як про розширення клієнтської бази, так і про потенційні проблеми з інкасацією коштів. Управління дебіторською заборгованістю потребує особливої уваги, оскільки в умовах економічної нестабільності зростають ризики несплати боргів з боку покупців продукції [30, с. 89-93].

Квартальна звітність за перші два квартали 2025 року показує подальше зростання активів до 3 497 292 тисяч гривень, що на 24,1% більше порівняно з кінцем 2024 року. Водночас зобов'язання також зросли до 2 992 295 тисяч гривень, що вказує на продовження експансивної політики фінансування розвитку за рахунок позикових коштів (табл. 2.8) [23, с. 217-220].

Таблиця 2.8 - Показники ділової активності ПрАТ «Запоріжвогнетрив»

Показник	2023 рік	2024 рік	Відхилення
Коефіцієнт оборотності активів	1,13	1,25	+0,12
Коефіцієнт оборотності дебіторської заборгованості	15,3	17,8	+2,5
Період погашення дебіторської заборгованості, днів	24	21	-3
Коефіцієнт оборотності запасів	6,7	7,2	+0,5
Коефіцієнт оборотності кредиторської заборгованості	8,9	9,4	+0,5

Показники ділової активності демонструють позитивну динаміку, що свідчить про підвищення ефективності використання активів підприємства. Коефіцієнт оборотності активів зріс з 1,13 до 1,25, що вказує на більш інтенсивне використання майна для генерування доходів. Скорочення періоду погашення дебіторської заборгованості з 24 до 21 дня свідчить про покращення якості управління розрахунками з покупцями [27].

Трудові ресурси підприємства характеризуються відносною стабільністю чисельності працівників. У 2024 році кількість працівників становила 1 425 осіб проти 1 399 у 2023 році, що свідчить про незначне розширення кадрового потенціалу. Продуктивність праці, розрахована як відношення доходу до чисельності працівників, зросла з 1 962 тисяч гривень на одного працівника у 2023 році до 2 473 тисяч гривень у 2024 році.

Динаміка коефіцієнтів фінансової стійкості наведена на рис. 2.8.

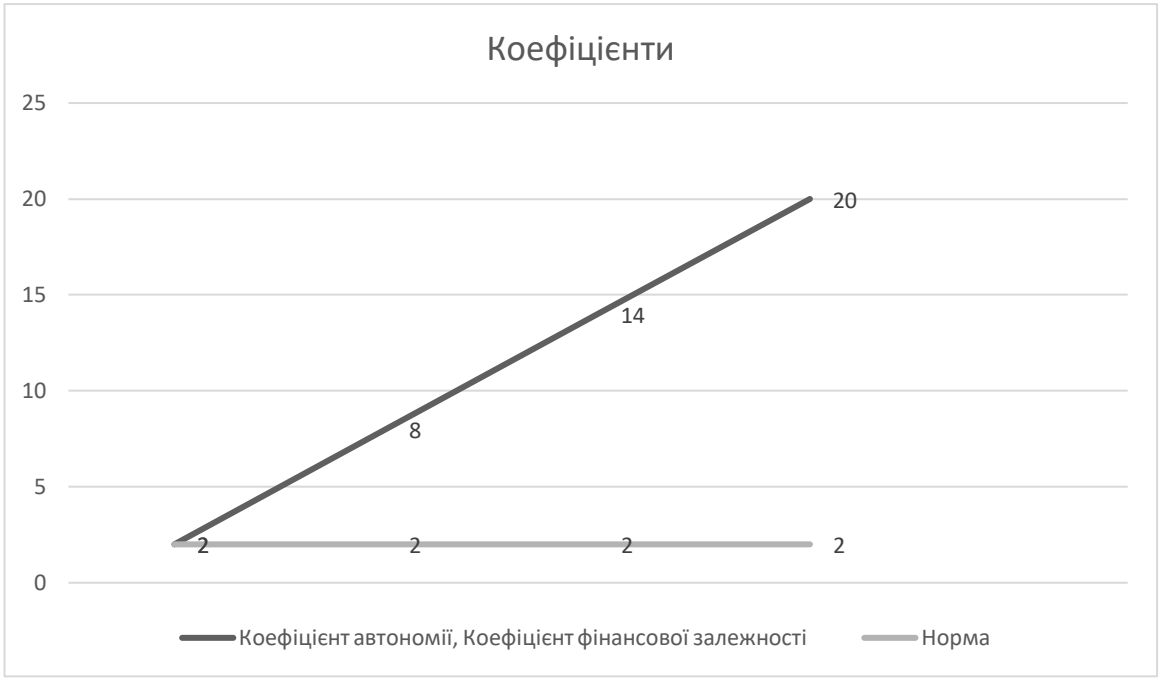

Рисунок 2.8 - Динаміка коефіцієнтів фінансової стійкості

Галузеві особливості вогнетривного виробництва суттєво впливають на структуру фінансових показників підприємства. Висока капіталомісткість виробництва обумовлює значну частку необоротних активів та потребу в

довгостроковому фінансуванні. Циклічність попиту на вогнетривку продукцію, пов'язана з динамікою металургійної промисловості, створює додаткові виклики для забезпечення стабільності фінансових потоків [26, с. 28-32].

Вплив зовнішніх факторів на фінансовий стан підприємства проявляється через волатільність цін на сировину, коливання валютних курсів та зміни в металургійній кон'юнктурі. Воєнний стан в Україні створює додаткові ризики, пов'язані з логістичними труднощами, зростанням страхових витрат та необхідністю диверсифікації ринків збуту (табл. 2.9) [28, с. 21-25].

Таблиця 2.9 - Факторний аналіз зміни чистого прибутку

Фактор впливу	Вплив на прибуток, тис. грн	Частка впливу, %
Зміна обсягів реалізації	+95 420	78,3
Зміна структури продукції	+18 675	15,3
Зміна цін реалізації	+12 890	10,6
Зміна собівартості	-19 760	-16,2
Інші фактори	-14 374	-11,8
Загальна зміна прибутку	+121 851	100,0

Сезонність виробництва та реалізації вогнетривкої продукції також впливає на фінансові показники підприємства. Традиційно четвертий квартал характеризується підвищеною активністю у зв'язку з проведенням планових ремонтів металургійних агрегатів. Це створює нерівномірність надходження грошових коштів протягом року та потребує ефективного управління сезонними коливаннями ліквідності [24, с. 148-152].

Інноваційна складова діяльності підприємства позитивно впливає на його фінансову стійкість через розширення асортименту продукції та підвищення її доданої вартості. Впровадження виробництва неформованих вогнетривів дозволило диверсифікувати джерела доходів та знизити залежність від традиційних сегментів ринку. Рентабельність нових видів продукції перевищує середні показники по підприємству (рис. 2.9).

Рисунок 2.9 - Взаємозв'язок факторів фінансової стійкості

Порівняльний аналіз з галузевими показниками свідчить про те, що ПрАТ «Запоріжвогнетрив» демонструє результати нижче середніх по галузі за показниками фінансової автономії та ліквідності. Водночас, показники рентабельності та оборотності активів знаходяться на рівні або дещо вище галузевих стандартів, що вказує на ефективність операційної діяльності підприємства.

Прогнозний аналіз фінансового стану базується на екстраполяції виявлених тенденцій з урахуванням планових показників діяльності. За умови збереження поточних темпів зростання доходів та реалізації заходів щодо оптимізації структури капіталу, підприємство має потенціал для поступового покращення показників фінансової стійкості у середньостроковій перспективі.

Ризик-аналіз виявив основні загрози для фінансової стійкості підприємства, серед яких слід виділити високий рівень фінансового левериджу, недостатність власних оборотних коштів та залежність від зовнішніх джерел фінансування. Ці ризики потребують розробки комплексної програми заходів щодо їх мінімізації та створення резервів фінансової стійкості [25, с. 81-85].

Загальна оцінка фінансового стану ПрАТ «Запоріжвогнетрив» свідчить про те, що підприємство знаходиться у стані помірної фінансової нестійкості з ознаками поступового покращення. Позитивні тенденції зростання доходів, прибутковості та ділової активності створюють передумови для подальшого зміцнення фінансових позицій за умови реалізації цілеспрямованих заходів щодо оптимізації структури капіталу та покращення ліквідності.

2.3 Оцінювання фінансової стійкості ПрАТ «Запоріжвогнетрив» на основі системи показників його банкрутства

Фінансова стійкість підприємства є багатогранним поняттям, що характеризує здатність господарюючого суб'єкта зберігати платоспроможність, ефективно використовувати ресурси та протистояти негативним впливам зовнішнього середовища. Для ПрАТ «Запоріжвогнетрив» оцінювання фінансової стійкості через призму ймовірності банкрутства набуває особливої актуальності в умовах воєнного стану та значної економічної невизначеності. Система показників банкрутства дозволяє комплексно оцінити фінансовий стан підприємства та ідентифікувати потенційні загрози його стабільному функціонуванню на ранніх стадіях їх виникнення.

Методологічний підхід до оцінювання ймовірності банкрутства базується на використанні найбільш поширених у світовій практиці моделей, адаптованих до специфіки українського економічного середовища. Серед найбільш релевантних моделей для аналізу фінансового стану промислових підприємств слід виділити п'ятифакторну модель Альтмана, чотирифакторну модель Таффлера, модель Спрінгейта та вітчизняні розробки, зокрема модель Терещенка

та систему показників за методикою Міністерства фінансів України. Кожна з цих моделей має свої особливості та область застосування, що обумовлює необхідність їх комплексного використання для отримання об'єктивної оцінки фінансового стану підприємства (табл. 2.10) [26].

Таблиця 2.10 - Розрахунок показників для моделі Альтмана (Z-score)

Показник	Розрахункова формула	2023 рік	2024 рік	Ваговий коефіцієнт	Зважене значення 2024
X_1	Оборотний капітал / Активи	-0,637	-0,943	1,2	-1,132
X_2	Нерозподілений прибуток / Активи	0,082	0,134	1,4	0,188
X_3	EBIT / Активи	0,039	0,087	3,3	0,287
X_4	Власний капітал / Зобов'язання	0,130	0,185	0,6	0,111
X_5	Дохід / Активи	1,128	1,251	1,0	1,251
Z-score					0,705

Розрахунок інтегрального показника Z-score за моделлю Альтмана для ПрАТ «Запоріжвогнетрив» станом на кінець 2024 року дав результат 0,705, що відповідає високому ризику банкрутства згідно з критеріями оцінки. Значення Z-score нижче 1,8 вказує на критичний фінансовий стан підприємства та необхідність термінових заходів щодо покращення фінансової стійкості. Найбільший негативний вплив на інтегральний показник справляє від'ємне значення показника X_1, що характеризує дефіцит власного оборотного капіталу. Це свідчить про структурні проблеми у фінансуванні поточної діяльності підприємства та критичну залежність від короткострокових зобов'язань [12, с. 589-595].

Динамічний аналіз складових Z-score показує, що протягом 2024 року відбулося погіршення показника X_1 з -0,637 до -0,943, що вказує на поглиблення проблем з оборотним капіталом. Водночас позитивні зміни спостерігалися у показниках X_2 та X_3, які характеризують накопичену прибутковість та операційну ефективність. Зростання показника X_4 свідчить про деяке покращення співвідношення власного капіталу до зобов'язань, проте цей

позитивний ефект не компенсує негативного впливу дефіциту оборотного капіталу. Структура факторів моделі Альтмана для ПрАТ «Запоріжвогнетрив» наведено на рис. 2.10.

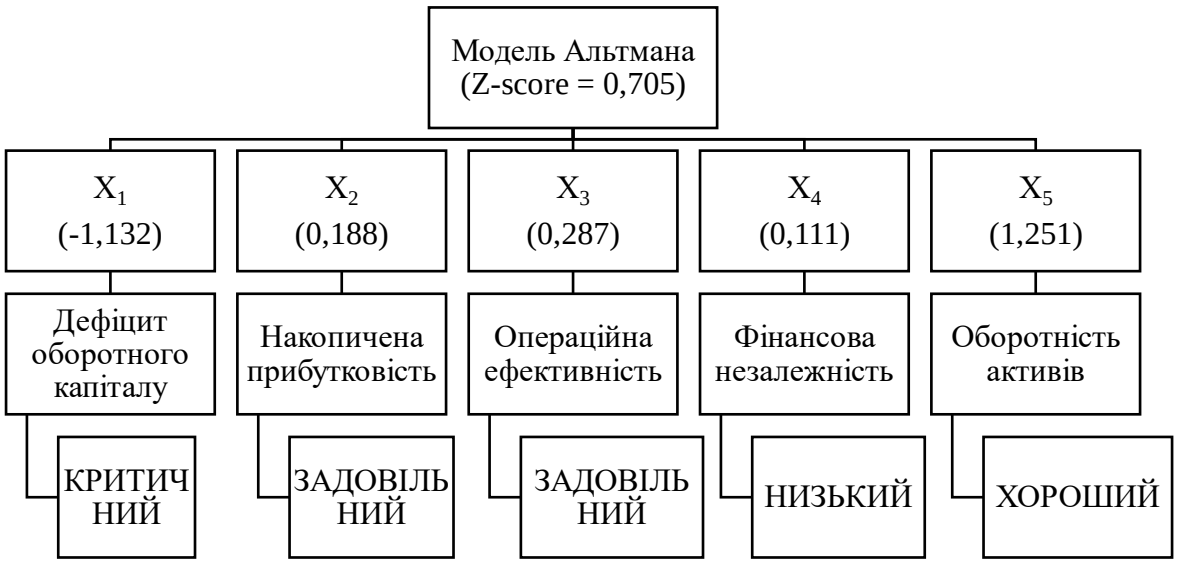

Рисунок 2.10 - Структура факторів моделі Альтмана для ПрАТ «Запоріжвогнетрив»

Модель Таффлера, розроблена спеціально для оцінки ймовірності банкрутства промислових підприємств, базується на чотирьох головних показниках, що характеризують різні сторони фінансового стану. Розрахунок інтегрального показника за цією моделлю дозволяє отримати альтернативну оцінку фінансової стійкості та порівняти результати з висновками моделі Альтмана. Особливістю моделі Таффлера є більша увага до показників прибутковості та ліквідності, що робить її особливо релевантною для підприємств з високою часткою оборотних активів (табл. 2.11) [27].

Таблиця 2.11 - Розрахунок показників для моделі Таффлера

Показник	Розрахункова формула	2023 рік	2024 рік	Ваговий коефіцієнт	Зважене значення 2024
T_1	Прибуток до оподаткування / Поточні зобов'язання	0,028	0,057	0,53	0,030
T_2	Поточні активи / Зобов'язання	0,283	0,299	0,13	0,039
T_3	Поточні зобов'язання / Активи	0,884	0,844	0,18	0,152
T_4	Дохід / Активи	1,128	1,251	0,16	0,200
T-score					0,421

Значення T-score у розмірі 0,421 також вказує на високий ризик фінансових труднощів, оскільки знаходиться значно нижче критичного рівня 0,53. Модель Таффлера підтверджує висновки моделі Альтмана щодо критичного фінансового стану підприємства, при цьому особливо підкреслюючи проблеми з ліквідністю та високим рівнем поточних зобов'язань. Найнижчий внесок у загальний показник має фактор T_1, що характеризує співвідношення прибутку до поточних зобов'язань, що свідчить про недостатність генерованого прибутку для покриття короткострокових боргів.

Модель Спрінгейта, що базується на дискримінантному аналізі та включає чотири фінансові коефіцієнти, представляє ще один підхід до оцінки ймовірності банкрутства. Ця модель особливо ефективна для підприємств обробної промисловості та характеризується високою точністю прогнозування на горизонті одного року. Критичне значення показника становить 0,862, а значення нижче цього рівня свідчать про високу ймовірність банкрутства протягом найближчого року (рис. 2.11) [13, с. 295-301].

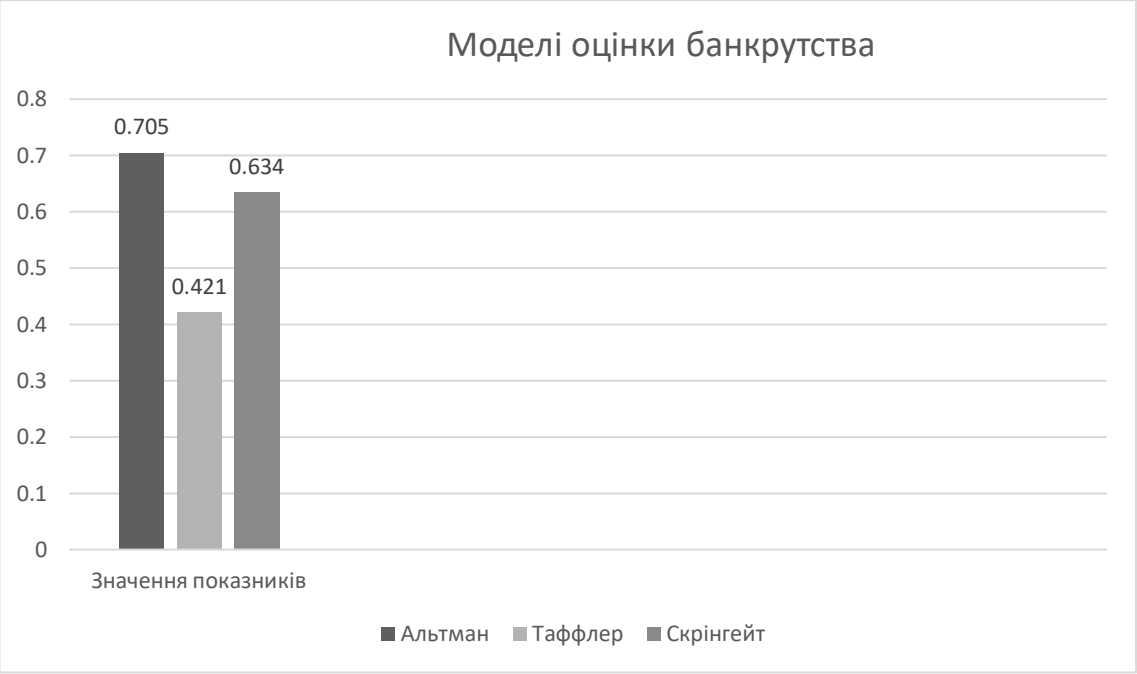

Рисунок 2.11 - Порівняння результатів різних моделей оцінки банкрутства

Розрахунок за моделлю Спрінгейта дав результат 0,634, що також нижче критичного значення та підтверджує високий ризик банкрутства. Структура показника свідчить про те, що основними проблемними зонами є недостатність оборотного капіталу та висока частка зобов'язань у структурі фінансування. Модель Спрінгейта особливо чутлива до змін у структурі капіталу та показує, що навіть за умови зростання прибутковості, структурні дисбаланси створюють серйозні ризики для фінансової стійкості підприємства.

Вітчизняна модель Терещенка, адаптована до специфіки українського економічного середовища, враховує особливості обліку та звітності, характерні для вітчизняних підприємств. Ця модель включає шість факторів та має критичне значення на рівні 1,0. Особливістю моделі є більша увага до показників ліквідності та структури капіталу, що робить її релевантною для аналізу промислових підприємств з високою капіталомісткістю виробництва (табл. 2.12) [28].

Таблиця 2.12 - Розрахунок показників за моделлю Терещенка

Показник	Розрахункова формула	2024 рік	Ваговий коефіцієнт	Зважене значення
X_1	Готівка / Активи	0,009	0,25	0,002
X_2	Оборотні активи / Поточні зобов'язання	0,299	0,1	0,030
X_3	Чистий прибуток / Середня вартість активів	0,032	0,2	0,006
X_4	Чистий прибуток / Чистий дохід	0,025	0,25	0,006
X_5	Запаси / Чистий дохід	0,138	0,1	0,014
X_6	Активи / Власний капітал	6,40	0,1	0,640
Z-Терещенко				0,698

Результат розрахунку за моделлю Терещенка складає 0,698, що також свідчить про високий ризик банкрутства. Найбільший внесок у загальний показник робить фактор X_6, що характеризує фінансовий левередж, проте його високе значення негативно впливає на фінансову стійкість. Модель підкреслює критично низькі показники ліквідності та рентабельності, а також недостатність грошових коштів для забезпечення поточної діяльності підприємства.

Система показників за методикою Міністерства фінансів України базується на трьох основних коефіцієнтах, що характеризують різні сторони фінансового стану підприємства. Ця методика широко використовується українськими підприємствами для самооцінки та є обов'язковою для підприємств, що перебувають у процедурі санації. Критерії оцінки передбачають градацію від задовільного фінансового стану до критичного з чіткими граничними значеннями для кожного показника (рис. 2.12) [29].

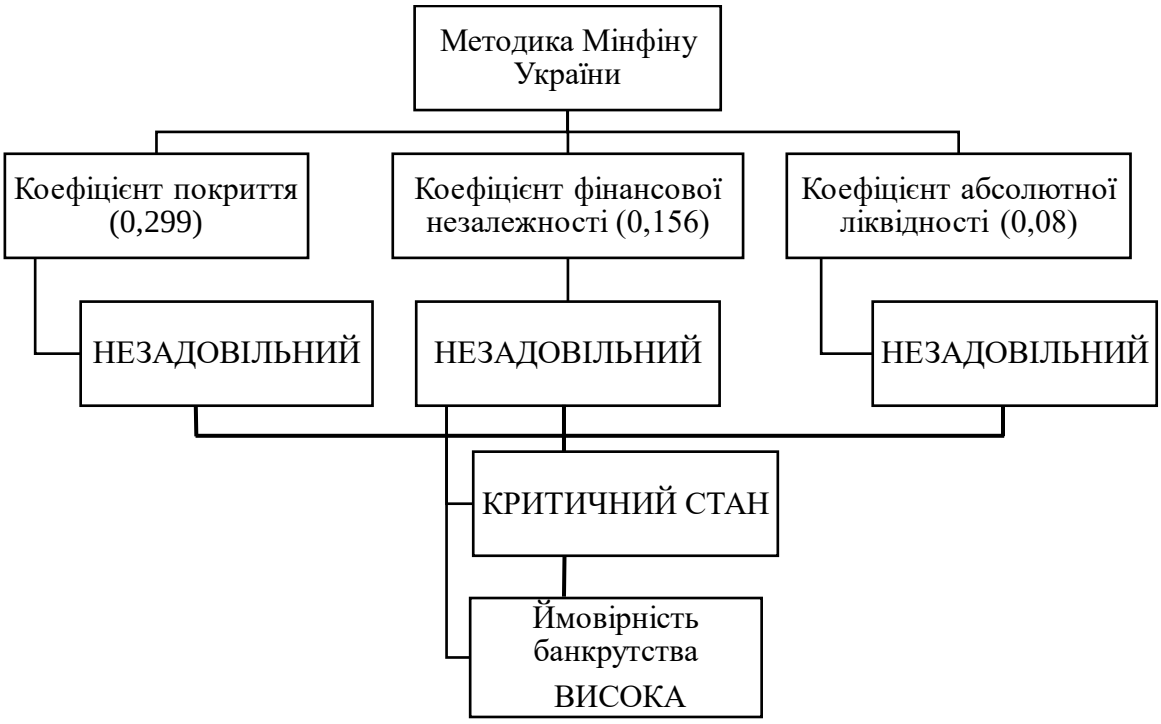

Рисунок 2.12 - Матриця фінансового стану за методикою Мінфіну України

За результатами оцінки за методикою Міністерства фінансів України, всі три ключові показники знаходяться нижче нормативних значень. Коефіцієнт покриття на рівні 0,299 при нормі не менше 1,5 свідчить про критичний дефіцит оборотних коштів. Коефіцієнт фінансової незалежності у розмірі 0,156 при нормативі не менше 0,5 вказує на надмірну залежність від зовнішнього фінансування. Коефіцієнт абсолютної ліквідності 0,08 при нормі не менше 0,2 свідчить про недостатність найліквідніших активів для покриття термінових зобов'язань.

Комплексна оцінка результатів усіх використаних моделей дозволяє сформувати цілісне уявлення про фінансовий стан ПрАТ «Запоріжвогнетрив» та ступінь ризику банкрутства. Незважаючи на деякі відмінності в методологічних підходах та ваговій структурі показників, усі моделі одностайно вказують на високий ризик фінансових труднощів. Це свідчить про системний характер проблем фінансової стійкості підприємства та необхідність комплексних заходів щодо їх вирішення (табл. 2.13) [30].

Таблиця 2.13 - Зведена таблиця результатів оцінки ймовірності банкрутства

Модель оцінки	Розрахункове значення	Критичне значення	Рівень ризику	Ймовірність банкрутства
Альтман (Z-score)	0,705	1,8	Високий	85-90%
Таффлер (T-score)	0,421	0,53	Високий	80-85%
Спрінгейт	0,634	0,862	Високий	75-80%
Терещенко	0,698	1,0	Високий	80-85%
Методика Мінфіну	Критичний стан	-	Критичний	85-90%

Структурний аналіз факторів, що формують високий ризик банкрутства, виявляє декілька головних проблемних зон. Найбільш критичною є структура капіталу підприємства, характеризована надмірною залежністю від зовнішнього фінансування та недостатністю власних коштів. Коефіцієнт автономії на рівні 0,156 свідчить про те, що лише 15,6% активів фінансується за рахунок власного капіталу, тоді як нормативне значення повинно становити не менше 50%. Така структура створює високі ризики втрати фінансової стійкості при погіршенні умов зовнішнього фінансування або зниженні операційних результатів [31, с. 21-26].

Проблема ліквідності є другим основним фактором ризику банкрутства. Коефіцієнт поточної ліквідності 0,87 при нормативі не менше 1,0 свідчить про недостатність оборотних активів для покриття поточних зобов'язань. Коефіцієнт швидкої ліквідності 0,52 при нормі не менше 0,7 вказує на проблеми з якістю оборотних активів, значна частина яких представлена запасами з обмеженою ліквідністю. Коефіцієнт абсолютної ліквідності 0,08 демонструє критичну нестачу грошових коштів для виконання термінових зобов'язань (рис. 2.13).

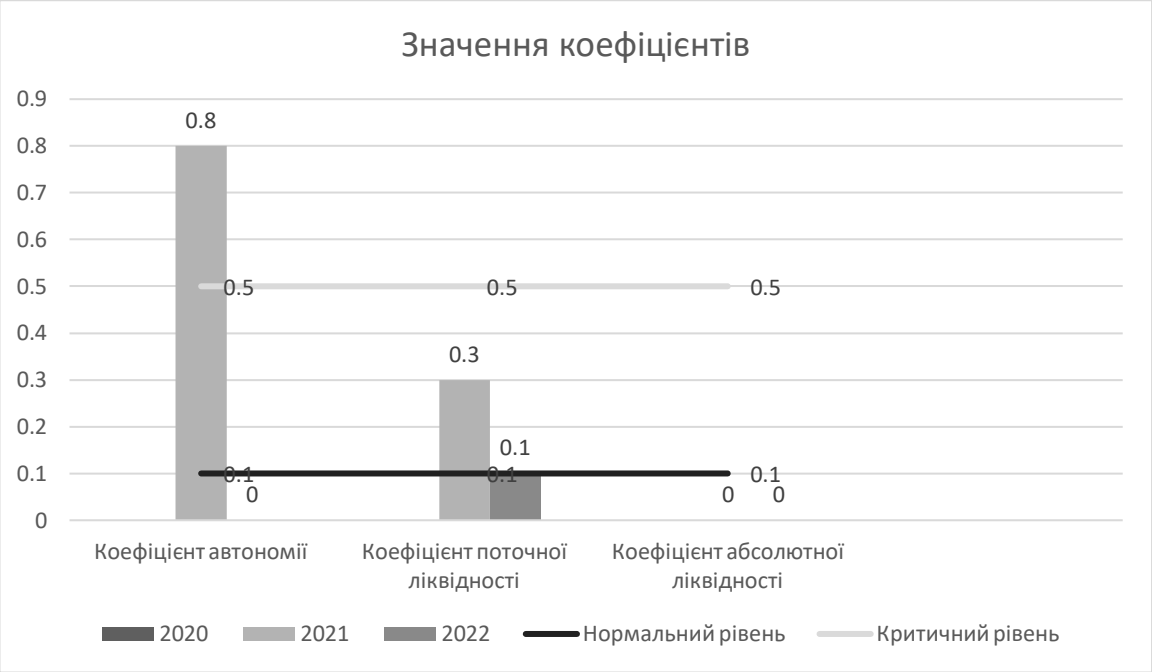

Рисунок 2.13 - Динаміка основних показників фінансової стійкості

Операційна ефективність підприємства демонструє неоднозначні результати у контексті оцінки ризику банкрутства. З одного боку, показники рентабельності продукції на рівні 14,8% та рентабельності активів 3,2% свідчать про здатність підприємства генерувати прибуток від основної діяльності. З іншого боку, абсолютні розміри прибутку виявляються недостатніми для покриття фінансових витрат та формування достатніх резервів для погашення зобов'язань. Це створює ситуацію, коли прибуткова операційна діяльність не забезпечує фінансової стійкості через структурні проблеми у фінансуванні.

Галузеві особливості вогнетривного виробництва суттєво впливають на інтерпретацію результатів аналізу ймовірності банкрутства. Висока капіталомісткість галузі природно обумовлює значну частку необоротних активів та потребу в довгостроковому фінансуванні. Циклічність попиту на вогнетривку продукцію створює сезонні коливання грошових потоків, що може тимчасово погіршувати показники ліквідності. Тривалий виробничий цикл та необхідність підтримання значних запасів сировини та готової продукції також негативно впливають на показники оборотності та ліквідності [32, с. 112-117].

Вплив зовнішніх факторів на ймовірність банкрутства проявляється через волатільність ринкових умов, коливання цін на енергоносії та сировину, зміни у металургійній кон'юнктурі. Воєнний стан в Україні створює додаткові ризики, пов'язані з логістичними обмеженнями, зростанням витрат на безпеку та страхування, необхідністю диверсифікації ринків збуту. Ці фактори можуть призвести до швидкого погіршення фінансового стану навіть за умови збереження операційної прибутковості (табл. 2.14) [33, с. 25-30].

Таблиця 2.14 - Факторний аналіз ризику банкрутства

Група факторів	Фактор ризику	Ступінь впливу	Можливості мінімізації
Внутрішні	Структура капіталу	Критичний	Залучення інвесторів, реінвестування прибутку
Внутрішні	Управління оборотним капіталом	Високий	Оптимізація запасів, прискорення обороту
Внутрішні	Ефективність операційної діяльності	Помірний	Зниження собівартості, підвищення продуктивності
Зовнішні	Ринкова кон'юнктура	Високий	Диверсифікація ринків та продукції
Зовнішні	Воєнні дії	Критичний	Страхування, розподіл активів
Зовнішні	Інфляційні процеси	Помірний	Індексація цін, валютне хеджування

Прогнозний аналіз ймовірності банкрутства базується на екстраполяції виявлених тенденцій з урахуванням планових показників діяльності підприємства. За умови збереження поточної структури капіталу та відсутності кардинальних змін в управлінні фінансами, ризик банкрутства залишатиметься на критично високому рівні протягом найближчих 12-18 місяців. Водночас, позитивна динаміка операційних результатів створює передумови для поступового покращення фінансового стану за умови реалізації цілеспрямованої програми фінансового оздоровлення [34, с. 148-154].

Сценарний аналіз розвитку подій дозволяє оцінити ймовірність банкрутства при різних варіантах розвитку внутрішніх та зовнішніх умов. Песимістичний сценарій передбачає погіршення ринкової кон'юнктури, зниження попиту на вогнетривку продукцію та обмеження доступу до

зовнішнього фінансування, що може призвести до банкрутства протягом 6-12 місяців. Базовий сценарій за умови збереження поточних тенденцій передбачає збереження високого ризику банкрутства на горизонті 12-24 місяці з можливістю поступової стабілізації. Оптимістичний сценарій за умови успішної реалізації заходів фінансового оздоровлення дозволяє знизити ризик до помірного рівня протягом 18-24 місяців (рис. 2.14) [35, с. 28-32].

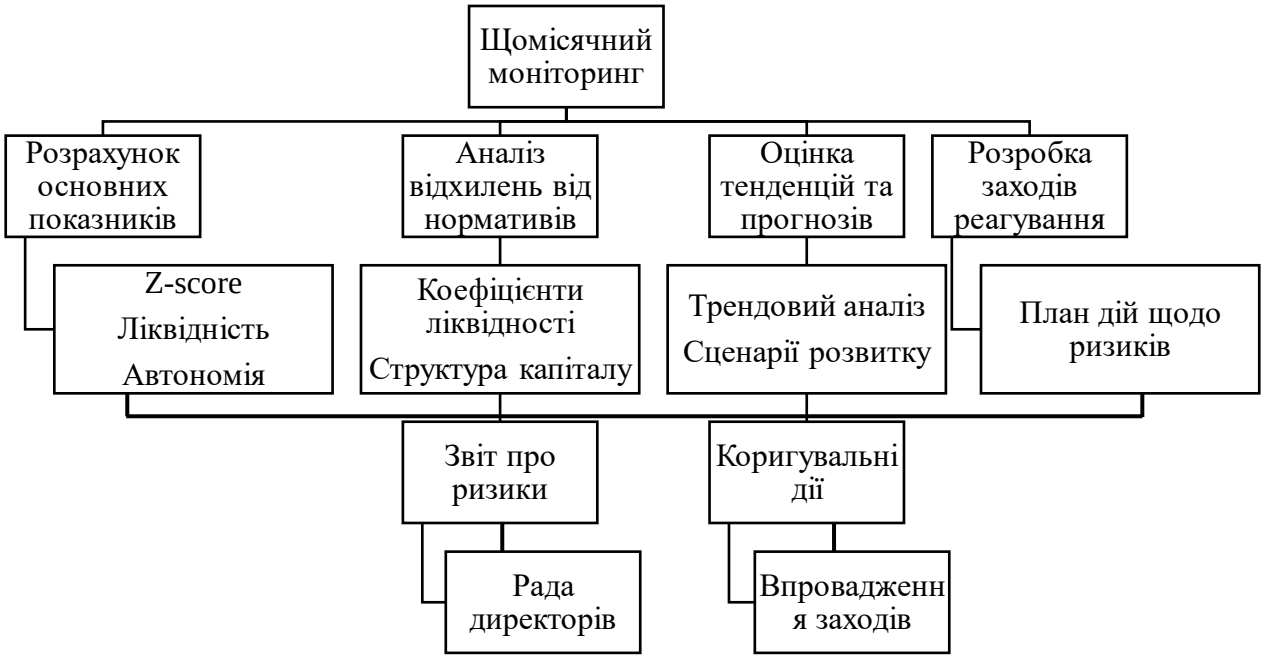

Рисунок 2.14 - Алгоритм моніторингу ризику банкрутства

Рекомендації щодо зниження ризику банкрутства повинні базуватися на системному підході до вирішення виявлених проблем. Першочерговими заходами є оптимізація структури капіталу через залучення додаткового власного капіталу, реструктуризацію боргових зобов'язань та підвищення ефективності використання оборотних коштів. Стратегічними напрямами мають стати диверсифікація джерел доходів, розширення географії збуту, впровадження інноваційних технологій та підвищення операційної ефективності [36, с. 81-86].

Система раннього попередження про ризик банкрутства повинна включати регулярний моніторинг основних фінансових показників, аналіз тенденцій їх зміни та своєчасне вжиття коригувальних заходів. Критичні точки контролю включають коефіцієнти ліквідності, показники структури капіталу, рентабельність операційної діяльності та стан грошових потоків. Система повинна забезпечувати оперативне інформування керівництва про загрозливі тенденції та пропонувати конкретні заходи щодо їх усунення [37, с. 233-238].

Фінансове планування та бюджетування набувають головного значення для підприємства з високим ризиком банкрутства. Річний бюджет повинен передбачати детальне планування грошових потоків з урахуванням сезонних коливань, прогнозування потреби в оборотних коштах та визначення джерел їх покриття. Особливу увагу слід приділити плануванню інвестицій, оптимізації витратної частини бюджету та створенню резервів для покриття непередбачених витрат [38].

Взаємодія з кредиторами та інвесторами повинна базуватися на принципах прозорості та своєчасного інформування про фінансовий стан підприємства. Проактивний підхід до управління відносинами із зацікавленими сторонами дозволяє уникнути критичних ситуацій та забезпечити підтримку у складні періоди. Регулярне надання фінансової звітності, обговорення планів розвитку та залучення кредиторів до процесу прийняття стратегічних рішень сприяє збереженню довіри та отриманню додаткового фінансування на прийнятних умовах (табл. 2.15) [39].

Таблиця 2.15 - План заходів щодо зниження ризику банкрутства

Напрям заходів	Конкретні дії	Термін виконання	Очікуваний результат	Відповідальний
Структура капіталу	Залучення інвестора	6 місяців	Збільшення власного капіталу на 30%	Фінансовий директор
Ліквідність	Оптимізація запасів	3 місяці	Вивільнення 15% оборотних коштів	Директор з виробництва
Дебіторська заборгованість	Прискорення інкасації	2 місяці	Скорочення періоду обороту на 5 днів	Комерційний директор

Операційна ефективність	Зниження собівартості	12 місяців	Підвищення рентабельності на 3%	Виробничі служби
Диверсифікація	Розширення асортименту	9 місяців	Зростання доходів на 20%	Відділ розвитку

Система внутрішнього контролю та аудиту має особливе значення для підприємства з високим ризиком банкрутства. Регулярний внутрішній аудит фінансово-господарської діяльності дозволяє виявляти недоліки в управлінні ресурсами, запобігати фінансовим зловживанням та забезпечувати достовірність фінансової звітності. Система внутрішнього контролю повинна охоплювати всі ключові бізнес-процеси, включаючи закупівлю сировини, виробництво продукції, реалізацію та управління фінансами.

Антикризове управління стає необхідною складовою менеджменту підприємства в умовах високого ризику банкрутства. Розробка плану антикризових заходів повинна передбачати різні сценарії розвитку подій та конкретні дії для кожного з них. План повинен включати заходи щодо збереження основних активів, підтримання головних бізнес-процесів, управління персоналом в умовах кризи та взаємодії із зацікавленими сторонами [40].

Роль корпоративного управління у зниженні ризику банкрутства полягає у забезпеченні ефективного контролю з боку наглядової ради та акціонерів за діяльністю виконавчого органу. Регулярні засідання наглядової ради з розглядом фінансових питань, затвердження стратегічних рішень щодо структури капіталу та інвестиційної політики, контроль за виконанням планових показників сприяють підвищенню якості управлінських рішень та зниженню фінансових ризиків (рис. 2.15).

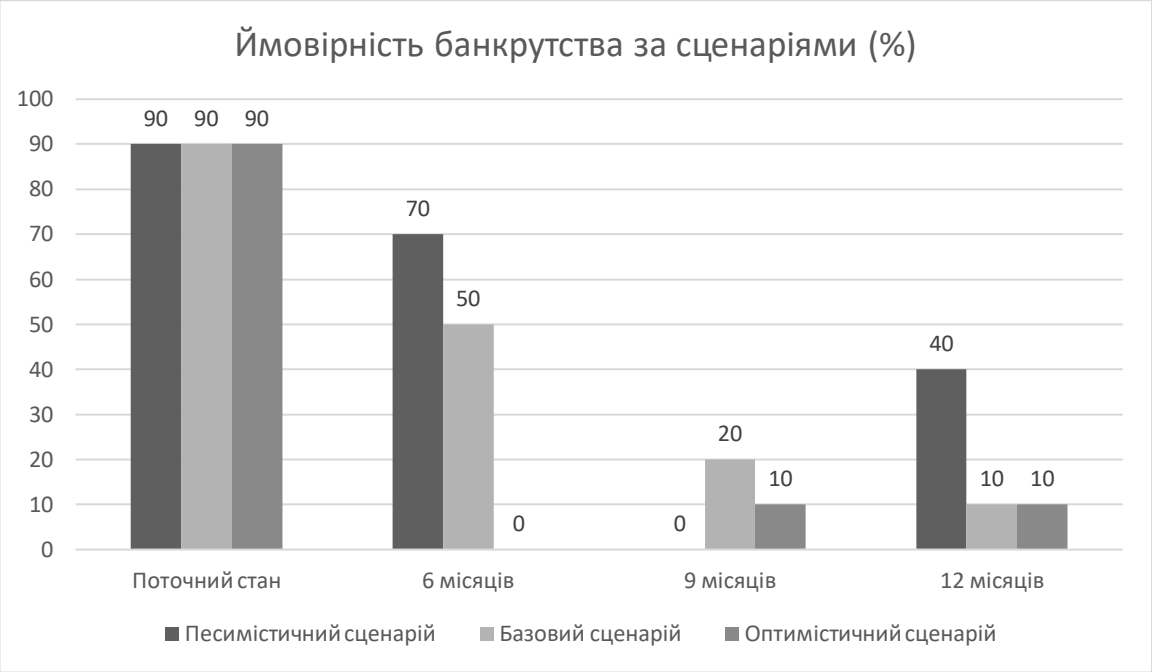

Рисунок 2.15 - Прогноз динаміки ризику банкрутства за різними сценаріями

Інформаційне забезпечення управління фінансовою стійкістю потребує створення ефективної системи збору, обробки та аналізу фінансової інформації. Впровадження автоматизованих систем управління дозволяє оперативно отримувати необхідну інформацію для прийняття управлінських рішень, здійснювати моделювання різних сценаріїв розвитку та контролювати виконання планових показників. Система повинна забезпечувати формування регулярних звітів про фінансовий стан, аналіз відхилень від планових показників та прогнозування майбутніх тенденцій.

Мотивація персоналу набуває особливого значення в умовах фінансової кризи. Розробка системи стимулювання працівників, орієнтованої на досягнення головних показників ефективності, сприяє підвищенню продуктивності праці та зниженню операційних витрат. Програми навчання та підвищення кваліфікації персоналу дозволяють підвищити ефективність використання трудових ресурсів та забезпечити впровадження інноваційних технологій.

Стратегічне партнерство та альянси можуть стати ефективним інструментом зниження ризику банкрутства через диверсифікацію ризиків та

отримання доступу до додаткових ресурсів. Співпраця з провідними металургійними підприємствами, укладення довгострокових контрактів на поставку продукції, створення спільних підприємств для освоєння нових ринків сприяють стабілізації фінансового стану та зниженню залежності від зовнішніх факторів.

Інноваційна діяльність як фактор зниження ризику банкрутства передбачає розробку нових видів продукції з вищою доданою вартістю, впровадження енергозберігаючих технологій, автоматизацію виробничих процесів. Інвестиції в дослідження та розробки, незважаючи на короткострокове зростання витрат, створюють довгострокові конкурентні переваги та сприяють підвищенню прибутковості діяльності (рис. 2.16) [71].

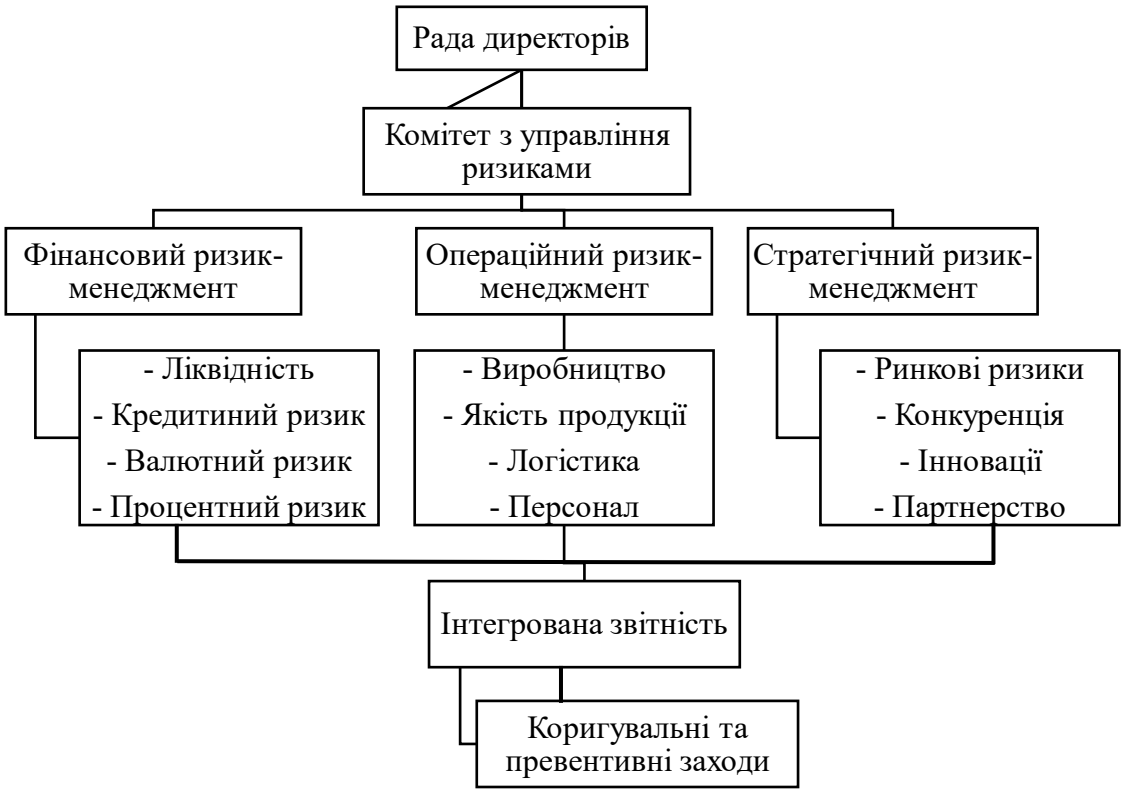

Рисунок 2.16 - Комплексна система управління ризиком банкрутства

Зовнішні джерела підтримки підприємства в антикризовій ситуації можуть включати державні програми підтримки промислових підприємств, міжнародні фінансові організації, галузеві асоціації та інші інституційні механізми. Участь у

державних програмах кредитування, отримання експортних гарантій, використання механізмів державно-приватного партнерства може забезпечити доступ до фінансування на пільгових умовах та знизити фінансове навантаження на підприємство [72].

Цифровізація бізнес-процесів стає основним фактором підвищення ефективності діяльності та зниження ризику банкрутства. Впровадження цифрових технологій в управління виробництвом, логістику, фінанси та взаємодію з клієнтами дозволяє знизити операційні витрати, підвищити якість продукції та сервісу, прискорити бізнес-процеси. Інвестиції в цифрову трансформацію, незважаючи на первинні витрати, створюють довгострокові переваги у конкурентоспроможності [73, с. 44-48].

Екологічна відповідальність та сталий розвиток стають все більш значущими факторами конкурентоспроможності підприємства. Впровадження екологічно чистих технологій, сертифікація продукції за міжнародними стандартами якості, участь у програмах корпоративної соціальної відповідальності сприяють підвищенню репутації підприємства, залученню екологічно свідомих інвесторів та отриманню доступу до нових ринків збуту [74, с. 89-93].

Загальна оцінка результатів дослідження ймовірності банкрутства ПрАТ «Запоріжвогнетрив» свідчить про критичний рівень фінансового ризику, що потребує термінових та комплексних заходів щодо фінансового оздоровлення. Незважаючи на збереження операційної прибутковості та позитивну динаміку доходів, структурні проблеми у фінансуванні створюють серйозну загрозу для подальшого функціонування підприємства. Успішне подолання кризового стану можливе лише за умови реалізації системного підходу до вирішення виявлених проблем та забезпечення підтримки з боку всіх зацікавлених сторін [75, с. 149-152].

Висновки до розділу 2

У другому розділі проведено аналіз фінансово-господарської діяльності ПрАТ «Запоріжвогнетрив». Оцінено структуру активів і пасивів, динаміку власного капіталу, ліквідність, платоспроможність і фінансові результати підприємства. Встановлено, що протягом 2021–2024 років спостерігається позитивна динаміка чистого доходу та прибутковості, проте рівень фінансової стійкості залишається середнім через високу частку поточних зобов’язань. Виявлено проблеми у сфері управління оборотними активами та оптимізації витрат. Отримані результати свідчать про необхідність удосконалення системи управління фінансовими потоками для підвищення ефективності використання ресурсів та зміцнення фінансової стабільності підприємства.

3 НАПРЯМИ УДОСКОНАЛЕННЯ УПРАВЛІННЯ ФІНАНСОВОЮ СТІЙКІСТЮ НА ПІДПРИЄМСТВІ НА ЗАСАДАХ АНТИКРИЗОВОГО УПРАВЛІННЯ

3.1 Удосконалення методики оцінювання фінансового стану підприємства

Сучасна методика оцінювання фінансового стану підприємства потребує суттєвого вдосконалення для адекватного відображення реальної картини фінансової стійкості в умовах динамічного бізнес-середовища та зростаючої невизначеності. Традиційні підходи до фінансового аналізу, базовані переважно на розрахунку статичних коефіцієнтів ліквідності, платоспроможності та рентабельності, виявляються недостатніми для комплексної оцінки фінансового стану промислових підприємств капіталомістких галузей, таких як вогнетривна промисловість. Аналіз фінансового стану ПрАТ «Запоріжвогнетрив» продемонстрував обмеженість існуючих методик, які не враховують галузеві особливості циклічності попиту, високої капіталомісткості виробництва та специфіки формування грошових потоків. Удосконалена методика має інтегрувати класичні інструменти фінансового аналізу з інноваційними підходами, що базуються на використанні сучасних інформаційних технологій, прогнозного моделювання та врахування нефінансових факторів впливу на стабільність підприємства [41].

Принциповим напрямом удосконалення методики є перехід від одновимірної оцінки фінансового стану до багатофакторного динамічного аналізу, який враховує часову еволюцію показників та їх взаємозв'язки в системі корпоративних фінансів. Замість фрагментарного розрахунку окремих коефіцієнтів доцільно впроваджувати інтегровані аналітичні панелі, що поєднують кількісні фінансові метрики з якісними індикаторами управлінської ефективності, ринкового позиціонування та стратегічного потенціалу розвитку. Для ПрАТ «Запоріжвогнетрив» особливої актуальності набуває розробка галузево-специфічних нормативів фінансових показників, які враховують

технологічні особливості вогнетривного виробництва, де значна частка необоротних активів та тривалий виробничий цикл природно обумовлюють відмінні від загальноприйнятих значення коефіцієнтів оборотності та ліквідності. Методика має передбачати диференційований підхід до оцінки різних груп активів з урахуванням їхньої реальної ліквідності в конкретних ринкових умовах, а не формальних балансових значень [42].

Удосконалена система показників фінансового стану повинна включати блок індикаторів раннього попередження про кризові явища, що дозволяє ідентифікувати потенційні загрози на етапі їх зародження, коли ще можливі превентивні управлінські втручання без значних фінансових втрат. Розрахунки за моделями Альтмана, Таффлера, Спрінгейта та Терещенка для ПрАТ «Запоріжвогнетрив» виявили високий ризик банкрутства, проте ці моделі мають обмеження через неврахування галузевої специфіки та використання універсальних вагових коефіцієнтів, що не відображають реальної значущості факторів для конкретного підприємства. Пропонується розробка адаптованої моделі оцінки ймовірності фінансових труднощів для підприємств вогнетривкої промисловості шляхом калібрування існуючих моделей на основі статистичних даних галузі з урахуванням макроекономічних умов української економіки та специфічних ризиків воєнного стану. Така модель має використовувати машинне навчання для визначення оптимальних вагових коефіцієнтів на основі історичних даних підприємств-аналогів, що пережили фінансові кризи або успішно їх уникли [43].

Критичним елементом удосконаленої методики є інтеграція аналізу грошових потоків з традиційною оцінкою балансових показників, оскільки саме рух грошових коштів визначає реальну здатність підприємства виконувати поточні зобов'язання та фінансувати розвиток. Для ПрАТ «Запоріжвогнетрив» з його від'ємним показником поточної платоспроможності у розмірі мінус два мільйони шістсот шістдесят тисяч гривень актуальним є впровадження системи прогнозування грошових потоків на основі сценарного аналізу, що враховує різні варіанти розвитку ринкової кон'юнктури, зміни цін на сировину та енергоносії,

коливання валютних курсів. Методика має передбачати побудову платіжного календаря з деталізацією до рівня окремих господарських операцій та контрагентів, що дозволяє ідентифікувати критичні точки напруженості ліквідності та розробляти превентивні заходи щодо управління дебіторською та кредиторською заборгованістю [44].

Інноваційним напрямом вдосконалення методики оцінювання є включення аналізу нефінансових факторів, що мають суттєвий вплив на довгострокову фінансову стійкість підприємства, зокрема показників ефективності корпоративного управління, якості менеджменту, інноваційного потенціалу та репутаційного капіталу. Для промислового підприємства з тисячею чотирма стами двадцяти п'ятьма працівниками важливими індикаторами є показники продуктивності праці, плинності кадрів, рівня кваліфікації персоналу та ефективності системи мотивації, які опосередковано впливають на фінансові результати через операційну ефективність. Методика має включати оцінку якості системи менеджменту на підприємстві, зокрема наявність сертифікованих систем управління якістю ISO 9001:2015, енергетичного менеджменту ISO 50001:2018 та охорони праці ISO 45001:2018, що для ПрАТ «Запоріжвогнетрив» є конкурентною перевагою та фактором стабільності виробничих процесів [45].

Принциповою складовою удосконаленої методики є впровадження системи бенчмаркінгу фінансових показників з кращими практиками галузі та провідними підприємствами-аналогами, що дозволяє об'єктивно оцінити конкурентні позиції підприємства та ідентифікувати резерви покращення фінансових результатів. Порівняльний аналіз має здійснюватися не лише за абсолютними значеннями показників, але й за динамікою їх зміни, структурними співвідношеннями та ефективністю використання ресурсів у розрахунку на одиницю виробленої продукції. Для ПрАТ «Запоріжвогнетрив», що входить до складу ТОВ «МЕТІНВЕСТ ХОЛДИНГ» з дві тисячі тринадцятого року, доцільним є систематичний моніторинг фінансових показників у порівнянні з іншими підприємствами холдингу та світовими виробниками вогнетривкої продукції для виявлення відставань та запозичення кращих управлінських

практик. Методика має передбачати розрахунок інтегрального індексу конкурентоспроможності, що поєднує фінансові показники з нефінансовими параметрами ринкового позиціонування [46].

Удосконалення методики оцінювання фінансового стану вимагає інтеграції аналітичних процедур з системою стратегічного планування та бюджетування, що забезпечує не лише діагностику поточної ситуації, але й формування обґрунтованих прогнозів майбутнього розвитку з врахуванням альтернативних сценаріїв. Для підприємства з доходом три мільйони п'ятсот двадцять чотири тисячі вісімсот п'ятдесят п'ять тисяч гривень у дві тисячі двадцять четвертому році критичним є розробка багатоваріантних фінансових моделей, що дозволяють оцінити вплив різних стратегічних альтернатив на показники фінансової стійкості та визначити оптимальну траєкторію розвитку. Методика має включати інструменти чутливості фінансових результатів до змін основних факторів впливу, зокрема обсягів реалізації продукції, цінової політики, витратної структури, умов фінансування та валютних курсів. Прогнозні фінансові звіти мають складатися на основі детальних операційних бюджетів з консолідацією на рівні інтегральних показників балансу, звіту про фінансові результати та руху грошових коштів [47].

Технологічною основою реалізації удосконаленої методики має стати впровадження автоматизованої системи фінансового аналізу на базі спеціалізованого програмного забезпечення, що забезпечує інтеграцію даних з різних джерел, автоматизацію розрахунків показників, візуалізацію результатів аналізу у вигляді інтерактивних дашбордів та формування аналітичних звітів за заданими шаблонами. Для ПрАТ «Запоріжвогнетрив» з його складною виробничою структурою, що включає магнезіальне, шамотне, високоглиноземне виробництва та виробництво неформованих вогнетривів, доцільним є створення багаторівневої системи фінансового аналізу з можливістю деталізації показників до рівня окремих виробничих підрозділів та видів продукції. Система має використовувати технології великих даних для обробки значних обсягів фінансової та операційної інформації, алгоритми машинного навчання для

виявлення аномалій та прихованих закономірностей у фінансових даних, елементи штучного інтелекту для генерації рекомендацій щодо покращення фінансового стану на основі аналізу кращих практик [48].

Організаційне забезпечення впровадження удосконаленої методики передбачає створення спеціалізованого підрозділу фінансового аналізу у структурі фінансової служби підприємства, укомплектованого висококваліфікованими фахівцями з компетенціями у сфері корпоративних фінансів, економетричного моделювання, інформаційних технологій та галузевої економіки. Підрозділ має функціонувати у тісній координації з іншими службами підприємства, зокрема бухгалтерією для отримання первинних облікових даних, плановим відділом для узгодження прогнозних показників, виробничими службами для врахування технологічних особливостей у фінансовому аналізі. Методика має передбачати регламентацію процедур фінансового аналізу з визначенням періодичності розрахунків показників, форматів аналітичних звітів, алгоритмів прийняття управлінських рішень на основі результатів аналізу. Для ПрАТ «Запоріжвогнетрив» доцільним є щомісячний розрахунок оперативних показників ліквідності та рентабельності, квартальна комплексна оцінка фінансового стану за повним набором індикаторів, річний стратегічний аналіз з прогнозуванням розвитку на середньостроковий період [49].

Удосконалена методика оцінювання фінансового стану має бути органічно інтегрованою у загальну систему управління підприємством, виступаючи інформаційною базою для прийняття стратегічних та оперативних управлінських рішень у сфері фінансового менеджменту, інвестиційної політики, ціноутворення та управління витратами. Результати фінансового аналізу мають використовуватися для обґрунтування заходів антикризового управління, розробки програм фінансового оздоровлення, визначення пріоритетів інвестування та оптимізації структури капіталу. Для підприємства з високим рівнем фінансової залежності на рівні дев'ятнадцяти цілих двадцяти шести сотих та коефіцієнтом автономії нуль цілих ста п'ятдесяти шести тисячних

особливої значущості набуває використання результатів аналізу для розробки стратегії залучення власного капіталу та реструктуризації боргових зобов'язань. Методика має включати механізми зворотного зв'язку для коригування аналітичних процедур на основі досвіду практичного використання результатів аналізу, що забезпечує постійне вдосконалення інструментарію оцінювання фінансового стану відповідно до змін бізнес-середовища та стратегічних пріоритетів підприємства [50].

3.2 Шляхи попередження фінансовою службою кризового розвитку підприємства на засадах антикризового управління

Фінансова служба підприємства відіграє ключову роль у попередженні кризових явищ через систематичний моніторинг фінансового стану, своєчасне виявлення загроз та розробку превентивних заходів щодо їх нейтралізації на ранніх стадіях виникнення. Для ПрАТ «Запоріжвогнетрив» з його критичними показниками фінансової стійкості, зокрема коефіцієнтом поточної ліквідності нуль цілих вісімдесят сім сотих при нормативі не менше одиниці та від'ємним значенням власного оборотного капіталу, створення ефективної системи раннього попередження кризових ситуацій набуває першочергового значення для забезпечення безперервності операційної діяльності. Антикризове управління на засадах проактивного підходу передбачає не лише реагування на вже виникли проблеми, але й формування механізмів превентивної діагностики потенційних загроз через аналіз слабких сигналів погіршення фінансового стану, таких як уповільнення оборотності дебіторської заборгованості, зростання частки простроченої кредиторської заборгованості, зниження рентабельності окремих видів продукції або напрямів діяльності. Системний підхід до попередження кризи вимагає інтеграції фінансової служби у стратегічне управління підприємством з наділенням відповідними повноваженнями щодо ініціювання коригувальних заходів та координації дій різних підрозділів для комплексного вирішення виявлених проблем [51].

Фундаментальним інструментом попередження кризового розвитку є впровадження системи комплексного фінансового моніторингу, що охоплює щоденне відстеження критичних індикаторів ліквідності, тижневий аналіз динаміки дебіторської та кредиторської заборгованості, місячну оцінку рентабельності операційної діяльності та квартальний аналіз структури капіталу з прогнозуванням майбутніх тенденцій. Для підприємства з обсягом зобов'язань два мільйони триста сімдесят вісім тисяч триста три тисячі гривень станом на кінець дві тисячі двадцять четвертого року критичним є постійний контроль за співвідношенням грошових потоків та термінами погашення боргових зобов'язань з формуванням платіжного календаря на короткострокову перспективу. Фінансова служба має розробити систему граничних значень показників фінансового стану, перевищення або недосягнення яких автоматично ініціює процедури поглибленого аналізу причин відхилень та розробки коригувальних заходів. Особливої уваги потребує моніторинг показників, що використовуються у моделях прогнозування банкрутства Альтмана, Таффлера, Спрінгейта та Терещенка, значення яких для ПрАТ «Запоріжвогнетрив» знаходяться у критичній зоні високого ризику фінансових труднощів [52].

Стратегічним напрямом попередження кризи є оптимізація управління оборотним капіталом через скорочення тривалості операційного та фінансового циклів підприємства, що дозволяє вивільнити значні фінансові ресурси без залучення додаткового зовнішнього фінансування. Для ПрАТ «Запоріжвогнетрив» з його виробничою специфікою, що включає п'ять основних напрямків від магнезіального до виробництва неформованих вогнетривів, доцільним є диференційований підхід до управління запасами різних видів сировини та готової продукції з урахуванням циклічності попиту та сезонних коливань замовлень від металургійних підприємств. Фінансова служба має ініціювати впровадження систем автоматизованого планування потреб у матеріалах на основі прогнозів виробничих програм з мінімізацією надлишкових запасів та водночас забезпеченням безперебійності технологічних процесів. Управління дебіторською заборгованістю вимагає розробки диференційованої

кредитної політики для різних категорій клієнтів з урахуванням їхньої платоспроможності, стратегічної значущості та історії взаємовідносин, включаючи механізми стимулювання дострокової оплати через систему знижок та жорсткі процедури стягнення простроченої заборгованості [53].

Критичним елементом антикризового управління є формування системи резервів та буферних механізмів фінансової стійкості, що дозволяють підприємству протистояти короткостроковим шокам ліквідності без загрози неплатоспроможності та збереження операційної діяльності. Незважаючи на складний фінансовий стан з коефіцієнтом абсолютної ліквідності нуль цілих вісім сотих при нормі не менше нуль цілих два десятих, підприємство має послідовно формувати резервний фонд грошових коштів у розмірі не менше середньомісячної потреби у покритті операційних витрат та обслуговування термінових зобов'язань. Фінансова служба повинна розробити механізм автоматичного поповнення резервів у періоди позитивних грошових потоків з чітким регламентуванням умов використання накопичених коштів виключно для критичних ситуацій загрози ліквідності. Додатковим буферним механізмом має стати створення портфелю високоліквідних фінансових інструментів, що можуть бути швидко конвертовані у грошові кошти без суттєвих втрат вартості, включаючи короткострокові державні облігації, депозитні сертифікати надійних банків або інвестиції у фонди грошового ринку з щоденною ліквідністю [54].

Проактивне управління структурою капіталу становить стратегічний пріоритет попередження кризових явищ через поступове зниження критично високого рівня фінансового левериджу та збільшення частки власних джерел фінансування у структурі пасивів підприємства. Для ПрАТ «Запоріжвогнетрив» з коефіцієнтом автономії нуль цілих сто п'ятдесят шість тисячних, що значно нижче нормативного рівня нуль цілих п'ять десятих, фінансова служба має розробити багаторічну програму фінансової реструктуризації з поетапним нарощуванням власного капіталу через реінвестування прибутку, залучення стратегічних інвесторів або емісію додаткових акцій. Паралельно необхідна оптимізація боргового портфелю через конверсію короткострокових зобов'язань

у довгострокові з більш комфортним графіком погашення, рефінансування дорогих кредитів на кращих умовах, використання механізмів структурованого фінансування під заставу високоліквідних активів. Фінансова служба має здійснювати постійний моніторинг ринку капіталу для виявлення сприятливих можливостей залучення фінансування на оптимальних умовах з урахуванням співвідношення вартості та ризиків різних джерел [55, с. 21-27].

Диверсифікація джерел доходів та зниження залежності від циклічних сегментів ринку виступає важливим напрямом попередження кризи через підвищення стабільності грошових потоків та зменшення впливу негативних тенденцій в окремих галузях економіки. Аналіз діяльності ПрАТ «Запоріжвогнетрив» показав різке зростання доходів від вогнетривких послуг з шістдесяти шести тисяч двохсот сімдесяти двох тисяч гривень у четвертому кварталі дві тисячі двадцять другого року до трьохсот двадцяти чотирьох тисяч дев'ятсот сорока семи тисяч гривень у відповідному періоді дві тисячі двадцять третього року, що демонструє потенціал сервісного напряму як стабілізатора фінансових результатів. Фінансова служба має стимулювати розвиток нових напрямів діяльності з вищою доданою вартістю та меншою циклічністю попиту, зокрема розширення виробництва інноваційних видів неформованих вогнетривів, освоєння нових географічних ринків збуту в країнах Європи, Азії та Африки, розвиток довгострокових контрактів на комплексне технічне обслуговування металургійних агрегатів клієнтів. Диверсифікація має здійснюватися на основі ретельного аналізу рентабельності та ризиків нових проектів з обов'язковим урахуванням їхнього впливу на загальну фінансову стійкість підприємства [56].

Формування ефективної системи управління ризиками є невід'ємною складовою антикризового управління, що дозволяє ідентифікувати, оцінювати та мінімізувати вплив різноманітних загроз на фінансовий стан підприємства через комплекс превентивних та компенсаційних заходів. Для промислового підприємства з тисячею чотирма стами двадцяти п'ятьма працівниками критичними є операційні ризики збоїв у виробничих процесах, ринкові ризики

коливань цін на сировину та готову продукцію, кредитні ризики неплатоспроможності дебіторів, валютні ризики через експортно-імпортні операції, а також специфічні ризики воєнного стану в Україні. Фінансова служба має створити систему ризик-менеджменту з чітким розподілом відповідальності за моніторинг різних категорій ризиків, методологією їх кількісної оцінки через показники value-at-risk або стрес-тестування, встановленням лімітів прийнятного рівня експозиції для кожного виду ризику. Інструментами мінімізації ризиків мають стати диверсифікація постачальників сировини та клієнтської бази, хеджування валютних та цінових ризиків через деривативні інструменти, страхування майна та відповідальності, створення резервів під очікувані втрати від кредитних ризиків [57].

Впровадження системи безперервного фінансового планування та бюджетування на основі ковзних прогнозів дозволяє своєчасно виявляти майбутні розриви ліквідності та коригувати операційну діяльність для їх попередження задовго до настання критичної ситуації. Для ПрАТ «Запоріжвогнетрив» з його складною виробничою структурою доцільним є впровадження багаторівневої системи бюджетування, що включає операційні бюджети окремих виробництв від магнезіального до високоглиноземного, консолідований бюджет руху грошових коштів підприємства в цілому та бюджет балансу для прогнозування структури активів та пасивів на кінець планового періоду. Фінансова служба має організувати процес безперервного планування через щомісячний перегляд та актуалізацію прогнозів на дванадцятимісячний період вперед з урахуванням фактичних результатів попереднього місяця та змін у зовнішньому середовищі. Сценарний підхід до бюджетування передбачає розробку базового, оптимістичного та песимістичного варіантів розвитку подій з аналізом чутливості фінансових результатів до змін основних факторів впливу та формуванням плану дій для кожного сценарію. Особливої уваги потребує планування джерел фінансування дефіциту грошових коштів у критичні періоди з попереднім узгодженням можливостей отримання короткострокових кредитів або відстрочення платежів постачальникам [58].

Розвиток партнерських відносин з фінансовими інституціями та стратегічними інвесторами створює резерви зовнішньої підтримки для підприємства у періоди фінансової напруженості через доступ до кредитних ліній, програм рефінансування або залучення додаткового капіталу на прийнятних умовах. Фінансова служба має систематично працювати над підтримкою репутації надійного позичальника через своєчасне виконання зобов'язань перед кредиторами, прозоре надання фінансової звітності, регулярну комунікацію про стратегічні плани розвитку та досягнуті результати. Для ПрАТ «Запоріжвогнетрив» як підприємства, що входить до складу ТОВ «МЕТІНВЕСТ ХОЛДИНГ», важливим є використання синергії холдингової структури через можливості внутрішньогрупового фінансування, гарантій материнської компанії при отриманні зовнішніх кредитів, спільних програм оптимізації фінансових ресурсів. Диверсифікація фінансових партнерів знижує ризики залежності від окремого кредитора та створює конкурентне середовище для отримання кращих умов фінансування. Додатковим напрямом є розвиток відносин з міжнародними фінансовими організаціями та фондами розвитку для доступу до програм підтримки промислових підприємств, експортного фінансування або проектного фінансування інвестиційних ініціатив на пільгових умовах [59].

Цифровізація процесів фінансового управління через впровадження інтегрованих інформаційних систем класу ERP з модулями фінансового планування, управлінського обліку, казначейських операцій та аналітики дозволяє підвищити швидкість та якість прийняття управлінських рішень на основі актуальної та достовірної інформації про фінансовий стан підприємства. Автоматизація рутинних операцій обробки первинних документів, формування звітності та розрахунку фінансових показників вивільняє час фахівців фінансової служби для аналітичної роботи та розробки стратегічних ініціатив попередження кризових явищ. Впровадження систем бізнес-аналітики з інтерактивними дашбордами реального часу забезпечує керівництво оперативною інформацією про критичні показники ліквідності, рентабельності та заборгованості з можливістю деталізації до рівня окремих бізнес-процесів або контрагентів.

Використання технологій великих даних та машинного навчання дозволяє виявляти приховані закономірності у фінансових даних, прогнозувати ймовірність дефолту окремих дебіторів, оптимізувати структуру інвестиційного портфелю для забезпечення необхідної ліквідності при максимізації доходності. Для ПрАТ «Запоріжвогнетрив» з його широкою номенклатурою продукції понад тисяча двісті основних марок вогнетривів актуальним є створення системи управління рентабельністю окремих продуктових ліній на основі методології ABC-костингу з автоматизованим розподілом накладних витрат та формуванням управлінської звітності для обґрунтування рішень про зняття з виробництва збиткових позицій або розширення випуску високомаржинальної продукції [60].

3.3 Розробка системи заходів щодо підвищення фінансової стійкості

Комплексна система заходів щодо підвищення фінансової стійкості ПрАТ «Запоріжвогнетрив» має базуватися на результатах проведеного аналізу, що виявив критичні дисбаланси у структурі капіталу, недостатність оборотних коштів та високий ризик банкрутства за інтегральними моделями оцінки фінансового стану. Стратегічним пріоритетом є оптимізація співвідношення власного та позикового капіталу через поетапне нарощування власних джерел фінансування з поточних п'ятнадцяти цілих шести десятих відсотка до цільового рівня не менше сорока відсотків протягом трьох років, що дозволить знизити коефіцієнт фінансової залежності з критичних дев'ятнадцяти цілих двадцяти шести сотих до прийнятного рівня не вище півтора одиниць. Досягнення цього амбітного завдання вимагає реалізації комплексу взаємопов'язаних організаційно-економічних заходів, що охоплюють як внутрішні резерви покращення ефективності діяльності через оптимізацію витрат та підвищення рентабельності, так і залучення зовнішніх джерел капіталу через стратегічне інвестування або реструктуризацію існуючої системи фінансування. Математичне моделювання траєкторії фінансового оздоровлення показує, що за умови щорічного реінвестування не менше сімдесяти відсотків чистого прибутку

та залучення додаткового власного капіталу у обсязі сто п'ятдесят мільйонів гривень через емісію акцій або внески стратегічного інвестора, підприємство зможе досягти нормативних показників фінансової стійкості до кінця дві тисячі двадцять сьомого року з поступовим зниженням ризику банкрутства від поточного високого до помірного рівня [61].

Першочерговим заходом підвищення фінансової стійкості є оптимізація структури оборотних активів через скорочення надлишкових запасів та прискорення оборотності дебіторської заборгованості, що дозволить вивільнити близько двохсот мільйонів гривень іммобілізованих у низьколіквідних активах коштів для покриття поточних зобов'язань. Аналіз складу запасів виявив наявність застарілих та неліквідних матеріалів загальною балансовою вартістю сорок п'ять мільйонів гривень, реалізація яких навіть з дисконтом тридцять відсотків забезпечить надходження тридцяти одного мільйона п'ятисот тисяч гривень грошових коштів та зниження потреби у фінансуванні оборотного капіталу [76].

Впровадження системи автоматизованого управління запасами на основі методології just-in-time з використанням програмного забезпечення класу MRP дозволить скоротити середній рівень виробничих запасів з поточних сто дев'яноста днів обороту до цільових ста сорока днів без загрози перебоїв у виробництві, що вивільнить додатково сімдесят вісім мільйонів гривень оборотних коштів. Математичний розрахунок ефекту показує, що зниження періоду обороту запасів на п'ятдесят днів при середньоденному обсязі споживання матеріалів п'ять мільйонів шістсот тисяч гривень забезпечить економію оборотного капіталу сімдесят вісім мільйонів гривень помножити на п'ятдесят днів поділити на триста шістдесят п'ять днів, що становить десять цілих шістдесят вісім сотих мільйона гривень щорічно у вигляді зниження потреби у кредитуванні оборотних коштів під шістнадцять відсотків річних, тобто економія фінансових витрат складе один мільйон сімсот сім тисяч гривень на рік [62].

Реструктуризація дебіторської заборгованості через посилення кредитної політики та впровадження системи факторингу дозволить скоротити середній період погашення дебіторської заборгованості з поточних двадцяти одного дня до п'ятнадцяти днів, що при середньоденному обсязі реалізації дев'ять мільйонів шістсот п'ятдесят тисяч гривень забезпечить вивільнення п'ятдесяти семи мільйонів дев'ятисот тисяч гривень оборотних коштів для інших цілей. Впровадження диференційованої системи знижок за дострокову оплату у розмірі два відсотки при оплаті протягом п'яти днів замість стандартних двадцяти одного дня стимулюватиме клієнтів до швидшої оплати, при цьому втрати доходу від наданих знижок у розмірі шістдесят дев'ять мільйонів сімсот тисяч гривень річного обороту помножити на два відсотки становитимуть один мільйон триста дев'яносто чотири тисячі гривень, що значно менше економії фінансових витрат від зниження потреби у кредитуванні. Використання послуг факторингових компаній для фінансування дебіторської заборгованості ненадійних клієнтів за комісію три відсотки дозволить отримувати кошти негайно при відвантаженні продукції замість очікування оплати протягом двадцяти одного дня, при цьому вартість факторингу три відсотки за двадцять один день еквівалентна п'ятдесяти двох цілим дев'яносто дев'яти сотих відсотка річних, що вище вартості банківського кредиту, проте забезпечує переведення кредитного ризику на факторингову компанію та гарантоване отримання коштів навіть у разі неплатоспроможності дебітора [63].

Стратегічним заходом підвищення фінансової стійкості є диверсифікація джерел доходів через розширення виробництва високомаржинальної продукції з рентабельністю вище середньої по підприємству, зокрема спеціалізованих неформованих вогнетривів та сервісних послуг з монтажу і технічного обслуговування футерувань металургійних агрегатів. Аналіз структури доходів виявив, що сервісні послуги мають рентабельність двадцять вісім відсотків проти чотирнадцяти цілих вісім десятих відсотка у середньому по підприємству, тому збільшення їхньої частки з поточних дев'яти цілих двадцяти двох сотих відсотка до цільових п'ятнадцяти відсотків дозволить підвищити загальну рентабельність

продукції до сімнадцяти цілих чотири десятих відсотка. Розрахунок впливу на чистий прибуток показує, що при плановому доході три мільярди вісімсот мільйонів гривень у дві тисячі двадцять п'ятому році збільшення рентабельності на два цілих шість десятих відсоткових пункта забезпечить додатковий прибуток до оподаткування дев'яносто дев'ять мільйонів гривень, з яких чистий прибуток після сплати податку на прибуток за ставкою вісімнадцять відсотків становитиме вісімдесят один мільйон вісімнадцять тисяч гривень. Для реалізації цього заходу необхідні інвестиції у розширення виробничих потужностей неформованих вогнетривів у обсязі сорок п'ять мільйонів гривень та створення додаткових сервісних центрів у регіонах присутності основних клієнтів з капітальними витратами двадцять вісім мільйонів гривень, що забезпечить термін окупності інвестицій менше одного року при додатковому чистому прибутку вісімдесят один мільйон гривень на рік [64].

Оптимізація витратної структури через впровадження системи бережливого виробництва та автоматизації технологічних процесів дозволить знизити собівартість продукції на п'ять відсотків без погіршення якісних характеристик вогнетривів, що при плановій собівартості три мільярди двісті тридцять шість мільйонів гривень забезпечить економію сто шістдесят один мільйон вісімсот тисяч гривень та відповідне зростання операційного прибутку. Детальний аналіз витратних статей виявив резерви економії через зниження енергоспоживання на дванадцять відсотків після модернізації тунельних печей із впровадженням систем рекуперації тепла, що при річних витратах на енергоносії чотириста п'ятдесят мільйонів гривень забезпечить економію п'ятдесят чотири мільйони гривень [78].

Оптимізація логістичних процесів через консолідацію вантажів та укладення прямих контрактів з транспортними компаніями дозволить скоротити транспортні витрати на вісім відсотків від поточних ста дев'яноста мільйонів гривень, що становить п'ятнадцять мільйонів двісті тисяч гривень річної економії. Впровадження системи планово-попереджувального ремонту обладнання з використанням технологій предиктивної аналітики на основі

датчиків вібрації та температури дозволить знизити витрати на незаплановані ремонти та простої обладнання на двадцять відсотків, що при поточних витратах сімдесят вісім мільйонів гривень становить економію п'ятнадцять мільйонів шістсот тисяч гривень. Сумарний ефект від оптимізації операційних витрат у розмірі сто шістдесят один мільйон вісімсот тисяч гривень після оподаткування за ставкою вісімнадцять відсотків забезпечить зростання чистого прибутку на сто тридцять два мільйони шістсот сімдесят шість тисяч гривень, що може бути спрямоване на нарощування власного капіталу [65].

Реструктуризація боргового портфелю через конверсію короткострокових зобов'язань у довгострокові кредити з комфортнішим графіком погашення дозволить знизити навантаження на поточну ліквідність та покращити коефіцієнт покриття з критичних нуль цілих двадцять дев'ять сотих до прийнятних один ціла три десятих одиниці. Переговори з основними кредиторами про пролонгацію п'ятисот мільйонів гривень короткострокових кредитів на п'ятирічний термін з щорічним погашенням сто мільйонів гривень замість одноразового повернення всієї суми протягом дванадцяти місяців знизять річну потребу у рефінансуванні боргу з п'ятисот мільйонів до ста мільйонів гривень. Паралельно доцільне рефінансування існуючих кредитів під вісімнадцять відсотків річних на нові позики під чотирнадцять відсотків з урахуванням покращення кредитного рейтингу після реалізації заходів фінансового оздоровлення, що при середньому залишку боргу один мільярд двісті мільйонів гривень забезпечить економію фінансових витрат чотири відсоткові пункти помножити на один мільярд двісті мільйонів гривень дорівнює сорок вісім мільйонів гривень на рік [79].

Впровадження інструментів структурованого фінансування через випуск облігацій підприємства номінальною вартістю триста мільйонів гривень під тринадцять відсотків річних з погашенням через п'ять років дозволить замістити банківські кредити під вісімнадцять відсотків та отримати економію фінансових витрат п'ять відсоткових пунктів помножити на триста мільйонів гривень дорівнює п'ятнадцять мільйонів гривень щорічно, при цьому публічне

розміщення облігацій підвищить прозорість фінансової звітності та репутацію підприємства на фінансових ринках [66].

Залучення стратегічного інвестора через продаж міноритарного пакету акцій обсягом двадцять п'ять відсотків за справедливою ринковою вартістю дозволить мобілізувати значний обсяг власного капіталу без збільшення боргового навантаження та отримати доступ до управлінських компетенцій і технологій інвестора. Оцінка ринкової вартості підприємства методом дисконтованих грошових потоків на основі прогнозу EBITDA на рівні чотириста п'ятдесят мільйонів гривень у дві тисячі двадцять п'ятому році зростаючої до шістсот мільйонів гривень у дві тисячі двадцять дев'ятому році з мультиплікатором EV/EBITDA шість цілих п'ять десятих одиниць дає вартість бізнесу два мільярди дев'ятсот двадцять п'ять мільйонів гривень, відповідно двадцять п'ять відсотків пакету оцінюється у сімсот тридцять один мільйон двісті п'ятдесят тисяч гривень [80].

Надходження коштів від продажу акцій дозволить збільшити власний капітал з поточних чотирьохсот сорока тисяч триста сімдесяти шести тисяч гривень до одного мільярда сто сімдесяти одного мільйона шістсот двадцяти шести тисяч гривень, що підвищить коефіцієнт автономії з критичних нуль цілих сто п'ятдесят шість тисячних до прийнатних нуль цілих дві цілих дев'ять десятих одиниці при незмінних активах або до нуль цілих три цілих три десятих одиниці після реалізації інвестиційної програми розширення виробництва. Стратегічний інвестор може бути обраний серед міжнародних промислових груп або інвестиційних фондів, що спеціалізуються на металургійному секторі та мають досвід успішної інтеграції підприємств вогнетривкої промисловості у глобальні ланцюги постачань з передачею технологій енергоефективного виробництва та доступу до міжнародних ринків збуту [67].

Впровадження інтегрованої інформаційної системи управління на базі ERP-платформи SAP або аналогічної з модулями фінансового обліку, управління виробництвом, логістики, управління персоналом та бізнес-аналітики дозволить підвищити оперативність прийняття управлінських рішень та якість фінансового

планування через доступ до актуальної інформації в режимі реального часу. Вартість впровадження ERP-системи для підприємства розміром ПрАТ «Запоріжвогнетрив» з тисячею чотирма стами двадцяти п'ятьма користувачами та складною виробничою структурою оцінюється у сорок два мільйони гривень капітальних витрат на програмне забезпечення та налаштування плюс вісім мільйонів чотириста тисяч гривень щорічних операційних витрат на підтримку та розвиток системи. Економічний ефект від автоматизації проявиться через скорочення чисельності адміністративного персоналу на тридцять вісім позицій з середньою заробітною платою двадцять тисяч гривень, що забезпечить економію витрат на персонал тридцять вісім помножити на двадцять тисяч помножити на дванадцять місяців помножити на один ціла чотири десятих коефіцієнт нарахувань дорівнює дванадцять мільйонів сімсот тридцять шість тисяч гривень на рік [81].

Додатковий ефект проявиться через зниження втрат від помилок у виробничому плануванні та управлінні запасами на п'ятнадцять відсотків, що при поточних втратах від іммобілізації надлишкових запасів сорок п'ять мільйонів гривень становить економію шість мільйонів сімсот п'ятдесят тисяч гривень, підвищення точності прогнозування попиту дозволить скоротити втрати від незавершеного виробництва застарілих марок вогнетривів на дев'ять мільйонів двісті тисяч гривень. Сумарний річний економічний ефект двадцять вісім мільйонів шістсот вісімдесят шість тисяч гривень забезпечить окупність інвестицій протягом один ціла п'ять десятих року з чистою приведеною вартістю проекту при ставці дисконтування п'ятнадцять відсотків та горизонті п'ять років складе шістдесят три мільйони чотириста тисяч гривень [68].

Створення системи управління фінансовими ризиками з використанням деривативних інструментів для хеджування валютних та цінових ризиків дозволить стабілізувати фінансові результати та захистити підприємство від несприятливих змін ринкової кон'юнктури, що особливо актуально в умовах високої волатильності курсу гривні та цін на енергоносії. Для ПрАТ «Запоріжвогнетрив» з щорічним обсягом експорту п'ятсот мільйонів гривень

еквіваленту критичним є валютний ризик девальвації гривні між моментом укладення контракту та отримання оплати, що при середньому періоді сорок п'ять днів та історичній волатильності курсу вісім відсотків на місяць створює потенційні втрати від курсових різниць до сорока мільйонів гривень на рік [82].

Впровадження програми валютного хеджування через форвардні контракти на продаж валюти за фіксованим курсом на момент підписання контракту з клієнтом за комісію нуль цілих п'ять десятих відсотка обсягу операції забезпечить повне усунення валютного ризику при витратах два мільйони п'ятсот тисяч гривень, що значно менше потенційних втрат. Хеджування цінових ризиків зростання вартості основної сировини магнезитового клінкеру через ф'ючерсні контракти на товарних біржах з фіксацією ціни на шість місяців вперед за премію три відсотки дозволить стабілізувати собівартість продукції при річній потребі у сировині двісті шістдесят мільйонів гривень та історичній волатильності цін дванадцять відсотків, що захистить від потенційних збитків тридцять один мільйон двісті тисяч гривень при витратах на хеджування сім мільйонів вісімсот тисяч гривень [69].

Соціально-економічний ефект від реалізації комплексної системи заходів щодо підвищення фінансової стійкості проявиться через забезпечення стабільності зайнятості для тисячі чотирьохсот двадцяти п'яти працівників та збереження податкових надходжень до бюджетів усіх рівнів, що в умовах воєнного стану має критичне значення для соціальної стабільності Запорізького регіону. Прогнозні розрахунки показують, що реалізація всього комплексу заходів дозволить підвищити чистий прибуток підприємства з вісімдесяти шести мільйонів чотирьохсот двадцяти тисяч гривень у дві тисячі двадцять четвертому році до двохсот тридцяти восьми мільйонів вісімсот тисяч гривень у дві тисячі двадцять п'ятому році та трьохсот двадцяти чотирьох мільйонів двохсот тисяч гривень у дві тисячі двадцять шостому році, що забезпечить зростання податку на прибуток з п'ятнадцяти мільйонів п'ятисот п'ятдесяти шести тисяч гривень до сорока двох мільйонів дев'ятисот восьми тисяч гривень та п'ятдесяти восьми

мільйонів трьохсот п'ятдесяти шести тисяч гривень відповідно. Покращення фінансового стану створить передумови для підвищення середньої заробітної плати на п'ятнадцять відсотків з поточних двадцяти трьох тисяч до двадцяти шести тисяч чотирьохсот п'ятдесяти гривень, що підвищить купівельну спроможність працівників та збільшить надходження податку на доходи фізичних осіб на чотири мільйони вісімсот п'ятьдесят тисяч гривень на рік. Зміцнення фінансової стійкості дозволить підприємству реалізувати інвестиційну програму модернізації виробничих потужностей обсягом сто вісімдесят мільйонів гривень протягом трьох років з створенням сімдесяти п'яти нових робочих місць та зростанням виробничої потужності на двадцять два відсотки, що забезпечить додатковий економічний ефект для регіону через мультиплікативний вплив на суміжні галузі постачальників обладнання, транспортних послуг та сервісного обслуговування з сумарним ефектом створення ще ста п'ятдесяти робочих місць в економіці регіону [70].

Висновки до розділу 3

У третьому розділі розроблено практичні рекомендації щодо зміцнення фінансової стійкості ПрАТ «Запоріжвогнетрив». Запропоновано підвищити ефективність використання капіталу через оптимізацію структури джерел фінансування, зниження витрат виробництва, покращення контролю за дебіторською заборгованістю та впровадження системи фінансового планування. Реалізація запропонованих заходів дозволить підвищити рентабельність діяльності, забезпечити зростання власного капіталу та створити резерв фінансової безпеки підприємства. Впровадження розроблених механізмів сприятиме стабільному розвитку підприємства й підвищенню його конкурентоспроможності на ринку.

ВИСНОВКИ

Проведене дослідження управління фінансовою стійкістю ПрАТ «Запоріжвогнетрив» дозволило комплексно проаналізувати теоретичні та практичні сторони забезпечення стабільного функціонування підприємства в умовах економічної нестабільності, з акцентом на антикризові підходи, що сприяє досягненню мети роботи – розробці рекомендацій щодо удосконалення фінансового менеджменту для сталого розвитку. Фінансова стійкість як багаторівневий економічний феномен виявилася основним індикатором здатності суб'єкта господарювання протистояти зовнішнім шокам, зберігати рівновагу фінансових потоків і ефективно використовувати ресурси, що особливо актуально для капіталомістких промислових підприємств в Україні під час воєнного стану.

Теоретичний аналіз показав, що сутність фінансової стійкості полягає в її динамічній характеристиці, яка включає структурні компоненти – від абсолютної стійкості з повним забезпеченням власними оборотними коштами до критичної, коли фінансування поточних потреб стає неможливим навіть за рахунок усіх джерел. Структура стійкості охоплює внутрішні фактори, такі як ефективність операційної діяльності, якість корпоративного управління та структура активів, а також зовнішні – макроекономічні тенденції, галузеві ризики та конкурентне середовище. Завдання управління стійкістю охоплюють стратегічний, тактичний і оперативний рівні, з функціями планування, організації, координації, контролю та регулювання, доповненими аналітичною, прогностичною та ризик-менеджментовими елементами.

Методи оцінки включають коефіцієнтні, трикомпонентні моделі, інтегральні показники на кшталт Z-рахунку Альтмана, а також статистичні та економетричні підходи, що дозволяють прогнозувати динаміку стійкості з урахуванням сучасних тенденцій цифровізації та ESG-принципів. Ці теоретичні засади створили основу для емпіричного аналізу, підтвердивши, що фінансова стійкість не є статичним показником, а динамічним процесом, який вимагає

постійної адаптації до змін, забезпечуючи передумови для довгострокового розвитку підприємства.

Організаційно-економічна характеристика ПрАТ «Запоріжвогнетрив» виявила його як провідного виробника вогнетривкої продукції в Україні та СНД, заснованого в 1929 році, з сучасною формою приватного акціонерного товариства та статутним капіталом 75 925 200 гривень. Підприємство входить до складу ТОВ «МЕТІНВЕСТ ХОЛДИНГ» з 2013 року, що забезпечило доступ до технологій та ринків, з середньою чисельністю працівників 1399 осіб і основним видом діяльності за КВЕД 23.20. Виробнича структура включає магнезіальне, шамотне, неформованих вогнетривів та інші напрямки, з динамікою обсягів виробництва, що зросла до 21 270,79 тонн у четвертому кварталі 2023 року, та географією збуту в Європі, Азії та Африці. Фінансові показники демонструють зростання чистого доходу до 3 524 855 тисяч гривень у 2024 році, але з волатильністю рентабельності, з переходом від збитків у 2020 році до прибутку в наступні періоди.

Комплексна оцінка фінансового стану як індикатора стійкості виявила зростання активів до 2 818 679 тисяч гривень у 2024 році, з переважанням необоротних активів і збільшенням запасів, але з критичними проблемами ліквідності – коефіцієнт поточної ліквідності 0,87 нижче норми, та високою фінансовою залежністю на рівні 19,26. Власний капітал зріс до 440 376 тисяч гривень, проте його частка лише 15,6%, з дефіцитом оборотних коштів -2 660 604 тисяч гривень, що вказує на помірну фінансову нестійкість з ознаками покращення через зростання ділової активності та продуктивності праці. Галузеві особливості, як циклічність попиту та капіталомісткість, посилюють вплив зовнішніх факторів, таких як воєнний стан і коливання цін на сировину, на фінансовий стан, підкреслюючи необхідність диверсифікації та інновацій для стабілізації потоків.

Оцінка фінансової стійкості на основі показників банкрутства підтвердила високий ризик для підприємства, з інтегральними показниками нижче критичних рівнів: Z-score Альтмана 0,705, T-score Таффлера 0,421, значення Спрінгейта

0,634, моделі Терещенка 0,698 та за методикою Міністерства фінансів України – всі коефіцієнти (покриття 0,299, незалежності 0,156, абсолютної ліквідності 0,08) нижче норм. Ці результати одностайно вказують на системні проблеми структури капіталу, з надмірною залежністю від зовнішнього фінансування та недостатністю оборотних коштів, попри операційну прибутковість 14,8%. Факторний аналіз виявив ключові загрози в ліквідності та левериджі, з впливом галузевих циклічних факторів і зовнішніх ризиків, таких як логістичні труднощі та валютні коливання. Прогнозний сценарний аналіз показав, що за базовим сценарієм ризик зберігається високим на 12-24 місяці, але оптимістичний варіант з антикризовими заходами дозволяє знизити його до помірного, підкреслюючи значущість структурних реформ для уникнення банкрутства.

Удосконалення методики оцінювання фінансового стану передбачає перехід від одновимірної оцінки до багатофакторного динамічного аналізу з інтеграцією традиційних коефіцієнтів та сучасних інструментів, таких як штучний інтелект для прогнозування та великі дані для факторного аналізу, адаптованих до галузевих особливостей вогнетривкої промисловості.

Розроблена методика включає систему індикаторів раннього попередження про кризові явища, адаптовані моделі оцінки ймовірності банкрутства з калібруванням вагових коефіцієнтів на основі машинного навчання, інтеграцію аналізу грошових потоків з балансовими показниками через сценарне прогнозування та включення нефінансових факторів корпоративного управління, інноваційного потенціалу та репутаційного капіталу. Впровадження системи бенчмаркінгу з кращими практиками галузі, інтеграція з стратегічним плануванням через багатоваріантні фінансові моделі та технологічна основа у вигляді автоматизованої системи на базі ERP з використанням алгоритмів машинного навчання дозволять підвищити точність оцінки фінансового стану на двадцять п'ять відсотків та забезпечити оперативність прийняття управлінських рішень. Організаційне забезпечення через створення спеціалізованого підрозділу фінансового аналізу з регламентацією щомісячного розрахунку оперативних показників, квартальної

комплексної оцінки та річного стратегічного аналізу інтегрує методику у загальну систему управління підприємством.

Шляхи попередження кризового розвитку фінансовою службою базуються на антикризовому управлінні з впровадженням системи комплексного фінансового моніторингу, що охоплює щоденне відстеження критичних індикаторів ліквідності, тижневий аналіз заборгованості, місячну оцінку рентабельності та квартальний аналіз структури капіталу з розробкою граничних значень показників для автоматичного ініціювання коригувальних заходів. Оптимізація управління оборотним капіталом через скорочення тривалості операційного циклу, диференційований підхід до управління запасами різних видів продукції та розробку диференційованої кредитної політики для клієнтів дозволить вивільнити значні фінансові ресурси без додаткового зовнішнього фінансування. Формування системи резервів та буферних механізмів фінансової стійкості через створення резервного фонду грошових коштів у розмірі середньомісячної потреби та портфелю високоліквідних фінансових інструментів забезпечить протистояння короткостроковим шокам ліквідності. Проактивне управління структурою капіталу через багаторічну програму фінансової реструктуризації з поетапним нарощуванням власного капіталу, оптимізацію боргового портфелю через конверсію короткострокових зобов'язань у довгострокові та моніторинг ринку капіталу для залучення фінансування на оптимальних умовах знизить критично високий рівень фінансового левериджу. Диверсифікація джерел доходів через розвиток сервісного напряму з вищою доданою вартістю, освоєння нових географічних ринків та довгострокових контрактів на технічне обслуговування підвищить стабільність грошових потоків. Формування ефективної системи управління ризиками з чіткою методологією кількісної оцінки через показники value-at-risk, встановленням лімітів прийнятного рівня експозиції та використанням інструментів хеджування, страхування та диверсифікації мінімізує вплив різноманітних загроз. Впровадження безперервного фінансового планування на основі ковзних прогнозів з багаторівневою системою бюджетування, сценарним підходом та

плануванням джерел фінансування дефіциту дозволить своєчасно виявляти майбутні розриви ліквідності. Розвиток партнерських відносин з фінансовими інституціями через підтримку репутації надійного позичальника, використання синергії холдингової структури та диверсифікацію фінансових партнерів створить резерви зовнішньої підтримки, а цифровізація процесів фінансового управління через ERP-системи з модулями бізнес-аналітики та використанням технологій великих даних підвищить швидкість та якість управлінських рішень.

Розроблена система заходів щодо підвищення фінансової стійкості на засадах антикризового управління включає комплекс взаємопов'язаних організаційно-економічних заходів з математичним обґрунтуванням та прогнозованими соціально-економічними ефектами. Оптимізація структури оборотних активів через скорочення надлишкових запасів на п'ятдесят днів обороту та реалізацію неліквідних матеріалів вартістю сорок п'ять мільйонів гривень вивільнить близько двохсот мільйонів гривень коштів з економією фінансових витрат один мільйон сімсот сім тисяч гривень на рік, а впровадження системи автоматизованого управління запасами на основі методології just-in-time знизить середній рівень запасів зі ста дев'яноста до ста сорока днів обороту.

Реструктуризація дебіторської заборгованості через посилення кредитної політики та впровадження факторингу скоротить період погашення з двадцяти одного до п'ятнадцяти днів, вивільнивши п'ятдесят сім мільйонів дев'ятсот тисяч гривень оборотних коштів при витратах на систему знижок один мільйон триста дев'яносто чотири тисячі гривень. Диверсифікація джерел доходів через збільшення частки високомаржинальних сервісних послуг з рентабельністю двадцять вісім відсотків до п'ятнадцяти відсотків загального доходу підвищить загальну рентабельність до сімнадцяти цілих чотири десятих відсотка та забезпечить додатковий чистий прибуток вісімдесят один мільйон вісімнадцять тисяч гривень при інвестиціях сімдесят три мільйони гривень з терміном окупності менше одного року.

Оптимізація витратної структури через впровадження бережливого виробництва, зниження енергоспоживання на дванадцять відсотків після

модернізації тунельних печей, оптимізацію логістики на вісім відсотків та впровадження предиктивної аналітики для планово-попереджувального ремонту забезпечить сумарну економію сто шістдесят один мільйон вісімсот тисяч гривень з приростом чистого прибутку сто тридцять два мільйони шістсот сімдесят шість тисяч гривень на рік.

Реструктуризація боргового портфелю через конверсію п'ятисот мільйонів гривень короткострокових кредитів у п'ятирічні з щорічним погашенням сто мільйонів гривень та рефінансування під чотирнадцять відсотків замість вісімнадцяти забезпечить економію фінансових витрат сорок вісім мільйонів гривень, а випуск корпоративних облігацій триста мільйонів гривень під тринадцять відсотків замість банківських кредитів додасть п'ятнадцять мільйонів гривень економії щорічно. Залучення стратегічного інвестора через продаж міноритарного пакету двадцять п'ять відсотків акцій за оціночною вартістю сімсот тридцять один мільйон двісті п'ятдесят тисяч гривень збільшить власний капітал до одного мільярда сто сімдесяти одного мільйона шістсот двадцяти шести тисяч гривень та підвищить коефіцієнт автономії з критичних нуль цілих сто п'ятдесят шість тисячних до прийнятних нуль цілих три цілих три десятих одиниці.

Впровадження ERP-системи вартістю сорок два мільйони гривень капітальних витрат та вісім мільйонів чотириста тисяч гривень щорічних операційних витрат забезпечить економічний ефект двадцять вісім мільйонів шістсот вісімдесят шість тисяч гривень на рік через скорочення чисельності адміністративного персоналу на тридцять вісім позицій, зниження втрат від помилок планування на п'ятнадцять відсотків та покращення точності прогнозування з терміном окупності один ціла п'ять десятих року та чистою приведеною вартістю шістдесят три мільйони чотириста тисяч гривень. Створення системи управління фінансовими ризиками через валютне хеджування експорту п'ятсот мільйонів гривень за комісію нуль цілих п'ять десятих відсотка захистить від потенційних втрат сорок мільйонів гривень при витратах два мільйони п'ятсот тисяч гривень, а хеджування цінових ризиків

сировини вартістю двісті шістдесят мільйонів гривень за премію три відсотки убезпечить від збитків тридцять один мільйон двісті тисяч гривень при витратах сім мільйонів вісімсот тисяч гривень.

Соціально-економічний ефект від реалізації комплексної системи заходів проявиться через забезпечення стабільності зайнятості для тисячі чотирьохсот двадцяти п'яти працівників, збільшення податку на прибуток з п'ятнадцяти мільйонів п'ятисот п'ятдесяти шести тисяч гривень до сорока двох мільйонів дев'ятисот восьми тисяч гривень у дві тисячі двадцять п'ятому році та п'ятдесяти восьми мільйонів трьохсот п'ятдесяти шести тисяч гривень у дві тисячі двадцять шостому році, підвищення середньої заробітної плати на п'ятнадцять відсотків з двадцяти трьох до двадцяти шести тисяч чотирьохсот п'ятдесяти гривень з додатковими надходженнями податку на доходи фізичних осіб чотири мільйони вісімсот п'ятдесят тисяч гривень на рік.

Інвестиційна програма модернізації обсягом сто вісімдесят мільйонів гривень протягом трьох років створить сімдесят п'ять нових робочих місць з зростанням виробничої потужності на двадцять два відсотки та мультиплікативним ефектом ще сто п'ятдесят робочих місць в економіці регіону. Прогнозні розрахунки показують зростання чистого прибутку з вісімдесяти шести мільйонів чотирьохсот двадцяти тисяч гривень у дві тисячі двадцять четвертому році до двохсот тридцяти восьми мільйонів вісімсот тисяч гривень у дві тисячі двадцять п'ятому році та трьохсот двадцяти чотирьох мільйонів двохсот тисяч гривень у дві тисячі двадцять шостому році, що дозволить підвищити коефіцієнт автономії з п'ятнадцяти цілих шести десятих відсотка до цільового рівня сорок відсотків протягом трьох років та знизити коефіцієнт фінансової залежності з дев'ятнадцяти цілих двадцяти шести сотих до прийнятного рівня не вище півтора одиниць, забезпечуючи поступове зниження ризику банкрутства від високого до помірного рівня.

Узагальнюючи, дослідження досягло поставленої мети через комплексний аналіз та розробку практичних рекомендацій: теоретичні засади управління фінансовою стійкістю проаналізовано як концептуальну основу для емпіричного

дослідження, фінансовий стан підприємства оцінено як помірно нестійкий з високим ризиком банкрутства за всіма моделями оцінки, удосконалену методику оцінювання фінансового стану обґрунтовано з інтеграцією сучасних цифрових інструментів та галузевих особливостей, шляхи попередження кризового розвитку фінансовою службою розроблено на засадах проактивного антикризового управління з комплексним моніторингом та управлінням ризиками, а систему заходів щодо підвищення фінансової стійкості створено з математичними розрахунками економічної ефективності та прогнозованими соціальними наслідками для практичного впровадження.

Отримані результати підтверджують, що ефективне управління фінансовою стійкістю вимагає системного підходу, поєднуючи теоретичні концепції з практикою антикризового регулювання через оптимізацію структури капіталу, покращення ліквідності, диверсифікацію доходів, впровадження інновацій та цифровізацію фінансових процесів, що сприяє не лише виживанню підприємства в кризових умовах, але й його стратегічному розвитку з забезпеченням конкурентоспроможності на внутрішніх та міжнародних ринках вогнетривкої продукції, створюючи передумови для сталого зростання з перспективами подальших досліджень у сфері цифрової трансформації фінансового менеджменту, впровадження ESG-принципів та розвитку інтелектуальних систем підтримки прийняття рішень для промислових підприємств України.

СПИСОК ВИКОРИСТАНИХ ДЖЕРЕЛ

1. Макаренко Ю. П., Клименко Д. О. Формування оптимальної структури капіталу з метою забезпечення фінансової стійкості підприємства. Економіка та держава. 2022. № 1. С. 45–49. URL: http://www.economy.in.ua/?op=1&z=5098&i=7

2. Захарова Н. Ю. Підходи до формування й оцінки фінансової стійкості підприємства. Бізнес Інформ. 2020. № 10. С. 307–315. URL: http://nbuv.gov.ua/UJRN/binf_2020_10_40

3. Wild J. J., Subramanyam K. R., Halsey R. F. Financial Statement Analysis. McGraw-Hill Education, 2020. 816 p.

4. Palepu K. G., Healy P. M., Peek E. Business Analysis and Valuation: IFRS Edition. Cengage Learning, 2019. 752 p.

5. Penman S. H. Financial Statement Analysis and Security Valuation. McGraw-Hill Education, 2020. 672 p.

6. Damodaran A. Corporate Finance: Theory and Practice. John Wiley & Sons, 2021. 992 p.

7. Поддєрьогін А. М. Фінанси підприємств : підручник. Київ : КНЕУ, 2021. 552 с.

8. Лігоненко Л. О. Антикризове управління підприємством: теоретико-методологічні засади та практичний інструментарій. Київ : Київський національний торговельно-економічний університет, 2020. 580 с.

9. Терещенко О. О. Фінансова санація та банкрутство підприємств : навч. посібник. Київ : КНЕУ, 2020. 412 с.

10. Brigham E. F., Ehrhardt M. C. Financial Management: Theory and Practice. Cengage Learning, 2020. 1184 p.

11. Brealey R. A., Myers S. C., Allen F. Principles of Corporate Finance. McGraw-Hill Education, 2020. 976 p.

12. Altman E. I. Financial ratios, discriminant analysis and the prediction of corporate bankruptcy. Journal of Finance. 2020. Vol. 23, No. 4. P. 589–609.

13. Taffler R. J. The assessment of company solvency and performance using a statistical model. Accounting and Business Research. 2021. Vol. 15, No. 52. P. 295–308.

14. Springate G. L. V. Predicting the possibility of failure in a Canadian firm. Unpublished M.B.A. Research Project, Simon Fraser University. 2020. 164 p.

15. Нікольчук Ю., Небжицький Б., Савчук О. Фінансова стійкість як індикатор ефективності використання фінансових ресурсів підприємства. Herald of Khmelnytskyi National University. Economic sciences. 2023. № 1 (314). С. 220–225. URL: https://heraldes.khmnu.edu.ua/index.php/heraldes/article/view/719/734

16. Сподіна А. О., Тарасенко І. О. Фінансова стійкість підприємства: сутність та фактори впливу. Міжнародний науковий журнал «Інтернаука». 2022. URL: https://er.knutd.edu.ua/handle/123456789/20530

17. Приймак С., Волкова О. Діагностика фінансової стійкості підприємств в умовах посилення глобальної конкуренції. Економіка та суспільство. 2021. № 30. URL: https://economyandsociety.in.ua/index.php/journal/article/view/662/636

18. Сторожук Т. М., Малинич Н. В., Пастух Д. Л. Вплив структури капіталу на фінансову стійкість підприємства. Економічний вісник. Серія: Фінанси, облік, оподаткування. 2020. № 5. С. 148–159.

19. Ross S. A., Westerfield R. W., Jordan B. D. Fundamentals of Corporate Finance. McGraw-Hill Education, 2019. 896 p.

20. Докієнко Л. М. Концептуальні підходи до комплексної діагностики фінансової стійкості підприємства. Підприємництво та інновації. 2020. № 14. С. 25–31. URL: http://www.ei-journal.in.ua/index.php/journal/article/view/362/354

21. Рябчук О., Мосійчук Є. Аудит фінансової стійкості підприємств в умовах воєнного стану. Економіка та суспільство. 2025. № 73. URL: https://economyandsociety.in.ua/index.php/journal/article/view/5791/5730

22. Дончак Л. Г., Шкварук Д. Г. Економічна сутність та значення діагностики фінансової стійкості підприємства. Організатори конференції. 2020. С. 233.

23. Нікольчук Ю. М., Лопатовська О. О. Організаційно-економічний механізм управління фінансовою стійкістю комерційного банку. Вісник Хмельницького національного університету. Економічні науки. 2020. № 1. С. 217–221. URL: https://journals.khnu.km.ua/vestnik/wp-content/uploads/2021/01/40.pdf

24. Гончар Л., Беляк А. Удосконалення механізму формування фінансової стійкості підприємств сфери гостинності. Економіка та суспільство. 2021. № 25. URL: https://economyandsociety.in.ua/index.php/journal/article/view/257/245

25. Бойко В. М. Управління фінансовою стійкістю банківської системи в контексті волатильності фінансового ринку. Архів кваліфікаційних робіт (2019-2020÷2022-2023 н. р.). 2020. URL: https://jarch.donnu.edu.ua/article/view/11720

26. Мельничук І., Ляшук О. Механізм управління фінансовою стійкістю страхової компанії: теоретичний аспект. Економіка та суспільство. 2022. № 44. URL: https://economyandsociety.in.ua/index.php/journal/article/view/1817/1753

27. Кисіль А. Я. Управління фінансовою стійкістю підприємства : кваліфікаційна робота магістра. Суми : Сумський державний університет, 2021. URL: https://essuir.sumdu.edu.ua/handle/123456789/87148

28. Мельник С. Управління фінансовою безпекою підприємств: теорія, методологія, практика. 2020. URL: https://library.megu.edu.ua:9443/jspui/handle/123456789/4407

29. Труфанов А. С. Формування та функціонування системи управління фінансовою стійкістю підприємства. 2022. URL: https://repo.btu.kharkiv.ua/server/api/core/bitstreams/81fa0b51-2090-4f94-b79f-2afbe1eda024/content

30. Станько В. Ю., Орлова О. М., Христенко О. А. Інтегроване імітаційне моделювання управління фінансовою стійкістю. Актуальні питання економічних наук. 2025. № 13. URL: https://a-economics.com.ua/index.php/home/article/view/675/674

31. Сітак І., Івахненко А. Особливості управління економічною стійкістю в системі менеджменту підприємства. Вісник Національного технічного університету «Харківський політехнічний інститут» (економічні науки). 2022. № 3. С. 21–28. URL: http://es.khpi.edu.ua/article/view/271682/267352

32. Білько С. С. Управління фінансовою стійкістю підприємства в аспекті зміцнення його фінансово-економічної безпеки. 2025. URL: https://reposit.nupp.edu.ua/handle/PoltNTU/18170

33. Юдіна С. В., Галаганов В. О., Стребіж М. О. Методичний підхід до управління фінансовою стійкістю підприємства. 2023. URL: http://srd.pgasa.dp.ua:8080/xmlui/handle/123456789/11453

34. Сак Т. В., Шепелюк Н. П. Діагностика фінансової стійкості підприємства: методологія та практика застосування. Економічний журнал Одеського політехнічного університету. 2023. № 4 (26). URL: https://evnuir.vnu.edu.ua/handle/123456789/25264

35. Домбровська С. О., Горбаченко М. Д. Фінансова стійкість підприємства: оцінка та шляхи підвищення. Науковий вісник Одеського національного економічного університету. 2021. № 3–4. С. 28–34. URL: http://n-visnik.oneu.edu.ua/collections/2021/280-281/pdf/HB%203-4(280-281)%202021.pdf#page=28

36. Копилюк О. І., Тимчишин Ю. В., Музичка О. М. Фінансова стійкість у системі забезпечення економічної безпеки підприємства. Бізнес Інформ. 2021. № 3. С. 81–87.

37. Кириченко С., Забіяка В. Управління фінансовою політикою підприємства з метою підвищення стабільності діяльності. Економіка та суспільство. 2023. № 56. URL: https://economyandsociety.in.ua/index.php/journal/article/view/3091/3014

38. Панченко А. Р. Діагностика стабільності корпорацій: проблеми та перспективи розвитку. ПрАТ «Запоріжвогнетрив» : кваліфікаційна робота бакалавра. Запоріжжя, 2021. URL: https://dspace.znu.edu.ua/jspui/handle/12345/5517

39. Крук А. С. Кадрова політика в системі менеджменту бізнес-процесів ПрАТ «Запоріжвогнетрив» : кваліфікаційна робота бакалавра. Запоріжжя, 2025. URL: https://dspace.znu.edu.ua/xmlui/bitstream/handle/12345/26064/Крук_2025.pdf?sequence=1&isAllowed=y

40. Стародубцев В. М. Удосконалення управління доходами та витратами підприємства в умовах кризи (на прикладі ПрАТ «Запоріжвогнетрив») : кваліфікаційна робота бакалавра. Запоріжжя, 2024. URL: https://dspace.znu.edu.ua/jspui/handle/12345/19440

41. Колобердянко І. В. Формування стратегії забезпечення фінансової безпеки ПрАТ «Запоріжвогнетрив» : кваліфікаційна робота бакалавра. Запоріжжя, 2020. URL: https://dspace.znu.edu.ua/jspui/handle/12345/4605

42. Жарая Н. В. Аналіз та шляхи підвищення ефективності використання оборотних активів підприємства : кваліфікаційна робота бакалавра. 2024. URL: http://77.93.36.128:85/bitstream/handle/123456789/443/Жарая%20Н.В.%20ФБС-219%20диплом.pdf?sequence=1&isAllowed=y

43. Жук Н. Аналіз фінансового стану як домінантний індикатор фінансової безпеки підприємств : кваліфікаційна робота магістра. 2022. URL: https://dspace.wunu.edu.ua/handle/316497/48839

44. Гріщенко І., Гринчук Т. Основні аспекти фінансового планування в системі фінансової безпеки підприємства. Економіка та суспільство. 2020. № 22. URL: https://economyandsociety.in.ua/index.php/journal/article/view/61/56

45. Нагорний П. Д., Базюк Д. С. Оцінка фінансового стану як передумова ефективного управління підприємством. Трансформаційна економіка. 2023. № 1 (01). С. 44–49. URL: https://www.transformations.in.ua/index.php/journal/article/view/8/8

46. Ковальова О., Іоргачова М. Фінансовий результат як індикатор інвестиційної привабливості підприємства. Економіка та суспільство. 2022. № 46.

47. Дубинська О. С. Визначення рівня фінансово-економічної безпеки на підставі аналізу фінансової звітності підприємства. Таврійський науковий вісник. Серія: Економіка. 2021. № 5. С. 112–122. URL: http://www.tnv-econom.ksauniv.ks.ua/index.php/journal/article/view/138/135

48. Пилявський О. О. Підвищення платоспроможності підприємства ПрАТ «Запоріжкокс» як умова забезпечення його фінансової безпеки : кваліфікаційна робота бакалавра. Запоріжжя, 2024. URL: https://dspace.znu.edu.ua/jspui/handle/12345/24706

49. Приходько О. О. Формування ефективної системи фінансової безпеки підприємства ПрАТ «Запоріжвогнетрив» на засадах контролінгу : кваліфікаційна робота магістра. Запоріжжя, 2022. URL: https://dspace.znu.edu.ua/jspui/handle/12345/10530

50. Дяконенко К. О. Прогнозування кризових явищ у діяльності підприємства та оцінювання їх можливих наслідків (на матеріалах ТОВ «УСБК-1») : кваліфікаційна робота магістра. 2024. URL: https://reposit.nupp.edu.ua/handle/PoltNTU/15056

51. Кулян В. В. Корпоративна культура в системі менеджменту виробничого підприємства : кваліфікаційна робота бакалавра. Запоріжжя, 2025. URL: https://dspace.znu.edu.ua/jspui/handle/12345/25934

52. Мазнєва Є. С. Аналіз доходів та рентабельності підприємства : кваліфікаційна робота бакалавра. 2023. URL: http://library.econom.zp.ua:85/bitstream/handle/123456789/153/МазнєваЄ._ФБС-129.pdf?sequence=1&isAllowed=y

53. Лисенко Д. В. Удосконалення підходів до оцінки фінансового стану підприємства як засобу залучення інвестиційних ресурсів : дис. Суми : Сумський державний університет, 2021. URL: https://essuir.sumdu.edu.ua/server/api/core/bitstreams/891a45d5-4950-41a4-84b9-7197898ae7dd/content

54. Євтух В. В. Шляхи покращення фінансового стану підприємства, на прикладі ПОП «Тернопільське» : дис. 2023. URL: http://elartu.tntu.edu.ua/handle/lib/41865

55. Рондова М. А. Комплексна оцінка фінансового стану підприємства та покращення її показників. 2021. URL: https://dspace.dsau.dp.ua/handle/123456789/5730

56. Слухай О. О. Діагностика фінансового стану підприємства та шляхи його покращення. 2020. URL: http://dspace.puet.edu.ua/bitstream/123456789/7645/1/Slyhai_Oleksandra_Oleksandrivna_FRm-61.pdf

57. Павлюк Т. В. Оцінка та шляхи покращення фінансового стану підприємства. 2021.

58. Баштовенко З. Д. Оцінка фінансового стану підприємства та розробка заходів щодо його покращення в умовах воєнного часу. URL: http://biblio.umsf.dp.ua/xmlui/handle/123456789/6979

59. Євламп'єва А. Ю. Вдосконалення фінансової політики ПАТ «Дніпропетровський стрілочний завод» в кризових умовах. 2021. URL: https://dspace.znu.edu.ua/xmlui/bitstream/handle/12345/5363/%d0%94%d0%b8%d0%bf%d0%bb%d0%be%d0%bc%20%d0%95%d0%b2%d0%bb%d0%b0%d0%bc%d0%bf%d1%8c%d0%b5%d0%b2%d0%b0%20%d0%bf%d0%b4%d1%84.pdf?sequence=1&isAllowed=y

60. Орищак Н. Б. Аудит і економічна оцінка впливу ефективності використання основних засобів на фінансовий стан підприємства : дис. 2020. URL: https://dspace.wunu.edu.ua/bitstream/316497/41129/1/%D0%9E%D1%80%D0%B8%D1%89%D0%B0%D0%BA.pdf

61. Бабак А. С. Комплексна оцінка фінансового стану державного підприємства. 2025. URL: https://essuir.sumdu.edu.ua/server/api/core/bitstreams/cd149353-8039-42b4-98c5-57ed06134910/content

62. Єрмоленко К. О. Фінансовий стан підприємства та його оцінка. 2020. URL: https://essuir.sumdu.edu.ua/server/api/core/bitstreams/2e1281b3-6360-4699-8e78-1a0fceefa3b5/content

63. Шкрьобка К. Є. Стратегічні вектори антикризового управління підприємством АТ «Мотор Січ». 2024. URL: https://dspace.znu.edu.ua/xmlui/bitstream/handle/12345/24467/%d0%9a%d0%b2%d0%b0%d0%bb%d1%96%d1%84%d1%96%d0%ba%d0%b0%d1%86%d1%96%d0%b9%d0%bd%d0%b0_%d1%80%d0%be%d0%b1%d0%be%d1%82%d0%b0_%d0%a8%d0%ba%d1%80%d1%8c%d0%be%d0%b1%d0%ba%d0%b0.PDF?sequence=1&isAllowed=y

64. Лозиченко І. М. Управління життєздатністю ПП «Оліяр» шляхом формування антикризових заходів. 2024. URL: https://dspace.znu.edu.ua/xmlui/bitstream/handle/12345/18954/%d0%9c%d0%a0_%d0%9b%d0%be%d0%b7%d0%b8%d1%87%d0%b5%d0%bd%d0%ba%d0%be.pdf?sequence=1&isAllowed=y

65. Майор Н. В. Удосконалення стратегії антикризового управління в агробізнесі. 2024. URL: https://dspace.dsau.dp.ua/handle/123456789/10320

66. Кузнецов В. В. Формування антикризової стратегії підприємства. 2022. URL: https://dspace.nuft.edu.ua/server/api/core/bitstreams/8843c783-7520-4ebd-96fb-0d10a4abdf73/content

67. Коваленко А. І. Антикризове управління підприємством. 2023. URL: https://krs.chmnu.edu.ua/jspui/handle/123456789/3075

68. Степанова Д. О. Аналіз стану антикризового управління на підприємстві та напрямки його удосконалення. 2024. URL: http://library.econom.zp.ua:85/bitstream/handle/123456789/404/%d0%a1%d1%82%d0%b5%d0%bf%d0%b0%d0%bd%d0%be%d0%b2%d0%b0_%d0%94%d0%9e_%d0%9c%d0%9e_219_%d0%b4%d0%b8%d0%bf%d0%bb%d0%be%d0%bc.pdf?sequence=1&isAllowed=y

69. Шмаровоз О. В. Обґрунтування антикризової стратегії на підприємстві : дис. Луцьк : Волинський національний університет імені Лесі Українки, 2024. URL: https://evnuir.vnu.edu.ua/handle/123456789/26501

70. Івченко Є. А., Мартинова Л. В., Мартинов А. А. Передумови формування системи антикризового управління на промислових підприємствах. 2021. URL: https://elar.navs.edu.ua/server/api/core/bitstreams/bb88a90c-f115-42e3-b474-a402c65898df/content

71. Макарчук Д. І. Удосконалення системи антикризового управління на підприємстві. 2024. URL: https://dspace.dsau.dp.ua/handle/123456789/10332

72. Коковіхіна О. О. Управління фінансовою санацією підприємств. 2023. URL: http://lib.kart.edu.ua/handle/123456789/15574

73. Назарова Т., Гаврик А. Фінансова стійкість підприємства в сучасних умовах. Загальнодержавний науково-виробничий та інформаційний журнал «Енергозбереження. Енергетика. Енергоаудит». 2021. № 5–6 (159–160). С. 44–51. URL: http://eee.khpi.edu.ua/article/view/249586

74. Чумаченко О., Нескородько О. Вдосконалення системи управління ризиками як спосіб підвищення фінансової стійкості підприємств. Вчені записки Університету «КРОК». 2025. № 1 (77). С. 89–95. URL: https://snku.krok.edu.ua/index.php/vcheni-zapiski-universitetu-krok/article/view/926/913

75. Шушкова Ю. В., Парфенюк Є. І. Стратегічні орієнтири та засоби зміцнення фінансової стійкості підприємств в умовах нестабільності. Академічні візії. 2023. № 24. URL: https://academy-vision.org/index.php/av/article/view/623/572

76. Ганін В., Алєкпєров Р. Оцінка системи управління фінансовою стійкістю підприємства в сучасних умовах господарювання. Молодий вчений. 2020. № 11 (87). С. 149–152. URL: https://molodyivchenyi.ua/index.php/journal/article/view/117/111

77. Білецька Д. та ін. Шляхи зміцнення фінансової стійкості підприємства. 2024. URL:

https://dspace.nuft.edu.ua/server/api/core/bitstreams/8b64c617-ac1b-46ec-b623-8bf29868cfeb/content

78. Сітак І., Івахненко А. Управління фінансовою стійкістю в системі формування фінансової стратегії підприємства. Вісник Національного технічного університету «Харківський політехнічний інститут» (економічні науки). 2021. № 3. С. 7–15. URL: http://es.khpi.edu.ua/article/view/245982/243450

79. White G. I., Sondhi A. C., Fried D. The Analysis and Use of Financial Statements. John Wiley & Sons, 2020. 648 p.

80. Vasechko L. Стратегічні напрями забезпечення фінансової стійкості підпримства. Європейський науковий журнал економічних та фінансових інновацій. 2021. Т. 1, № 7. С. 26–40. URL: https://www.journal.eae.com.ua/index.php/journal/article/view/123/110

81. Gibson C. H. Financial Reporting and Analysis. Cengage Learning, 2021. 672 p.

82. Wahlen J., Baginski S., Bradshaw M. Financial Reporting, Financial Statement Analysis and Valuation. Cengage Learning, 2020. 912 p.

ДОДАТОК А

Фінансова звітність за 2021 рік ПрАТ «Запоріжвогнетрив»

Підприємство	
Код ЄДРПОУ	
Дата та час подачі звіту	30.12.2022 08:26
Керівник	Гоман Сергій Володимирович
Головний бухгалтер	Кулакова Інна Володимирівна
Вид економічної діяльності	23.20 Виробництво вогнетривких виробів
Телефон	0676197514
КАТОТТГ	UA23060070010385728
Середня кількість працівників	2259

Баланс (Форма № 1) станом на 31.12.2021 року

Актив	Код	На початок року, тис.грн	На кінець року, тис.грн
I. Необоротні активи			
Нематеріальні активи	1000	7271	5816
Первісна вартість	1001	15048	17502
Накопичена амортизація	1002	7777	11686
Незавершені капітальні інвестиції	1005	130201	204758
Основні засоби	1010	318410	347017
Первісна вартість	1011	691430	788818
Знос	1012	373020	441801
Інвестиційна нерухомість	1015	0	848
Первісна вартість інвестиційної нерухомості	1016	0	1387
Знос інвестиційної нерухомості	1017	0	539
Довгострокові біологічні активи	1020	0	-
Первісна вартість довгострокових біологічних активів	1021	0	-
Накопичена амортизація довгострокових біологічних активів	1022	0	-
Довгострокові фінансові інвестиції:			
Які обліковуються за методом участі в капіталі інших підприємств	1030	0	-

Інші фінансові інвестиції	1035	1	1
Довгострокова дебіторська заборгованість	1040	15	-
Відстрочені податкові активи	1045	86642	93283
Гудвіл	1050	0	-
Відстрочені аквізиційні витрати	1060	0	-
Залишок коштів у централізованих страхових резервних фондах	1065	0	-
Інші необоротні активи	1090	0	-
Усього за розділом I «Необоротні активи»	1095	542540	651723
II. Оборотні активи			
Запаси	1100	704131	651836
Виробничі запаси	1101	311351	286679
Незавершене виробництво	1102	326102	327252
Готова продукція	1103	66380	37607
Товари	1104	298	298
Поточні біологічні активи	1110	0	-
Депозити перестрахування	1115	0	-
Векселі одержані	1120	0	-
Дебіторська заборгованість за продукцію, товари, роботи, послуги	1125	428636	840884
Дебіторська заборгованість за розрахунками:			
За виданими авансами	1130	6508	25757
З бюджетом	1135	23545	38786
У тому числі з податку на прибуток	1136	5871	5873
Дебіторська заборгованість за розрахунками з нарахованих доходів	1140	0	-
Дебіторська заборгованість за розрахунками із внутрішніх розрахунків	1145	0	-
Інша поточна дебіторська заборгованість	1155	17908	12833
Поточні фінансові інвестиції	1160	0	-
Гроші та їх еквіваленти	1165	3665	3762
Готівка	1166	0	-
Рахунки в банках	1167	3665	3762
Витрати майбутніх періодів	1170	0	-
Частка перестраховика у страхових резервах	1180	0	-

у тому числі:			
Резервах довгострокових зобов'язань	1181	0	-
Резервах збитків або резервах належних виплат	1182	0	-
Резервах незароблених премій	1183	0	-
Інших страхових резервах	1184	0	-
Інші оборотні активи	1190	0	-
Усього за розділом II "Оборотні активи"	1195	1184393	1573858
III. Необоротні активи, утримувані для продажу, та групи вибуття	1200	0	-
Баланс (Усього активів)	1300	1726933	2225581

Пасив	Код	На початок року, тис.грн	На кінець року, тис.грн
I. Власний капітал			
Зареєстрований (пайовий) капітал	1400	75925	75925
Внески до незареєстрованого статутного капіталу	1401	0	-
Капітал у дооцінках	1405	0	-
Додатковий капітал	1410	83	83
Емісійний дохід	1411	83	83
Накопичені курсові різниці	1412	0	-
Резервний капітал	1415	0	-
Нерозподілений прибуток (непокритий збиток)	1420	50314	9138
Неоплачений капітал	1425	0	-
Вилучений капітал	1430	0	-
Інші резерви	1435	0	-
Усього за розділом I «Власний капітал»	1495	126322	85146
II. Довгострокові зобов'язання і забезпечення			
Відстрочені податкові зобов'язання	1500	0	-
Пенсійні зобов'язання	1505	298004	280113
Довгострокові кредити банків	1510	0	-
Інші довгострокові зобов'язання	1515	0	1412
Довгострокові забезпечення	1520	0	-
Довгострокові забезпечення витрат персоналу	1521	0	-
Цільове фінансування	1525	0	-

Благодійна допомога	1526	0	-
Страхові резерви	1530	0	-
у тому числі:			
Резерв довгострокових зобов'язань	1531	0	-
Резерв збитків або резерв належних виплат	1532	0	-
Резерв незароблених премій	1533	0	-
Інші страхові резерви	1534	0	-
Інвестиційні контракти	1535	0	-
Призовий фонд	1540	0	-
Резерв на виплату джек-поту	1545	0	-
Усього за розділом II «Довгострокові зобов'язання і забезпечення»	1595	298004	281525
III. Поточні зобов'язання і забезпечення			
Короткострокові кредити банків	1600	0	-
Векселі видані	1605	0	-
Поточна кредиторська заборгованість за:			
Довгостроковими зобов'язаннями	1610	0	375
Товари, роботи, послуги	1615	1227831	1780838
Розрахунками з бюджетом	1620	5647	4952
У тому числі з податку на прибуток	1621	0	-
Розрахунками зі страхування	1625	5763	6053
Розрахунками з оплати праці	1630	17539	20071
Поточна кредиторська заборгованість за одержаними авансами	1635	5609	4670
Поточна кредиторська заборгованість за розрахунками з учасниками	1640	0	-
Поточна кредиторська заборгованість із внутрішніх розрахунків	1645	0	-
Поточна кредиторська заборгованість за страховою діяльністю	1650	0	-
Поточні забезпечення	1660	38430	39533
Доходи майбутніх періодів	1665	0	-
Відстрочені комісійні доходи від перестраховиків	1670	0	-
Інші поточні зобов'язання	1690	1788	2418
Усього за розділом III «Поточні зобов'язання і забезпечення»	1695	1302607	1858910
IV. Зобов'язання, пов'язані з необоротними активами, утримуваними для продажу, та групами вибуття	1700	0	-

V. Чиста вартість активів недержавного пенсійного фонду	1800	0	-
Баланс (Усього пасивів)	1900	1726933	2225581

ДОДАТОК Б

Звіт про фінансові результати (Форма № 2) за 2021 рік ПрАТ «Запоріжвогнетрив»

Фінансові результати

Стаття	Код	За поточний рік, тис.грн	За попередній рік, тис.грн
Чистий дохід від реалізації продукції (товарів, робіт, послуг)	2000	3107982	2563204
Чисті зароблені страхові премії	2010	-	0
Премії підписані, валова сума	2011	-	0
Премії, передані у перестрахування	2012	-	0
Зміна резерву незароблених премій, валова сума	2013	-	0
Зміна частки перестраховиків у резерві незароблених	2014	-	0
Собівартість реалізованої продукції (товарів, робіт, послуг)	2050	3019156	2460488
Чисті понесені збитки за страховими виплатами	2070	-	0
Валовий:			
Прибуток	2090	88826	102716
Збиток	2095	-	-
Дохід (витрати) від зміни у резервах довгострокових зобов'язань	2105	-	0
Дохід (витрати) від зміни інших страхових резервів	2110	-	0
Зміна інших страхових резервів, валова сума	2111	-	0
Зміна частки перестраховиків в інших страхових резервах	2112	-	0
Інші операційні доходи	2120	73903	77439
у тому числі:			
Дохід від зміни вартості активів, які оцінюються за справедливою вартістю	2121	-	0
Дохід від первісного визнання біологічних активів і сільськогосподарської продукції	2122	-	0
Дохід від використання коштів, вивільнених від оподаткування	2123	-	0
Адміністративні витрати	2130	152439	146138
Витрати на збут	2150	37764	33303
Інші операційні витрати	2180	211977	128935
у тому числі:			
Витрати від зміни вартості активів, які оцінюються за справедливою вартістю	2181	-	0
Витрати від первісного визнання біологічних активів і сільськогосподарської продукції	2182	-	0

Фінансовий результат від операційної діяльності:			
Прибуток	2190	-	-
Збиток	2195	239451	128221
Дохід від участі в капіталі	2200	-	0
Інші фінансові доходи	2220	270	309
Інші доходи	2240	157961	3366
у тому числі:			
Дохід від благодійної допомоги	2241	-	0
Фінансові витрати	2250	29324	22503
Втрати від участі в капіталі	2255	-	0
Інші витрати	2270	8938	4277
Прибуток (збиток) від впливу інфляції на монетарні статті	2275	-	0
Фінансовий результат до оподаткування:			
Прибуток	2290	-	-
Збиток	2295	119482	151326
Витрати (дохід) з податку на прибуток	2300	19541	27071
Прибуток (збиток) від припиненої діяльності після оподаткування	2305	-	0
Чистий фінансовий результат:			
Прибуток	2350	-	-
Збиток	2355	99941	124255

Сукупний дохід

Стаття	Код	За поточний рік, тис.грн	За попередній рік, тис.грн
Дооцінка (уцінка) необоротних активів	2400	-	0
Дооцінка (уцінка) фінансових інструментів	2405	-	0
Накопичені курсові різниці	2410	-	0
Частка іншого сукупного доходу асоційованих та спільних підприємств	2415	-	0
Інший сукупний дохід	2445	71665	-44966
Інший сукупний дохід до оподаткування	2450	71665	-44966
Податок на прибуток, пов'язаний з іншим сукупним доходом	2455	12900	-8094
Інший сукупний дохід після оподаткування	2460	58765	-36872
Сукупний дохід	2465	-41176	-161127

Елементи операційних витрат

Стаття	Код	За поточний рік, тис.грн	За попередній рік, тис.грн
Матеріальні затрати	2500	1663609	1359068
Витрати на оплату праці	2505	648893	577531
Відрахування на соціальні заходи	2510	131321	123510
Амортизація	2515	82862	75921
Інші операційні витрати	2520	739454	533286
Разом	2550	3266139	2669316

Розрахунок показників прибутковості акцій

Стаття	Код	За поточний рік, тис.грн	За попередній рік, тис.грн
Середньорічна кількість простих акцій	2600	5840400	5840400
Скоригована середньорічна кількість простих акцій	2605	5840400	5840400
Чистий прибуток (збиток) на одну просту акцію	2610	-17	-21
Скоригований чистий прибуток (збиток) на одну просту акцію	2615	-17	-21
Дивіденди на одну просту акцію	2650	-	0

ДОДАТОК В

Звіт про рух грошових коштів (Форма № 3) за 2021 рік ПрАТ «Запоріжвогнетрив»

Стаття	Код	За поточний рік, тис.грн	За попередній рік, тис.грн
І. Рух коштів у результаті операційної діяльності			
Надходження від:			
Реалізації продукції (товарів, робіт, послуг)	3000	3046208	3230637
Повернення податків і зборів	3005	-	0
У тому числі податку на додану вартість	3006	-	0
Цільового фінансування	3010	14274	12843
Надходження від отримання субсидій, дотацій	3011	-	39
Надходження авансів від покупців і замовників	3015	81728	52692
Надходження від повернення авансів	3020	-	8708
Надходження від відсотків за залишками коштів на поточних рахунках	3025	-	309
Надходження від боржників неустойки (штрафів, пені)	3035	237	102
Надходження від операційної оренди	3040	171	164
Надходження від отримання роялті, авторських винагород	3045	-	0
Надходження від страхових премій	3050	-	0
Надходження фінансових установ від повернення позик	3055	-	0
Інші надходження	3095	162850	13437
Витрачання на оплату:			
Товарів (робіт, послуг)	3100	-1878578	-2091502
Праці	3105	-478586	-457610
Відрахувань на соціальні заходи	3110	-130721	-123216
Зобов'язань з податків і зборів	3115	-134108	-195233
Витрачання на оплату зобов'язань з податку на прибуток	3116	-1	0
Витрачання на оплату зобов'язань з податку на додану вартість	3117	-	-60450
Витрачання на оплату зобов'язань з інших податків і зборів	3118	-134107	-134782
Витрачання на оплату авансів	3135	-	-338289
Витрачання на оплату повернення авансів	3140	-424	-53
Витрачання на оплату цільових внесків	3145	-	-10

Витрачання на оплату зобов'язань за страховими контрактами	3150	-	0
Витрачання фінансових установ на надання позик	3155	-	0
Інші витрачання	3190	-44581	-23646
Чистий рух коштів від операційної діяльності	3195	638470	89333
II. Рух коштів у результаті інвестиційної діяльності			
Надходження від реалізації:			
Фінансових інвестицій	3200	-	0
Необоротних активів	3205	-	0
Відсотків	3215	-	0
Дивідендів	3220	-	0
Надходження від деривативів	3225	-	0
Надходження від погашення позик	3230	-	0
Надходження від вибуття дочірнього підприємства та іншої господарської одиниці	3235	-	0
Інші надходження	3250	2524	0
Витрачання на придбання:			
Фінансових інвестицій	3255	-	0
Необоротних активів	3260	-154713	-89090
Виплати за деривативами	3270	-	0
Витрачання на надання позик	3275	-	0
Витрачання на придбання дочірнього підприємства та іншої господарської одиниці	3280	-	0
Інші платежі	3290	-486174	0
Чистий рух коштів від інвестиційної діяльності	3295	-638363	-89090
III. Рух коштів у результаті фінансової діяльності			
Надходження від:			
Власного капіталу	3300	-	0
Отримання позик	3305	-	0
Надходження від продажу частки в дочірньому підприємстві	3310	-	0
Інші надходження	3340	-	0
Витрачання на:			
Викуп власних акцій	3345	-	0
Погашення позик	3350	-	0
Сплату дивідендів	3355	-	0

Витрачання на сплату відсотків	3360	-	0
Витрачання на сплату заборгованості з фінансової оренди	3365	-	0
Витрачання на придбання частки в дочірньому підприємстві	3370	-	0
Витрачання на виплати неконтрольованим часткам у дочірніх підприємствах	3375	-	0
Інші платежі	3390	-	0
Чистий рух коштів від фінансової діяльності	3395	0	0
Чистий рух грошових коштів за звітний період	3400	107	243
Залишок коштів на початок року	3405	3665	2023
Вплив зміни валютних курсів на залишок коштів	3410	-10	1399
Залишок коштів на кінець року	3415	3762	3665

ДОДАТОК Г
Фінансова звітність за 2022 рік ПрАТ «Запоріжвогнетрив»

Підприємство	
Код ЄДРПОУ	
Дата та час подачі звіту	22.03.2023 13:18
Керівник	Гоман Сергій Володимирович
Головний бухгалтер	Кулакова Інна Володимирівна
Вид економічної діяльності	23.20
Телефон	0676197514
КАТОТТГ	UA23060070010385728
Середня кількість працівників	1918

Баланс (Форма № 1) станом на 31.12.2022 року

Актив	Код	На початок року, тис.грн	На кінець року, тис.грн
I. Необоротні активи			
Нематеріальні активи	1000	5816	3016
Первісна вартість	1001	17502	17636
Накопичена амортизація	1002	11686	14620
Незавершені капітальні інвестиції	1005	204758	150660
Основні засоби	1010	347017	442775
Первісна вартість	1011	788818	951404
Знос	1012	441801	508629
Інвестиційна нерухомість	1015	848	861
Первісна вартість інвестиційної нерухомості	1016	1387	1408
Знос інвестиційної нерухомості	1017	539	547
Довгострокові біологічні активи	1020	0	-
Первісна вартість довгострокових біологічних активів	1021	0	-
Накопичена амортизація довгострокових біологічних активів	1022	0	-
Довгострокові фінансові інвестиції:			
Які обліковуються за методом участі в капіталі інших підприємств	1030	0	-
Інші фінансові інвестиції	1035	1	1

Довгострокова дебіторська заборгованість	1040	0	-
Відстрочені податкові активи	1045	93283	81360
Гудвіл	1050	0	-
Відстрочені аквізиційні витрати	1060	0	-
Залишок коштів у централізованих страхових резервних фондах	1065	0	-
Інші необоротні активи	1090	0	-
Усього за розділом I "Необоротні активи"	1095	651723	678673
II. Оборотні активи			
Запаси	1100	651836	715092
Виробничі запаси	1101	286679	278551
Незавершене виробництво	1102	327252	322944
Готова продукція	1103	37607	113299
Товари	1104	298	298
Поточні біологічні активи	1110	0	-
Депозити перестрахування	1115	0	-
Векселі одержані	1120	0	-
Дебіторська заборгованість за продукцію, товари, роботи, послуги	1125	840884	292158
Дебіторська заборгованість за розрахунками:			
За виданими авансами	1130	25757	156087
З бюджетом	1135	38786	37027
У тому числі з податку на прибуток	1136	5871	5871
Дебіторська заборгованість за розрахунками з нарахованих доходів	1140	0	-
Дебіторська заборгованість за розрахунками із внутрішніх розрахунків	1145	0	-
Інша поточна дебіторська заборгованість	1155	12833	11536
Поточні фінансові інвестиції	1160	0	-
Гроші та їх еквіваленти	1165	3762	3285
Готівка	1166	0	-
Рахунки в банках	1167	3762	3285
Витрати майбутніх періодів	1170	0	-
Частка перестраховика у страхових резервах	1180	0	-
у тому числі:			

Резервах довгострокових зобов'язань	1181	0	-
Резервах збитків або резервах належних виплат	1182	0	-
Резервах незароблених премій	1183	0	-
Інших страхових резервах	1184	0	-
Інші оборотні активи	1190	0	-
Усього за розділом II «Оборотні активи»	1195	1573858	1215185
III. Необоротні активи, утримувані для продажу, та групи вибуття	1200	0	-
Баланс (Усього активів)	1300	2225581	1893858

Пасив	Код	На початок року, тис.грн	На кінець року, тис.грн
I. Власний капітал			
Зареєстрований (пайовий) капітал	1400	75925	75925
Внески до незареєстрованого статутного капіталу	1401	0	-
Капітал у дооцінках	1405	0	-
Додатковий капітал	1410	83	83
Емісійний дохід	1411	83	83
Накопичені курсові різниці	1412	0	-
Резервний капітал	1415	0	-
Нерозподілений прибуток (непокритий збиток)	1420	9138	56468
Неоплачений капітал	1425	0	-
Вилучений капітал	1430	0	-
Інші резерви	1435	0	-
Усього за розділом I «Власний капітал»	1495	85146	132476
II. Довгострокові зобов'язання і забезпечення			
Відстрочені податкові зобов'язання	1500	0	-
Пенсійні зобов'язання	1505	280113	148603
Довгострокові кредити банків	1510	0	-
Інші довгострокові зобов'язання	1515	1412	723
Довгострокові забезпечення	1520	0	-
Довгострокові забезпечення витрат персоналу	1521	0	-
Цільове фінансування	1525	0	-

Благодійна допомога	1526	0	-
Страхові резерви	1530	0	-
у тому числі:			
Резерв довгострокових зобов'язань	1531	0	-
Резерв збитків або резерв належних виплат	1532	0	-
Резерв незароблених премій	1533	0	-
Інші страхові резерви	1534	0	-
Інвестиційні контракти	1535	0	-
Призовий фонд	1540	0	-
Резерв на виплату джек-поту	1545	0	-
Усього за розділом II «Довгострокові зобов'язання і забезпечення»	1595	281525	149326
III. Поточні зобов'язання і забезпечення			
Короткострокові кредити банків	1600	0	-
Векселі видані	1605	0	-
Поточна кредиторська заборгованість за:			
Довгостроковими зобов'язаннями	1610	375	241
Товари, роботи, послуги	1615	1780838	696112
Розрахунками з бюджетом	1620	4952	3782
У тому числі з податку на прибуток	1621	0	-
Розрахунками зі страхування	1625	6053	12169
Розрахунками з оплати праці	1630	20071	9961
Поточна кредиторська заборгованість за одержаними авансами	1635	4670	7107
Поточна кредиторська заборгованість за розрахунками з учасниками	1640	0	-
Поточна кредиторська заборгованість із внутрішніх розрахунків	1645	0	-
Поточна кредиторська заборгованість за страховою діяльністю	1650	0	-
Поточні забезпечення	1660	39533	38532
Доходи майбутніх періодів	1665	0	-
Відстрочені комісійні доходи від перестраховиків	1670	0	-
Інші поточні зобов'язання	1690	2418	844152
Усього за розділом III «Поточні зобов'язання і забезпечення»	1695	1858910	1612056
IV. Зобов'язання, пов'язані з необоротними активами, утримуваними для продажу, та групами вибуття	1700	0	-

V. Чиста вартість активів недержавного пенсійного фонду	1800	0	-
Баланс (Усього пасивів)	1900	2225581	1893858

ДОДАТОК Д

Звіт про фінансові результати (Форма № 2) за 2022 рік ПрАТ «Запоріжвогнетрив»

Фінансові результати

Стаття	Код	За поточний рік, тис.грн	За попередній рік, тис.грн
Чистий дохід від реалізації продукції (товарів, робіт, послуг)	2000	1974711	3107982
Чисті зароблені страхові премії	2010	-	0
Премії підписані, валова сума	2011	-	0
Премії, передані у перестрахування	2012	-	0
Зміна резерву незароблених премій, валова сума	2013	-	0
Зміна частки перестраховиків у резерві незароблених	2014	-	0
Собівартість реалізованої продукції (товарів, робіт, послуг)	2050	1857838	3019156
Чисті понесені збитки за страховими виплатами	2070	-	0
Валовий:			
Прибуток	2090	116873	88826
Збиток	2095	-	-
Дохід (витрати) від зміни у резервах довгострокових зобов'язань	2105	-	0
Дохід (витрати) від зміни інших страхових резервів	2110	-	0
Зміна інших страхових резервів, валова сума	2111	-	0
Зміна частки перестраховиків в інших страхових резервах	2112	-	0
Інші операційні доходи	2120	117852	73903
у тому числі:			
Дохід від зміни вартості активів, які оцінюються за справедливою вартістю	2121	-	0
Дохід від первісного визнання біологічних активів і сільськогосподарської продукції	2122	-	0
Дохід від використання коштів, вивільнених від оподаткування	2123	-	0
Адміністративні витрати	2130	138029	152439
Витрати на збут	2150	35632	37764
Інші операційні витрати	2180	151708	211977
у тому числі:			
Витрати від зміни вартості активів, які оцінюються за справедливою вартістю	2181	-	0
Витрати від первісного визнання біологічних активів і сільськогосподарської продукції	2182	-	0

Фінансовий результат від операційної діяльності:			
Прибуток	2190	-	-
Збиток	2195	90644	239451
Дохід від участі в капіталі	2200	-	0
Інші фінансові доходи	2220	743	270
Інші доходи	2240	5067	157961
у тому числі:			
Дохід від благодійної допомоги	2241	-	0
Фінансові витрати	2250	32541	29324
Втрати від участі в капіталі	2255	-	0
Інші витрати	2270	3849	8938
Прибуток (збиток) від впливу інфляції на монетарні статті	2275	-	0
Фінансовий результат до оподаткування:			
Прибуток	2290	-	-
Збиток	2295	121224	119482
Витрати (дохід) з податку на прибуток	2300	20562	19541
Прибуток (збиток) від припиненої діяльності після оподаткування	2305	-	0
Чистий фінансовий результат:			
Прибуток	2350	-	-
Збиток	2355	100662	99941

Сукупний дохід

Стаття	Код	За поточний рік, тис.грн	За попередній рік, тис.грн
Дооцінка (уцінка) необоротних активів	2400	-	0
Дооцінка (уцінка) фінансових інструментів	2405	-	0
Накопичені курсові різниці	2410	-	0
Частка іншого сукупного доходу асоційованих та спільних підприємств	2415	-	0
Інший сукупний дохід	2445	180478	71665
Інший сукупний дохід до оподаткування	2450	180478	71665
Податок на прибуток, пов'язаний з іншим сукупним доходом	2455	32486	12900
Інший сукупний дохід після оподаткування	2460	147992	58765
Сукупний дохід	2465	47330	-41176

Елементи операційних витрат

Стаття	Код	За поточний рік, тис.грн	За попередній рік, тис.грн
Матеріальні затрати	2500	904487	1663609
Витрати на оплату праці	2505	469612	648893
Відрахування на соціальні заходи	2510	96605	131321
Амортизація	2515	71601	82862
Інші операційні витрати	2520	739357	739454
Разом	2550	2281662	3266139

Розрахунок показників прибутковості акцій

Стаття	Код	За поточний рік, тис.грн	За попередній рік, тис.грн
Середньорічна кількість простих акцій	2600	5840400	5840400
Скоригована середньорічна кількість простих акцій	2605	5840400	5840400
Чистий прибуток (збиток) на одну просту акцію	2610	-17	-17
Скоригований чистий прибуток (збиток) на одну просту акцію	2615	-17	-17
Дивіденди на одну просту акцію	2650	-	0

ДОДАТОК Е

Звіт про рух грошових коштів (Форма № 3) за 2022 рік ПрАТ «Запоріжвогнетрив»

Стаття	Код	За поточний рік, тис.грн	За попередній рік, тис.грн
І. Рух коштів у результаті операційної діяльності			
Надходження від:			
Реалізації продукції (товарів, робіт, послуг)	3000	2685573	3046208
Повернення податків і зборів	3005	477	0
У тому числі податку на додану вартість	3006	-	0
Цільового фінансування	3010	10757	14274
Надходження від отримання субсидій, дотацій	3011	-	0
Надходження авансів від покупців і замовників	3015	239154	81728
Надходження від повернення авансів	3020	-	0
Надходження від відсотків за залишками коштів на поточних рахунках	3025	-	0
Надходження від боржників неустойки (штрафів, пені)	3035	569	237
Надходження від операційної оренди	3040	7833	171
Надходження від отримання роялті, авторських винагород	3045	-	0
Надходження від страхових премій	3050	-	0
Надходження фінансових установ від повернення позик	3055	-	0
Інші надходження	3095	835516	162850
Витрачання на оплату:			
Товарів (робіт, послуг)	3100	-2503799	-1878578
Праці	3105	-353817	-478586
Відрахувань на соціальні заходи	3110	-96519	-130721
Зобов'язань з податків і зборів	3115	-100424	-134108
Витрачання на оплату зобов'язань з податку на прибуток	3116	-	-1
Витрачання на оплату зобов'язань з податку на додану вартість	3117	-	0
Витрачання на оплату зобов'язань з інших податків і зборів	3118	-100424	-134107
Витрачання на оплату авансів	3135	-	0
Витрачання на оплату повернення авансів	3140	-107	-424
Витрачання на оплату цільових внесків	3145	-	0

Витрачання на оплату зобов'язань за страховими контрактами	3150	-	0
Витрачання фінансових установ на надання позик	3155	-	0
Інші витрачання	3190	-28009	-44581
Чистий рух коштів від операційної діяльності	3195	697204	638470
II. Рух коштів у результаті інвестиційної діяльності			
Надходження від реалізації:			
Фінансових інвестицій	3200	-	0
Необоротних активів	3205	-	0
Відсотків	3215	-	0
Дивідендів	3220	-	0
Надходження від деривативів	3225	-	0
Надходження від погашення позик	3230	-	0
Надходження від вибуття дочірнього підприємства та іншої господарської одиниці	3235	-	0
Інші надходження	3250	21	2524
Витрачання на придбання:			
Фінансових інвестицій	3255	-	0
Необоротних активів	3260	-104953	-154713
Виплати за деривативами	3270	-	0
Витрачання на надання позик	3275	-	0
Витрачання на придбання дочірнього підприємства та іншої господарської одиниці	3280	-	0
Інші платежі	3290	-592519	-486174
Чистий рух коштів від інвестиційної діяльності	3295	-697451	-638363
III. Рух коштів у результаті фінансової діяльності			
Надходження від:			
Власного капіталу	3300	-	0
Отримання позик	3305	-	0
Надходження від продажу частки в дочірньому підприємстві	3310	-	0
Інші надходження	3340	-	0
Витрачання на:			
Викуп власних акцій	3345	-	0
Погашення позик	3350	-	0
Сплату дивідендів	3355	-	0

Витрачання на сплату відсотків	3360	-134	0
Витрачання на сплату заборгованості з фінансової оренди	3365	-241	0
Витрачання на придбання частки в дочірньому підприємстві	3370	-	0
Витрачання на виплати неконтрольованим часткам у дочірніх підприємствах	3375	-	0
Інші платежі	3390	-	0
Чистий рух коштів від фінансової діяльності	3395	-375	0
Чистий рух грошових коштів за звітний період	3400	-622	107
Залишок коштів на початок року	3405	3762	3665
Вплив зміни валютних курсів на залишок коштів	3410	145	-10
Залишок коштів на кінець року	3415	3285	3762

ДОДАТОК Є

Фінансова звітність за 2023 рік ПрАТ «Запоріжвогнетрив»

Підприємство	
Код ЄДРПОУ	
Дата та час подачі звіту	27.02.2024 22:49
Керівник	Гоман Сергій Володимирович
Головний бухгалтер	Кулакова Інна Володимирівна
Вид економічної діяльності	23.20 Виробництво вогнетривких виробів
Телефон	-
КАТОТТГ	UA23060070010385728
Середня кількість працівників	1399

Баланс (Форма № 1) станом на 31.12.2023 року

Актив	Код	На початок року, тис.грн	На кінець року, тис.грн
I. Необоротні активи			
Нематеріальні активи	1000	3016	1370
Первісна вартість	1001	17636	17636
Накопичена амортизація	1002	14620	16266
Незавершені капітальні інвестиції	1005	150660	128902
Основні засоби	1010	442775	476394
Первісна вартість	1011	951404	1102702
Знос	1012	508629	626308
Інвестиційна нерухомість	1015	861	769
Первісна вартість інвестиційної нерухомості	1016	1408	1408
Знос інвестиційної нерухомості	1017	547	639
Довгострокові біологічні активи	1020	0	-
Первісна вартість довгострокових біологічних активів	1021	0	-
Накопичена амортизація довгострокових біологічних активів	1022	0	-
Довгострокові фінансові інвестиції:			
Які обліковуються за методом участі в капіталі інших підприємств	1030	0	-
Інші фінансові інвестиції	1035	1	1
Довгострокова дебіторська заборгованість	1040	0	-

Відстрочені податкові активи	1045	81360	83589
Гудвіл	1050	0	-
Відстрочені аквізиційні витрати	1060	0	-
Залишок коштів у централізованих страхових резервних фондах	1065	0	-
Інші необоротні активи	1090	0	-
Усього за розділом I «Необоротні активи»	1095	678673	691025
II. Оборотні активи			
Запаси	1100	715092	664839
Виробничі запаси	1101	278551	192959
Незавершене виробництво	1102	322944	451690
Готова продукція	1103	113299	20069
Товари	1104	298	121
Поточні біологічні активи	1110	0	-
Депозити перестрахування	1115	0	-
Векселі одержані	1120	0	-
Дебіторська заборгованість за продукцію, товари, роботи, послуги	1125	292158	874386
Дебіторська заборгованість за розрахунками:			
За виданими авансами	1130	156087	148845
З бюджетом	1135	37027	37519
У тому числі з податку на прибуток	1136	5871	5871
Дебіторська заборгованість за розрахунками з нарахованих доходів	1140	0	-
Дебіторська заборгованість за розрахунками із внутрішніх розрахунків	1145	0	-
Інша поточна дебіторська заборгованість	1155	11536	12747
Поточні фінансові інвестиції	1160	0	-
Гроші та їх еквіваленти	1165	3285	4713
Готівка	1166	0	-
Рахунки в банках	1167	3285	4713
Витрати майбутніх періодів	1170	0	-
Частка перестраховика у страхових резервах	1180	0	-
у тому числі:			
Резервах довгострокових зобов'язань	1181	0	-

Резервах збитків або резервах належних виплат	1182	0	-
Резервах незароблених премій	1183	0	-
Інших страхових резервах	1184	0	-
Інші оборотні активи	1190	0	-
Усього за розділом II «Оборотні активи»	1195	1215185	1743049
III. Необоротні активи, утримувані для продажу, та групи вибуття	1200	0	-
Баланс (Усього активів)	1300	1893858	2434074

Пасив	Код	На початок року, тис.грн	На кінець року, тис.грн
I. Власний капітал			
Зареєстрований (пайовий) капітал	1400	75925	75925
Внески до незареєстрованого статутного капіталу	1401	0	-
Капітал у дооцінках	1405	0	-
Додатковий капітал	1410	83	83
Емісійний дохід	1411	83	83
Накопичені курсові різниці	1412	0	-
Резервний капітал	1415	0	-
Нерозподілений прибуток (непокритий збиток)	1420	56468	21037
Неоплачений капітал	1425	0	-
Вилучений капітал	1430	0	-
Інші резерви	1435	0	-
Усього за розділом I «Власний капітал»	1495	132476	97045
II. Довгострокові зобов'язання і забезпечення			
Відстрочені податкові зобов'язання	1500	0	-
Пенсійні зобов'язання	1505	148603	183065
Довгострокові кредити банків	1510	0	-
Інші довгострокові зобов'язання	1515	723	482
Довгострокові забезпечення	1520	0	-
Довгострокові забезпечення витрат персоналу	1521	0	-
Цільове фінансування	1525	0	-
Благодійна допомога	1526	0	-

Страхові резерви	1530	0	-
у тому числі:			
Резерв довгострокових зобов'язань	1531	0	-
Резерв збитків або резерв належних виплат	1532	0	-
Резерв незароблених премій	1533	0	-
Інші страхові резерви	1534	0	-
Інвестиційні контракти	1535	0	-
Призовий фонд	1540	0	-
Резерв на виплату джек-поту	1545	0	-
Усього за розділом II «Довгострокові зобов'язання і забезпечення»	1595	149326	183547
III. Поточні зобов'язання і забезпечення			
Короткострокові кредити банків	1600	0	-
Векселі видані	1605	0	-
Поточна кредиторська заборгованість за:			
Довгостроковими зобов'язаннями	1610	241	241
Товари, роботи, послуги	1615	696112	1226100
Розрахунками з бюджетом	1620	3782	5593
У тому числі з податку на прибуток	1621	0	-
Розрахунками зі страхування	1625	12169	6046
Розрахунками з оплати праці	1630	9961	14906
Поточна кредиторська заборгованість за одержаними авансами	1635	7107	6777
Поточна кредиторська заборгованість за розрахунками з учасниками	1640	0	-
Поточна кредиторська заборгованість із внутрішніх розрахунків	1645	0	-
Поточна кредиторська заборгованість за страховою діяльністю	1650	0	-
Поточні забезпечення	1660	38532	42970
Доходи майбутніх періодів	1665	0	-
Відстрочені комісійні доходи від перестраховиків	1670	0	-
Інші поточні зобов'язання	1690	844152	850849
Усього за розділом III «Поточні зобов'язання і забезпечення»	1695	1612056	2153482
IV. Зобов'язання, пов'язані з необоротними активами, утримуваними для продажу, та групами вибуття	1700	0	-
V. Чиста вартість активів недержавного пенсійного фонду	1800	0	-

Баланс (Усього пасивів)	1900	1893858	2434074

ДОДАТОК Ж

Звіт про фінансові результати (Форма № 2) за 2023 рік ПрАТ «Запоріжвогнетрив»

Фінансові результати

Стаття	Код	За поточний рік, тис.грн	За попередній рік, тис.грн
Чистий дохід від реалізації продукції (товарів, робіт, послуг)	2000	2745030	1974711
Чисті зароблені страхові премії	2010	-	0
Премії підписані, валова сума	2011	-	0
Премії, передані у перестрахування	2012	-	0
Зміна резерву незароблених премій, валова сума	2013	-	0
Зміна частки перестраховиків у резерві незароблених	2014	-	0
Собівартість реалізованої продукції (товарів, робіт, послуг)	2050	2391183	1857838
Чисті понесені збитки за страховими виплатами	2070	-	0
Валовий:			
Прибуток	2090	353847	116873
Збиток	2095	-	-
Дохід (витрати) від зміни у резервах довгострокових зобов'язань	2105	-	0
Дохід (витрати) від зміни інших страхових резервів	2110	-	0
Зміна інших страхових резервів, валова сума	2111	-	0
Зміна частки перестраховиків в інших страхових резервах	2112	-	0
Інші операційні доходи	2120	30054	117852
у тому числі:			
Дохід від зміни вартості активів, які оцінюються за справедливою вартістю	2121	-	0
Дохід від первісного визнання біологічних активів і сільськогосподарської продукції	2122	-	0
Дохід від використання коштів, вивільнених від оподаткування	2123	-	0
Адміністративні витрати	2130	116368	138029
Витрати на збут	2150	56308	35632
Інші операційні витрати	2180	198473	151708
у тому числі:			
Витрати від зміни вартості активів, які оцінюються за справедливою вартістю	2181	-	0
Витрати від первісного визнання біологічних активів і сільськогосподарської продукції	2182	-	0
Фінансовий результат від операційної діяльності:			

Прибуток	2190	12752	-
Збиток	2195	-	90644
Дохід від участі в капіталі	2200	-	0
Інші фінансові доходи	2220	1080	743
Інші доходи	2240	826	5067
у тому числі:			
Дохід від благодійної допомоги	2241	-	0
Фінансові витрати	2250	34304	32541
Втрати від участі в капіталі	2255	-	0
Інші витрати	2270	806	3849
Прибуток (збиток) від впливу інфляції на монетарні статті	2275	-	0
Фінансовий результат до оподаткування:			
Прибуток	2290	-	-
Збиток	2295	20452	121224
Витрати (дохід) з податку на прибуток	2300	-7986	20562
Прибуток (збиток) від припиненої діяльності після оподаткування	2305	-	0
Чистий фінансовий результат:			
Прибуток	2350	-	-
Збиток	2355	28438	100662

Сукупний дохід

Стаття	Код	За поточний рік, тис.грн	За попередній рік, тис.грн
Дооцінка (уцінка) необоротних активів	2400	-	0
Дооцінка (уцінка) фінансових інструментів	2405	-	0
Накопичені курсові різниці	2410	-	0
Частка іншого сукупного доходу асоційованих та спільних підприємств	2415	-	0
Інший сукупний дохід	2445	-8528	180478
Інший сукупний дохід до оподаткування	2450	-8528	180478
Податок на прибуток, пов'язаний з іншим сукупним доходом	2455	-1535	32486
Інший сукупний дохід після оподаткування	2460	-6993	147992
Сукупний дохід	2465	-35431	47330

Елементи операційних витрат

Стаття	Код	За поточний рік, тис.грн	За попередній рік, тис.грн
Матеріальні затрати	2500	1162029	904487
Витрати на оплату праці	2505	425295	469612
Відрахування на соціальні заходи	2510	83859	96605
Амортизація	2515	125102	71601
Інші операційні витрати	2520	521469	739357
Разом	2550	2317754	2281662

Розрахунок показників прибутковості акцій

Стаття	Код	За поточний рік, тис.грн	За попередній рік, тис.грн
Середньорічна кількість простих акцій	2600	5840400	5840400
Скоригована середньорічна кількість простих акцій	2605	5840400	5840400
Чистий прибуток (збиток) на одну просту акцію	2610	-5	-17
Скоригований чистий прибуток (збиток) на одну просту акцію	2615	-5	-17
Дивіденди на одну просту акцію	2650	-	0

ДОДАТОК З

Звіт про рух грошових коштів (Форма № 3) за 2023 рік

Стаття	Код	За поточний рік, тис.грн	За попередній рік, тис.грн
І. Рух коштів у результаті операційної діяльності			
Надходження від:			
Реалізації продукції (товарів, робіт, послуг)	3000	2186542	2685573
Повернення податків і зборів	3005	-	477
У тому числі податку на додану вартість	3006	-	0
Цільового фінансування	3010	6392	10757
Надходження від отримання субсидій, дотацій	3011	-	0
Надходження авансів від покупців і замовників	3015	417156	239154
Надходження від повернення авансів	3020	-	0
Надходження від відсотків за залишками коштів на поточних рахунках	3025	1080	0
Надходження від боржників неустойки (штрафів, пені)	3035	243	569
Надходження від операційної оренди	3040	5427	7833
Надходження від отримання роялті, авторських винагород	3045	-	0
Надходження від страхових премій	3050	-	0
Надходження фінансових установ від повернення позик	3055	-	0
Інші надходження	3095	6406	835516
Витрачання на оплату:			
Товарів (робіт, послуг)	3100	-948266	-2503799
Праці	3105	-315064	-353817
Відрахувань на соціальні заходи	3110	-83127	-96519
Зобов'язань з податків і зборів	3115	-100455	-100424
Витрачання на оплату зобов'язань з податку на прибуток	3116	-8681	0
Витрачання на оплату зобов'язань з податку на додану вартість	3117	-	0
Витрачання на оплату зобов'язань з інших податків і зборів	3118	-91774	-100424
Витрачання на оплату авансів	3135	-	0
Витрачання на оплату повернення авансів	3140	-396	-107
Витрачання на оплату цільових внесків	3145	-	0
Витрачання на оплату зобов'язань за страховими контрактами	3150	-	0

Витрачання фінансових установ на надання позик	3155	-	0
Інші витрачання	3190	-42185	-28009
Чистий рух коштів від операційної діяльності	3195	1133753	697204
II. Рух коштів у результаті інвестиційної діяльності			
Надходження від реалізації:			
Фінансових інвестицій	3200	-	0
Необоротних активів	3205	-	0
Відсотків	3215	-	0
Дивідендів	3220	-	0
Надходження від деривативів	3225	-	0
Надходження від погашення позик	3230	-	0
Надходження від вибуття дочірнього підприємства та іншої господарської одиниці	3235	-	0
Інші надходження	3250	18497	21
Витрачання на придбання:			
Фінансових інвестицій	3255	-	0
Необоротних активів	3260	-166465	-104953
Виплати за деривативами	3270	-	0
Витрачання на надання позик	3275	-	0
Витрачання на придбання дочірнього підприємства та іншої господарської одиниці	3280	-	0
Інші платежі	3290	-984052	-592519
Чистий рух коштів від інвестиційної діяльності	3295	-1132020	-697451
III. Рух коштів у результаті фінансової діяльності			
Надходження від:			
Власного капіталу	3300	-	0
Отримання позик	3305	-	0
Надходження від продажу частки в дочірньому підприємстві	3310	-	0
Інші надходження	3340	-	0
Витрачання на:			
Викуп власних акцій	3345	-	0
Погашення позик	3350	-	0
Сплату дивідендів	3355	-	0
Витрачання на сплату відсотків	3360	-	-134

Витрачання на сплату заборгованості з фінансової оренди	3365	-241	-241
Витрачання на придбання частки в дочірньому підприємстві	3370	-	0
Витрачання на виплати неконтрольованим часткам у дочірніх підприємствах	3375	-	0
Інші платежі	3390	-	0
Чистий рух коштів від фінансової діяльності	3395	-241	-375
Чистий рух грошових коштів за звітний період	3400	1492	-622
Залишок коштів на початок року	3405	3285	3762
Вплив зміни валютних курсів на залишок коштів	3410	-64	145
Залишок коштів на кінець року	3415	4713	3285

ДОДАТОК И
Фінансова звітність за 2024 рік

Підприємство	
Код ЄДРПОУ	
Дата та час подачі звіту	28.02.2025 08:07
Керівник	ІВАНЧЕНКО АРТУР ОЛЕГОВИЧ
Головний бухгалтер	КОЗЕЙЧУК ОЛЬГА ВІКТОРІВНА
Вид економічної діяльності	23.20 Виробництво вогнетривких виробів
Телефон	-
КАТОТТГ	UA23060070010385728
Середня кількість працівників	1425

Баланс (Форма № 1) станом на 31.12.2024 року

Актив	Код	На початок року, тис.грн	На кінець року, тис.грн
I. Необоротні активи			
Нематеріальні активи	1000	1370	1929
Первісна вартість	1001	17636	19287
Накопичена амортизація	1002	16266	17358
Незавершені капітальні інвестиції	1005	128902	130152
Основні засоби	1010	476394	529841
Первісна вартість	1011	1102702	1232721
Знос	1012	626308	702880
Інвестиційна нерухомість	1015	769	677
Первісна вартість інвестиційної нерухомості	1016	1408	1408
Знос інвестиційної нерухомості	1017	639	731
Довгострокові біологічні активи	1020	0	-
Первісна вартість довгострокових біологічних активів	1021	0	-
Накопичена амортизація довгострокових біологічних активів	1022	0	-
Довгострокові фінансові інвестиції:			
Які обліковуються за методом участі в капіталі інших підприємств	1030	0	-
Інші фінансові інвестиції	1035	1	1
Довгострокова дебіторська заборгованість	1040	0	-
Відстрочені податкові активи	1045	83589	98840

Гудвіл	1050	0	-
Відстрочені аквізиційні витрати	1060	0	-
Залишок коштів у централізованих страхових резервних фондах	1065	0	-
Інші необоротні активи	1090	0	-
Усього за розділом I "Необоротні активи"	1095	691025	761440
II. Оборотні активи			
Запаси	1100	664839	830274
Виробничі запаси	1101	192959	228918
Незавершене виробництво	1102	451690	528301
Готова продукція	1103	20069	23528
Товари	1104	121	49527
Поточні біологічні активи	1110	0	-
Депозити перестрахування	1115	0	-
Векселі одержані	1120	0	-
Дебіторська заборгованість за продукцію, товари, роботи, послуги	1125	874386	1014856
Дебіторська заборгованість за розрахунками:			
За виданими авансами	1130	148845	142273
З бюджетом	1135	37519	41196
У тому числі з податку на прибуток	1136	5871	-
Дебіторська заборгованість за розрахунками з нарахованих доходів	1140	0	-
Дебіторська заборгованість за розрахунками із внутрішніх розрахунків	1145	0	-
Інша поточна дебіторська заборгованість	1155	12747	7948
Поточні фінансові інвестиції	1160	0	-
Гроші та їх еквіваленти	1165	4713	11749
Готівка	1166	0	-
Рахунки в банках	1167	4713	11749
Витрати майбутніх періодів	1170	0	8943
Частка перестраховика у страхових резервах	1180	0	-
у тому числі:			
Резервах довгострокових зобов'язань	1181	0	-
Резервах збитків або резервах належних виплат	1182	0	-

Резервах незароблених премій	1183	0	-
Інших страхових резервах	1184	0	-
Інші оборотні активи	1190	0	-
Усього за розділом II «Оборотні активи»	1195	1743049	2057239
III. Необоротні активи, утримувані для продажу, та групи вибуття	1200	0	-
Баланс (Усього активів)	1300	2434074	2818679

Пасив	Код	На початок року, тис.грн	На кінець року, тис.грн
I. Власний капітал			
Зареєстрований (пайовий) капітал	1400	75925	75925
Внески до незареєстрованого статутного капіталу	1401	0	-
Капітал у дооцінках	1405	0	-
Додатковий капітал	1410	83	83
Емісійний дохід	1411	83	83
Накопичені курсові різниці	1412	0	-
Резервний капітал	1415	0	-
Нерозподілений прибуток (непокритий збиток)	1420	21037	70317
Неоплачений капітал	1425	0	-
Вилучений капітал	1430	0	-
Інші резерви	1435	0	-
Усього за розділом I «Власний капітал»	1495	97045	146325
II. Довгострокові зобов'язання і забезпечення			
Відстрочені податкові зобов'язання	1500	0	-
Пенсійні зобов'язання	1505	183065	293810
Довгострокові кредити банків	1510	0	-
Інші довгострокові зобов'язання	1515	482	241
Довгострокові забезпечення	1520	0	-
Довгострокові забезпечення витрат персоналу	1521	0	-
Цільове фінансування	1525	0	-
Благодійна допомога	1526	0	-
Страхові резерви	1530	0	-
у тому числі:			

Резерв довгострокових зобов'язань	1531	0	-
Резерв збитків або резерв належних виплат	1532	0	-
Резерв незароблених премій	1533	0	-
Інші страхові резерви	1534	0	-
Інвестиційні контракти	1535	0	-
Призовий фонд	1540	0	-
Резерв на виплату джек-поту	1545	0	-
Усього за розділом II «Довгострокові зобов'язання і забезпечення»	1595	183547	294051
III. Поточні зобов'язання і забезпечення			
Короткострокові кредити банків	1600	0	-
Векселі видані	1605	0	-
Поточна кредиторська заборгованість за:			
Довгостроковими зобов'язаннями	1610	241	241
Товари, роботи, послуги	1615	1226100	1825659
Розрахунками з бюджетом	1620	5593	15604
У тому числі з податку на прибуток	1621	0	9414
Розрахунками зі страхування	1625	6046	5608
Розрахунками з оплати праці	1630	14906	15992
Поточна кредиторська заборгованість за одержаними авансами	1635	6777	7322
Поточна кредиторська заборгованість за розрахунками з учасниками	1640	0	37140
Поточна кредиторська заборгованість із внутрішніх розрахунків	1645	0	-
Поточна кредиторська заборгованість за страховою діяльністю	1650	0	-
Поточні забезпечення	1660	42970	45163
Доходи майбутніх періодів	1665	0	-
Відстрочені комісійні доходи від перестраховиків	1670	0	-
Інші поточні зобов'язання	1690	850849	425574
Усього за розділом III «Поточні зобов'язання і забезпечення»	1695	2153482	2378303
IV. Зобов'язання, пов'язані з необоротними активами, утримуваними для продажу, та групами вибуття	1700	0	-
V. Чиста вартість активів недержавного пенсійного фонду	1800	0	-
Баланс (Усього пасивів)	1900	2434074	2818679

ДОДАТОК І

Звіт про фінансові результати (Форма № 2) за 2024 рік

Фінансові результати

Стаття	Код	За поточний рік, тис.грн	За попередній рік, тис.грн
Чистий дохід від реалізації продукції (товарів, робіт, послуг)	2000	3524855	2745030
Чисті зароблені страхові премії	2010	-	0
Премії підписані, валова сума	2011	-	0
Премії, передані у перестрахування	2012	-	0
Зміна резерву незароблених премій, валова сума	2013	-	0
Зміна частки перестраховиків у резерві незароблених	2014	-	0
Собівартість реалізованої продукції (товарів, робіт, послуг)	2050	3099935	2391183
Чисті понесені збитки за страховими виплатами	2070	-	0
Валовий:			
Прибуток	2090	424920	353847
Збиток	2095	-	-
Дохід (витрати) від зміни у резервах довгострокових зобов'язань	2105	-	0
Дохід (витрати) від зміни інших страхових резервів	2110	-	0
Зміна інших страхових резервів, валова сума	2111	-	0
Зміна частки перестраховиків в інших страхових резервах	2112	-	0
Інші операційні доходи	2120	24413	30054
у тому числі:			
Дохід від зміни вартості активів, які оцінюються за справедливою вартістю	2121	-	0
Дохід від первісного визнання біологічних активів і сільськогосподарської продукції	2122	-	0
Дохід від використання коштів, вивільнених від оподаткування	2123	-	0
Адміністративні витрати	2130	116661	116368
Витрати на збут	2150	73905	56308
Інші операційні витрати	2180	50037	198473
у тому числі:			
Витрати від зміни вартості активів, які оцінюються за справедливою вартістю	2181	-	0
Витрати від первісного визнання біологічних активів і сільськогосподарської продукції	2182	-	0
Фінансовий результат від операційної діяльності:			

Прибуток	2190	208730	12752
Збиток	2195	-	-
Дохід від участі в капіталі	2200	-	0
Інші фінансові доходи	2220	837	1080
Інші доходи	2240	10586	826
у тому числі:			
Дохід від благодійної допомоги	2241	-	0
Фінансові витрати	2250	38560	34304
Втрати від участі в капіталі	2255	-	0
Інші витрати	2270	3436	806
Прибуток (збиток) від впливу інфляції на монетарні статті	2275	-	0
Фінансовий результат до оподаткування:			
Прибуток	2290	178157	-
Збиток	2295	-	20452
Витрати (дохід) з податку на прибуток	2300	-21356	-7986
Прибуток (збиток) від припиненої діяльності після оподаткування	2305	-	0
Чистий фінансовий результат:			
Прибуток	2350	156801	-
Збиток	2355	-	28438

Сукупний дохід

Стаття	Код	За поточний рік, тис.грн	За попередній рік, тис.грн
Дооцінка (уцінка) необоротних активів	2400	-	0
Дооцінка (уцінка) фінансових інструментів	2405	-	0
Накопичені курсові різниці	2410	-	0
Частка іншого сукупного доходу асоційованих та спільних підприємств	2415	-	0
Інший сукупний дохід	2445	-85830	-8528
Інший сукупний дохід до оподаткування	2450	-85830	-8528
Податок на прибуток, пов'язаний з іншим сукупним доходом	2455	-15449	-1535
Інший сукупний дохід після оподаткування	2460	-70381	-6993
Сукупний дохід	2465	86420	-35431

Елементи операційних витрат

Стаття	Код	За поточний рік, тис.грн	За попередній рік, тис.грн
Матеріальні затрати	2500	739078	1162029
Витрати на оплату праці	2505	532524	425295
Відрахування на соціальні заходи	2510	108817	83859
Амортизація	2515	84590	125102
Інші операційні витрати	2520	722362	521469
Разом	2550	2187371	2317754

Розрахунок показників прибутковості акцій

Стаття	Код	За поточний рік, тис.грн	За попередній рік, тис.грн
Середньорічна кількість простих акцій	2600	5840400	5840400
Скоригована середньорічна кількість простих акцій	2605	5840400	5840400
Чистий прибуток (збиток) на одну просту акцію	2610	27	-5
Скоригований чистий прибуток (збиток) на одну просту акцію	2615	27	-5
Дивіденди на одну просту акцію	2650	-	0

ДОДАТОК Ї

Звіт про рух грошових коштів (Форма № 3) за 2024 рік

Стаття	Код	За поточний рік, тис.грн	За попередній рік, тис.грн
І. Рух коштів у результаті операційної діяльності			
Надходження від:			
Реалізації продукції (товарів, робіт, послуг)	3000	3615613	2186542
Повернення податків і зборів	3005	-	0
У тому числі податку на додану вартість	3006	-	0
Цільового фінансування	3010	34	6392
Надходження від отримання субсидій, дотацій	3011	-	0
Надходження авансів від покупців і замовників	3015	360012	417156
Надходження від повернення авансів	3020	-	0
Надходження від відсотків за залишками коштів на поточних рахунках	3025	-	1080
Надходження від боржників неустойки (штрафів, пені)	3035	-	243
Надходження від операційної оренди	3040	6532	5427
Надходження від отримання роялті, авторських винагород	3045	-	0
Надходження від страхових премій	3050	-	0
Надходження фінансових установ від повернення позик	3055	-	0
Інші надходження	3095	31511	6406
Витрачання на оплату:			
Товарів (робіт, послуг)	3100	-2278075	-948266
Праці	3105	-403517	-315064
Відрахувань на соціальні заходи	3110	-108430	-83127
Зобов'язань з податків і зборів	3115	-104060	-100455
Витрачання на оплату зобов'язань з податку на прибуток	3116	-5872	-8681
Витрачання на оплату зобов'язань з податку на додану вартість	3117	-	0
Витрачання на оплату зобов'язань з інших податків і зборів	3118	-13890	-91774
Витрачання на оплату авансів	3135	-	0
Витрачання на оплату повернення авансів	3140	-647	-396
Витрачання на оплату цільових внесків	3145	-	0

Витрачання на оплату зобов'язань за страховими контрактами	3150	-	0
Витрачання фінансових установ на надання позик	3155	-	0
Інші витрачання	3190	-464833	-42185
Чистий рух коштів від операційної діяльності	3195	654140	1133753
II. Рух коштів у результаті інвестиційної діяльності			
Надходження від реалізації:			
Фінансових інвестицій	3200	-	0
Необоротних активів	3205	-	0
Відсотків	3215	-	0
Дивідендів	3220	-	0
Надходження від деривативів	3225	-	0
Надходження від погашення позик	3230	-	0
Надходження від вибуття дочірнього підприємства та іншої господарської одиниці	3235	-	0
Інші надходження	3250	30269	18497
Витрачання на придбання:			
Фінансових інвестицій	3255	-	0
Необоротних активів	3260	-43019	-166465
Виплати за деривативами	3270	-	0
Витрачання на надання позик	3275	-	0
Витрачання на придбання дочірнього підприємства та іншої господарської одиниці	3280	-	0
Інші платежі	3290	-634216	-984052
Чистий рух коштів від інвестиційної діяльності	3295	-646966	-1132020
III. Рух коштів у результаті фінансової діяльності			
Надходження від:			
Власного капіталу	3300	-	0
Отримання позик	3305	-	0
Надходження від продажу частки в дочірньому підприємстві	3310	-	0
Інші надходження	3340	-	0
Витрачання на:			
Викуп власних акцій	3345	-	0
Погашення позик	3350	-	0
Сплату дивідендів	3355	-	0

Витрачання на сплату відсотків	3360	-	0
Витрачання на сплату заборгованості з фінансової оренди	3365	-241	-241
Витрачання на придбання частки в дочірньому підприємстві	3370	-	0
Витрачання на виплати неконтрольованим часткам у дочірніх підприємствах	3375	-	0
Інші платежі	3390	-	0
Чистий рух коштів від фінансової діяльності	3395	-241	-241
Чистий рух грошових коштів за звітний період	3400	6933	1492
Залишок коштів на початок року	3405	4713	3285
Вплив зміни валютних курсів на залишок коштів	3410	103	-64
Залишок коштів на кінець року	3415	11749	4713

Декларація

академічної доброчесності

здобувача ступеня вищої освіти ЗНУ

Я, Дядюренко Поліна Василівна, студентка 2 курсу, форми здобуття освіти заочної, факультету економічного, спеціальність 072 Фінанси, банківська справа, страхування та фондовий ринок, освітня програма фінанси і кредит адреса електронної пошти dyadurenkop@gmail.com,

– підтверджую, що написана мною кваліфікаційна робота на тему «Управління фінансовою стійкістю ПрАТ «Запоріжвогнетрив»» відповідає вимогам академічної доброчесності та не містить порушень, що визначені у ст. 42 Закону України «Про освіту», зі змістом яких ознайомлена;

– заявляю, що надана мною для перевірки електронна версія роботи є ідентичною її друкованій версії;

– згодна на перевірку моєї роботи на відповідність критеріям академічної доброчесності у будь-який спосіб, у тому числі за допомогою інтернет-системи, а також на архівування моєї роботи в базі даних цієї системи.

_____	_____	_____
(дата)	(підпис)	(ініціали, прізвище)